

V Križu se je z Mozartom začel četrti festival morja

Obnova goriškega Travnika napreduje s pospeškom

5 septembrom 1 dvojezične in trijezične table na goriških cestah

Jadralno padalstvo je na Primorskem dokaj razvito, nam je povedal Novogoričan Primož Podobnik

23

Primorski dnevnik

NEDELJA, 3. AVGUSTA 2008

št. 184 (19.274) leto LXIV.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Goccu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.it/>

e-mail: redakcija@primorski.it

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA V SLOVENIJI 0,80€ (191,71 SIT)

Rase, naravne in kulturne razlike

MARTIN BRECELJ

Skupina osemnajstih u-glednih znanstvenikov z Uni-verze v Stanfordu v ZDA je ob-javila manifest proti rasizmu, v katerem poudarja, da ideja o člo-veških rasah, kakor so jo obli-kovali ideologi rasizma, nima znanstvene veljave. »Pojma rase in etnije nimata nobene genet-ske osnove, ampak sta se rodila iz družbeno-gospodarskih raz-logov ter ostajata v rabi izklju-čno iz tovrstnih vzgibov,« so za-pisali v četrti izmed desetih točk manifesta. »Človeška genetska raznolikost je večja znotraj ene in iste populacije kot med razli-čnimi populacijami,« so pouda-rili v drugi točki.

Zanimivo je, da je pred ne-davnim druga skupina znan-stvenikov v kraju San Rossore v Italiji objavila podobno izjavo. Vsemu temu protirasističnemu izrekanju najbrž ni tuja okol-nost, da se bo konec tega leta na najvišji položaj v ZDA (in na sve-tu) po vsej verjetnosti prvič v zgodovini povzpел nebecel, pol-črni Barack Obama. A mimo te-ga očitno obstaja resna nevar-nost, da bi v dobi genetike, v ka-teri tako rekoč za vsako značil-nost živih bitij iščemo korenine v genetskih zapisih, rasistični pogledi dobili novega zagona.

Podpisniki stanfordske in sanrossorske izjave seveda ne za-nikajo, da obstajajo posamezni-ki in torej tudi množstva ljudi, ki so naravno bolj obdarjeni ali, kot pravimo, imajo evlucijske pred-nosti v primerjavi z drugimi, to-da zavračajo tezo, da bi bilo kaj takega mogoče trditi o etnijah, nacijah in civilizacijah. V pov-prečju naj bi si te bile z biolo-škega vidika enakovredne. Ven-dar to spet ne pomeni, da med etnijami, nacijami in civilizaci-jami ne more biti razlik vredno-stne narave, saj neprestano go-vorimo o bolj ali manj razvitih deželah, državah in svetovnih re-gijah.

Toda ta večja ali manjša razvitost po prepričanju pod-pisnikov obeh izjav ni fizične oziroma genetske, temveč kul-turne narave, kar pomeni, da človek tovrstne razlike vsaj na-čeloma lahko odpravi. Tako je npr. zgodovinsko dejstvo, da se je zahodna civilizacija, kot jo opredeljuje Samuel P. Hunting-ton, uveljavila na planetarni ra-vni. A s tem ni rečeno, da bosta Evropa in Severna Amerika vse-lej vodilni na svetu. Dovolj je po-gledati nazaj v zgodovino ali pa se ozreti proti vzhodu, kjer so se Japonska ter zdaj še Kitajska, In-dija pa tudi Rusija spustile v tek-mo za primat v razvitosti.

BRUSELJ - Pobuda podpredsednika Evropske komisije Barrota

Rim pod drobnogledom EU zaradi odnosa do Romov

Poljski in nemški Romi so Italijo obtožili zatiranja

PROMET - Prvi »vroči« avgustovski vikend

Preseljevanje narodov

Na avtocesti A4 med Padovo in Mestrami včeraj zjutraj 20 kilometrov dolga kolona

BENETKE, TRST, KOPER - Prvi vikend v avgustu mineva v znamenju množičnega pomikanja vozil po avto-cestah. Včeraj se je med Padovo in Me-

strami, v smeri proti FJK, ustvarila 20 kilometrov dolga pločevinska kolona. V naši deželi je bila situacija vsekakor pod nadzorom: promet je bil gost, a kar ne-

kaj voznikov se je odločilo za »strateško« nočno vožnjo. Mnogo turistov je na slo-venskih avtocestah vozilo brez vinjete.

Na 2. strani

BRUSELJ - Evropska komisija je potrdila prejem poročila italijanske vla-de o sprejetih ukrepih v romskih nase-ljih v Italiji. »Dokumente bomo skrbno preučili, da bi preverili skladnost spre-jetih ukrepov italijanskih oblasti z ev-ropsko zakonodajo,« je povedal pod-predsednik Evropske komisije Jacques Barrot. Po besedah Barrota, ki je v Ev-ropski komisiji pristojen za pravosodje, svobodo in varnost, gre za poročilo o sprejetih ukrepih v za izboljšanje polo-žaja v tamkajšnjih romskih naseljih.

Kritike na račun Italije pa medtem prihajajo iz vrst poljskih in nemških Ro-mov.

Na 26. strani

Tržaški uplinjevalnik: nekateri opozarjajo na nepravilnosti

Na 3. strani

Zgonik se je podal na »potovanje z multivizijo«

Na 6. strani

Z jutrišnjim dnem 90 vojakov v centru za priseljence v Gradišču

Na 9. strani

Preživel je brodolom, s hojo in kolesarjenjem po svetu časti življenje

Na 10. strani

Novogoriška univerza išče kraj za kampus, a čez državno mejo bolj malo možnosti

Na 10. strani

- Prodaja novih in rabljenih vozil
- Skladišče nadomestnih delov in originalne opreme
- Delavnica in pooblaščen karoserija
- Servis in tehnični pregled

Edini pooblaščen prodajalec za Tržaško pokrajino
Ulica Flavia, 47 - TRST Tel. 040/637373 FAX 040/637545

Bencinska postaja Agip pri Devinu I. Pecikar

SHOP-BAR NAJEM KOLES

DANES ODPRTO

Cesta SS 14 DEVIN
Tel. 040 208580

...za ljubitelje pravega domačega sladoleda!

velik poletni vrt z 200 mesti in udobno notranjo dvorano

Avtobusa št. 11 in 25 vas pripeljeta prav do nas!

Ul. Eremo 259
5 min. od Katinare,
100m od parka Revoltella
Tel. 040/910342

PROMET - Na avtocesti A4 v Furlaniji-Juljski krajini včeraj kakih 130 tisoč vozil

Peklenski avgust je tu, nočna vožnja pa pomaga

Gost promet, a dobra časovna razporeditev - V Sloveniji mnogo glob zaradi vinjet

BENETKE, TRST, KOPER - Z avgtom se je kot običajno začelo najbolj »vroče« obdobje na cestah, počasno pomikanje karavan vozil pa bo zaznamovalo tudi naslednja dva konca tedna. Promet je bil včeraj povsod zelo gost, v primerjavi z lanskim letom pa je pretok vozil bolje razporejen v 24 urah. Vse več turistov potuje ponoči, »pametna« vožnja pod zvezdami pa relativno sprošča promet podnevi. Po podatkih, ki jih je posredoval deželni odbornik FJK za promet Riccardo Riccardi, naj bi se včeraj skozi deželo peljalo po avtocesti A4 130 tisoč vozil. Dejal je, da je s predsednikom Renzom Tondom v petek zaprosil premierja Silvia Berlusconija, naj čim prej imenuje komisarja za ureditev tretjega avtocestnega voznega pasu na odseku Mestre-Vileš in odseka Vileš-Gorica. Družba Autovie Venete je medtem aktivirala dve telefonski številki za informacije o avtocestnem prometu: 0432-925111 in 040-3189111.

Naval na Mestre

Zelo kritično je bilo včeraj na avtocesti A4 med Padovo in Mestrami. Odsek se je zjutraj popolnoma zamašil v 20-kilometrski vrsti vozil, namenjenih v Furlanijo-Juljsko krajino. Ob 17. uri je bila kolona še vedno dolga 14 kilometrov. Pomikačoča se gneča se je v FJK, kjer je bil pretok počasen, a skoraj nikoli ustavljen, delno razredčila pri izvozih za S. Giorgio di Nogaro in Lignano. Pri Palmanovi je 45% voznikov (po podatkih deželne uprave) obrnilo proti Trbižu, preostali so nadaljevali pot proti Moščenicam in Sloveniji.

Ukve, Moščenice in Trst

Zjutraj se je najdaljša kolona v deželi ustvarila na cestninski postaji pri Ukvah, v smeri proti Avstriji, kjer je pločevinasta vrsta znašala celih 7 kilometrov. Pri Moščenicah je bila situacija v glavnem pod nadzorom. Poslovni direktor podjetja Autovie Venete Giampaolo Centrone je pojasnil, da so vozila med 6. in 7. uro ustvarila 5 kilometrov dolgo vrsto, nato pa se je - s pomočjo osebja, ki je preusmerjalo avtomobile na stranski pas - čakalna doba naglo znižala. Ob 11. uri je kolona znašala zgolj 500 metrov, popoldne pa se je po novem vrhuncu 2,5 kilometra omejila na en kilometer. »Promet je res gost, a je časovno dobro razporejen,« je potrdil inž. Centrone.

V Trstu je dan prav tako minil brez hujših težav. Približno en kilometer je bila dolga dopoldanska vrsta v smeri proti Sloveniji pri »križišču na H«: tržaški mestni redarji so pričakovali hujše zastoje. Pri

Desno: vrste na cestninski postaji pri Moščenicah; spodaj: promet na »križišču na H« med nekdanjo Trbiško cesto in Cesto za Bazovico nad Trstom

BUMBACA, KROMA

bivših mejnih prehodih Fernetiči in Škofije pa zastojev v bistvu ni bilo.

Več voznikov brez vinjete

Nadzorniki družbe DARS so ta konec tedna zaradi povečanega prometa iz Italije okrepili cestninski nadzor na mejnem območju. Od četrta ponoči so na cestninskih postajah Dane, Videž in Kozina ter pri Fernetičih ugotavljali, ali imajo vozniki vinjeto. Po poročanju Primorskih novic so prvo noč naložili tujim voznikom, pretežno Italijanom, kar 150 glob v 8 urah (od 22. do 6. ure). Globa znaša 300, s popustom pa 150 evrov. Razni vozniki so trdili, da o obveznosti vinjet niso bili informirani oz. da niso vedeli, kje naj jih kupijo. DARS poudarja, da je na območju Trsta, Tržica, Gorice in Mester 90 prodajnih mest.

Počasi do Istre in Dalmacije

Na Primorskem je te dni največja gneča od Kopra proti jugu, pa tudi v obratno smer. Vrsto na trasi Koper-Šmarje-Dravograd je včeraj opoldne povečala prometna nesreča, zastoji so se ustvarili tudi proti Izoli. Na meji pri Dragonji je čakalna doba pri vstopu na Hrvaško večji del dneva znašala pol ure. Na Hrvaškem je bil promet najgostejši na avtocesti Zagreb-Split ter pri predorih Sv. Rok in Mala Kapela, povečan pa je bil tudi med Reko in Zagrebom, na t.i. Istrskem ipsilonu in na Jadranski magistrali. (af)

NOVO

Geološka karta Dolenjega Krasa

KRAS - Po 12-ih letih od izida karte za južni del so pred kratkim na Geološkem zavodu Slovenije izdali še geološko karto za severni del Tržaško-Komenske planote. Obravnava območje, ki se razteza med Koprivo in Opatjim selom in ga domačini poznajo pod imenom Dolenji Kras, izdelana pa je v merilu 1 : 25 000.

Kot pravi njen avtor, geolog Bogdan Jurkovšek, prinaša karta nova spoznanja o kamninah na Krasu, ki so nastajale v plitvem morju nekdanje Jadransko-dinarske karbonatne platforme. Po velikosti bi jo lahko primerjali z današnjim Bahamskim otocjem. »Karta med drugim prikazuje potek divaškega, raškega in kobjeglavskega preloma, ki pričajo o potresnem območju, predstavlja ležišča kamnin, ki so pomembna za vinogradništvo ali gradbeništvo, na njej pa je zapisan tudi padec meteorita, ki je izbrisal dinosavre z zemeljskega površja,« je povedal Jurkovšek.

Nastala geološka karta za strokovnjake prinaša podatke o globalnih, regionalnih in lokalnih dogodkih in je lahko v veliko pomoč krasoslovcem, naravovarstvenikom, gozdarjem in nenazadnje tudi vinarjem. »Vinogradi trte refošk, iz katere na Krasu pridelujejo teran, ležijo tam ravno zaradi geološke sestave tal. Trte uspevajo le na tleh, ki so grajene iz komenskega tomajškega ali pliskoviškega apnenca. In glede na to, da je tega na slovenski strani precej, smo v bistvu mi prava dežela terana,« je pristavil Jurkovšek.

Geološka karta je pomembna tudi za gradbenike in le nespametni posežejo v prostor, ne da bi prej pogledali geološko karto. »Že iz poznega 19. stoletja je v svetu zelo znan komenski apnenec. Slavo je o njem ponesel hrvaški paleontolog Gorjanovič Kramberger, ki je pisal o najdbah fosilnih rib in reptilov. Ker se lomí v lepe plošče, je tudi eden najstarejših gradbenih materialov v prostoru. V gradbenem smislu pa je bil uspešnejši kopriški apnenec,« je še povedal Jurkovšek. »Ker je nastajal nekoliko globlje v karbonatni plošči, je školične lupine prelilo fino blato in nastala je izjemno kvalitetna kamnina, ki je tudi zelo odporna na zunanje vplive. Je eden trših kamnov, ki se tudi zelo lepo polira.« Kaj pa ostanki slavnih plazilcev, nas je še zanimalo. »Nedvomno so se po Krasu nekdanje sprehajali tudi dinosavri. O tem priča najdba Antonia oziroma menda kar Antonie v okolici Devina. Je pa za geološko zgodovino na karti zapisan bolj pomemben dogodek - znameniti padec meteorita med kredo in terciarjem, ki je zaznamoval mejo med srednjim in novim zemeljskim vekom. Povzročil je ohladitve in izumrtje dinosavrov na celem planetu. Njihovi potomci so danes ptiči,« je zaključil Jurkovšek.

Irena Cunja

SLOVENIJA - Evropski poslanec NSI

Lojze Peterle ne bo vstopil v KDS

LJUBLJANA - Evropski poslanec Lojze Peterle (NSi) je ob robu praznovanja osmega rojstnega dne NSi na Gorenjskem povedal, da ne namerava postati član KDS. »Ne morem delati v dveh strankah. Nikoli nisem tako delal. Delam za NSi,« je dejal. Nove stranke tudi ne more podpreti, saj meni, da bi bilo bolj smiselno, da se korekture v stranki opravijo po volitvah. Peterle je včeraj v Škofji Loki glede novoustanovljene Krščansko demokratske stranke (KDS) povedal, da je vedel, da se nekaj pripravlja. Bolj smiselno pa se mu je zdelo, da različnost v stranki uredijo »na bolj konstruktiven način«, to je, da za volitve delajo skupaj.

Ob tem je Peterle priznal, da v stranki obstajata dve liniji, »ena, ki ni najbolj naklonjena spremembam, in druga, ki meni, da so spremembe potrebne.« Žal ni prišlo do soglasja, ki bi stranko ohranilo skupaj, »je dejal in izrazil pričanje, da bi vendarle veljalo »poiskati model, s katerim bi povežali sile«. Evropski poslanec, kot je dejal, razume zakaj je nastala nova stranka. Vendar pa

LOJZE PETERLE

meni, da »je potem, ko se stranka ni odločila za kongres in spremembe, bolj smiselno, da se korekture in spremembe v stranki opravijo po volitvah.«

Glede pisma, ki so ga predsedniku stranke NS Andreju Bajuku poslali on ter podpredsednika Klemen Žumer in Ljudmila Novak, pa je povedal, da so želeli z njim doseči, da bi z vodstvom stranke, ki ji ankete v zadnjem času ne kažejo visoke podpore, skušali v odkritem pogovoru poiskati tiste rešitve, s katerimi bi okrepili strankino kampanjo in podobo pred volitvami. (STA)

ROVINJ - Vse do 8. avgusta

Dnevi italijanskega filma

Izbor neodvisnih filmov, retrospektive, dokumentarci - Prisotni bodo nekateri filmarji

ROVINJ - V hrvaškem obmorskem mestu se je v petek začela osma izvedba italijanskega filmskega festivala, na katerem bodo predstavili zanimiv izbor dokumentarcev in filmov. »Dani italijanskog filma« se bodo do prihodnjega petka odvijali v rovinjskem multimedijskem centru in tamkajšnjem kinu Gandusio; zvrstili se bodo številni italijanski filmi, razdeljeni v več sekcij. O marsikaterem filmu bodo spregovorili tudi njihovi režiserji in scenaristi, tako da bodo lahko gledalci поблиže spoznali svet italijanske filmografije. Tako bosta na primer Rovinj obiskala Fredo Valla in Giorgio Diritti, režiser in scenarist neodvisnega filma Il vento fa il suo giro, ki si je v lanski sezoni utrl pot med širše občinstvo; gre za zgodbo francoskega pastirja, ki se preseli v Piemont med okcitsko prebivalstvo.

Na festivalu, ki ga prireja italijanska federacija kinematografskih krožkov (v sodelovanju z italijansko skupnostjo iz Rovinja in ob podpori Dežele Furlanije-Juljske krajine), bo tudi nekaj retrospektiv. Ena bo posvečena furlanskemu režiserju in pesniku Pier Paulu Pasoliniju; predvajali bodo njegove filme Teorema, Porcile, Salò o le 120 giornate di Sodoma, nekaj njegovih manj poznanih kratkometražnih filmov, a tudi Pasoliniju posvečene dokumentarce (na primer Bertoluccijev Pasolini prossimo nostro). Druga retrospektiva bo posvečena tržaškemu pesniku Umberto Saba, ki je bil med drugim strasten ljubitelj sedme umetnosti.

ZGODOVINSKI SPOMIN - Odbor za proslavo bazoviških junakov

V polnem teku priprave na prireditve Bazovica 2008

Osrednja spominska slavnost bo v skladu s tradicijo v nedeljo, 7. septembra

TRST - Čez mesec dni bodo stekle prireditve letošnje Bazovice 2008. Člani Odbora za proslavo bazoviških junakov in predstavniki organizacij in ustanov so se v zadnjih tednih večkrat sestali, da bi skupaj izoblikovali program. Prireditve si bodo resnično sledile ena za drugo, ker letos 6. september, dan ustrelitve štirih junakov, pade na soboto. Tako bo osrednja prireditev v nedeljo, 7. septembra ob 15. uri na prostoru pred spomenikom pri Bazovici.

Sicer pa si oglejmo okvirni koledar prireditev letošnje Bazovice 2008. Začeli bomo v soboto, 30. avgusta s tiskovno konferenco v Narodnem domu v Trstu. Prva prireditev bo okrogla miza ob stoletnici rojstva Ferdinanda Bidovca (1908-2008) v četrtek, 4. septembra, v popoldanskih urah v Bazovici. Povabili bomo sorodnike junaka Bidovca, da nam pripovedujejo o njem, o njegovem izročilu v družini, o času mladinskih društev v Trstu ter o tajni organizaciji Borba. Naslednjega dne, v petek 5.9., bo v Prešernovem gaju v Kranju ob 16. uri slovesnost, ki jo prireja Mestna občina Kranj. Sobota, 6. septembra bo dobesedno nabita s programom. Najprej bo ob 11. uri spominska slovesnost na pokopališču pri Sv. Ani v Trstu (povorka, delegacije, polaganje vencev, nagovor, pevski zbor). Zvečer bo ob 20. uri maša zadušnica v župni cerkvi v Bazovici, ob zaključku maše pa slavnostni nagovor. Ob 21.30 bo na prostoru pri spomeniku sledil slavnostni taborni ogenj v priredbi slovenskih tabornikov Rodu Modrega vala iz Trsta in Gorice.

V nedeljo, 7.9. bo najprej stekel spominski planinski pohod, ki ga organizira Športno združenje Sloga. Začetek bo ob 10.00 uri pri "kalu" v Bazovici. Osrednja slovesnost bo, kot po navadi, v nedeljo, ob 15. uri uri na prostoru pred spomenikom z že utečenim programom: pozdravi, polaganje vencev, slavnostna govora v slovenščini in italijanščini, nastop združenih pevskih zborov in pihalnega orkestra, častna straža tabornikov RMV in skavtov SZSO.

V petek, 12. septembra bo na vrtu Gospodarske zadruge v Bazovici nastopilo sedem zborov. To bo poklon prireditve Primorska poje štirim junakom. V soboto, 13. septembra, in v nedeljo, 14. septembra, se bo odvijal mednarodni odbojarski turnir v ženski in moški konkurenci za pokal Bazoviških junakov. Uveljavljeno prireditev že vrsto let prireja Športno združenje Sloga pod pokroviteljstvom Združenja slovenskih športnih društev v Italiji.

Kratek pregled sporeda prireditev letošnje Bazovice 2008 vseeno omogoča trditev, da so tudi letošnje prireditve vsestranske in bogate. Prireditelji seveda vabijo vse protifašiste, vse ljudi dobre volje, vse mlade, vse podpornike miru in sožitja, da se množično udeležijo prireditev, ki potekajo pod imenom Bazovica 2008.

Milan Pahor

Povorka od Bazovice do spomenika leta 1950

ARHIV ODSEKA ZA

ZGODOVINO NŠK

DEŽELNI SVET - Skupščina osvojila priporočilo Igorja Gabrovca

Vila Haggiconsta v Trstu naj še naprej služi potrebam prizadetih otrok in njihovih staršev

TRST - Pred koncem obravnave proračunskih sprememb, ki je trajala vse do petkovih zgodnjih jutranjih ur, se je deželni svet opredelil tudi o resolucijah, ki so jih svetniki predstavili v tem sklopu. Med temi je bila tudi tista o vili Haggiconsta, ki jo je predložil predstavnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec.

Kot znano je v omenjeni stavbi v Trstu vse do maja letos imelo svoj zgodovinski sedež Središče za motorično vzgojo oz. Združenje za spastike Aias, ko je Občina Trst iz varnostnih razlogov odredila zaprtje stavbe. Na ta problem je že večkrat opozoril škedenjski rajonski svetnik SSK Sergij Petaros. Glede na to, da je stavba v lasti Dežele, je Petaros zaprosil za podporo tudi deželnega svetnika Gabrovca.

Gabrovec je, kot rečeno, predstavil resolucijo, ki jo je deželni odbor osvojil kot priporočilo, ki je vsekakor politično obvezujoče. Deželni svetnik SSK je v svojem dokumentu, ki ga je že vnaprej podprla glavnina svetnikov Demokratske stranke, poudaril, da je delo in poslanstvo združenja Cem nenadomestljivo in neprecenljivega pomena, saj predstavlja nepogrešljivo oporo za več kot 20 hudo prizadetih ljudi. Deželni svetnik v nadaljevanju še opozarja, da se je vila Haggiconsta skozi vsa desetletja izkazala za zelo

funkcionalno in povsem primerno za dejavnosti tega dobredelnega združenja. Stavba ima primerne prostore za skupinsko delo, istočasno pa zagotavlja posameznikom primerno zasebnost. Poslopje se nahaja – nadaljuje Gabrovec – v strateški lokaciji tudi v luči integracije oskrbovancev v družbeno življenje mesta. Velja tudi, da nobena od alternativ, ki jih je predlagala Občina, niti zdaleč ne odgovarja potrebam za dejavnosti omenjenega združenja.

Z resolucijo svetnik Slovenske skupnosti poziva deželno upravo, da se jasno izreče o bodoči namembnosti stavbe, ki je bila dodeljena Tržaški občini do konca tega leta, in naj zagotovi ohranitev stavbe v uporabo omenjenemu združenju.

Vzdušje v avli deželnega sveta je bilo politično zelo naelektreno in vse prej kot naklonjeno doseganju pozitivnih sintez. Zato je doseženega rezultata svetnik Gabrovec še posebej zadovoljen. »Problem in huda stiska za prizadete otroke in njihove starše nedvomno ostaja, saj okrog tega vprašanja še vedno vlada prevelika nedorečenost. Je pa bil storjen pomemben korak v sklopu prizadevanj za ponovno predajo vile Haggiconsta plemenitim namenom, katerim je zapisana,« zaključuje svojo sporočilo deželni svetnik SSK.

Deželni svetnik Igor Gabrovec se je zavzel za usodo Vile Haggiconsta

KROMA

GLASBA Stefano Bollani Na Žlebeh

TRBIŽ - V Kanalski dolini se zaključuje glasbeni festival No Border. Koncerti so na trbiški trg tudi letos privabili številno občinstvo, saj je bila ponudba kar se da raznolika: od Jovanottija do Sinéad O'Connor in Macy Gray. Festival bo prihodnjo soboto zaključil koncert Stefana Bollanija in njegove skupine I visionari. Brezplačen koncert enega najboljših predstavnikov evropske džeze scene se bo odvijal Na Žlebeh, v predelu Police (Altupiano del Montasio - Sella Nevea) ob 17. uri.

PARAFARMACIA S. CROCE

ZDRAVNICI CIANA - MARASPIN

Nudimo vam:

Zdravila brez recepta
Fitoterapija
Homeopatija
Veterina
Živila
Zdravstveni izdelki
Merjenje krvnega tlaka
Autodiagnostika

SV. KRIŽ, 200, TEL. 040 2209029

CRISMANI
DAVID

od leta
1985

GRADBENO PODJETJE

PREJ
POTEM

PRENOVA
ZGRADB

LESENE
STREHE

NOVOGRADNJA

RAZLIČNE
TERMIČNE
IZOLACIJE IN
KRITINE

Mob. 338.8313006 - Tel. Fax 040.220573 - Križ, 175 - Trst

www.crismanidavid.it

UPLINJEVALNIK - Načrt kopenskega terminala naj ne bi spoštoval predvidenih predpisov

K deželnemu omizju morajo sesti tudi okoljevarstveniki

Odbor za zaščito Tržaškega zaliva pisal predsedniku Tondu in ponovno izpostavil številne pomisleke

Deželni odbornik Riccardo Riccardi je pred dnevi napovedal ustanovitev enotnega tehničnega omizja, ob katerem bi se zbrali vsi krajevni akterji, ki jim je pri srcu gradnja plinskega terminala pri Žavljah. Ustanovitev je napovedal po sredinem srečanju z visokimi predstavniki španske energetske družbe Gas Natural, ki načrtuje žaveljski terminal. Slednji čaka na privoljenje italijanskega okoljskega ministrstva, na Deželi, ki kot znano podpira kopenski obrat, pa računajo, da bo ministrica Stefania Prestigiacomo dovoljenje podpisala septembra. Če bo tudi španska družba do takrat posredovala končni načrt, bodo v Trstu sklicali bodisi zakonsko predvideno servisno konferenco kot tehnično omizje, ki naj po odbornikovih besedah »uresniči ta podjetniški projekt in preuči njegove posledice za tržaški in deželni teritorij«.

Na odbornikove besede so se včeraj odzvali predstavniki Odbora za zaščito Tržaškega zaliva, ki se že dobri dve leti borijo proti načrtovanima terminaloma; ob kopenskem je namreč še vedno »v igri« tudi morski terminal družbe Endesa. O tem priča tudi novica, da je na koprski izpostavi Agencije za okolje ponovno na voljo vsa dokumentacija o obeh plinskih terminalih. Projekta sta bila nekoliko spremenjena, zato ima javnost do konca avgusta pravico, da jih preuči in svoje pomisleke zapiše v posebno knjigo; agencija jih bo nato posredovala slovenski vladi.

Odbor za zaščito Tržaškega zaliva je deželnega predsednika Renza Tonda pozval, naj k predvidenemu tehničnemu omizju povabi tudi njegove člane in ostale okoljevarstvene oziroma znanstvene organizacije: samo tako bo javnost spoznala tudi mnenja tistih, ki terminaloma nasprotujejo. Predstavniki odbora so tudi ponovno opozorili na nekatere aspekte, ki so po njihovem mnenju protizakoniti. Tako naj ne bi bili načrti in dokumenti podvrženi zakonsko predvideni »strateški okoljski presoji« (V.A.S.). Tržaško spomeniško varstvo je na račun kopenskega terminala izdalo negativno mnenje (in to celo trikrat), poleg tega pa spada območje, na katerem bi ga zgradili, med »onesnažena območja državnega interesa«: do popolne bonifikacije tako morja kot kopnega naj bi bila vsaka gradnja protizakonita. (pd)

Območje pri Žavljah, kjer družba Gas Natural načrtuje kopenski plinski terminal

KROMA

AREA SCIENCE PARK IMA 30 LET - Innovation Factory

Inkubator za inovativne podjetnike

Mladi Martino Jerian razvija programsko opremo za karabinjerje RIS iz Parme in policijo, zjutraj pa pomaga v domači pekarni

Martino Jerian predstavlja program za branje registrskih tablic

KROMA

Innovation Factory je neprofitni inkubator, ki deluje v okviru znanstvenega parka. Pred kratkim je nastal z namenom, da bi nadobudnim mladim pomagal uresničiti njihove sanje: dobro idejo razviti v doblan projekt in ustanoviti podjetje, ki bi s svojo inovativnostjo stopilo, zakaj ne, tudi na mednarodni trg. V začetnem obdobju, ki mu pravijo »prva milja« (to traja od 12 do 18 mesecev), priskrbi inkubator dragocene nasvete, začetni kapital in po potrebi začasne uslužbenke, s katerimi razvije posameznik celovit načrt.

Po ustanovitvi podjetja ostane inkubator ob strani podjetniku in ga še leto ali dve spremlja med prodiranjem na tržišče. Storitve inkubatorja Innovation Factory, ki ima sedež v znanstvenem parku pri Padričah, se zaenkrat poslužujejo izbrani inovatorji iz Trsta in okolice. Trenutno se pod njegovim okriljem rojevajo štiri podjetja, cilj pa je to število povečati na šest do osem podjetij na leto.

Prvi »proizvod« inkubatorja je podjetje Amped, ki ga je pred kratkim ustanovil 28-letni Tržačan Martino Jerian. Bivši študent elektronskega inženirstva je prve konkretne korake opravil z diplomsko nalogo, v kateri je zasnoval programsko opremo za izboljšanje kakovosti videoposnetkov nadzornih kamer, in sicer *a posteriori*. Diplomaska naloga je nastala na podlagi sodelovanja med Univerzo v Trstu in slovitim karabinjerskim oddelkom forenzikov RIS iz Parme. Cilj je bil rešiti probleme, s katerimi se soočajo preiskovalci med pregledovanjem videoposnetkov: pogosto je slika pretemna ali nejasna, včasih je predmet na ekranu preveč oddaljen.

Mladi inženir je sestavljen program, ki s pomočjo matematičnih formul ugotovi, kako izboljšati sliko. Tako je, denimo, v skoraj popolni temi na koncu le viden obraz mimoidočega na ulici, mogoče pa je razbrati registrsko tablico avtomobila, ki se v daljavi samo bežno pojavi pred videokamero. Jerian je s svojim načrtom osvojil drugo mesto na natečaju Start Cup 2006, ob podpori Innovation Factory pa je odprl podjetje, ki navezuje stike tako z akademskim svetom kot s silami javnega reda. Njegove ponudbe so zanimive tudi za tuje policije: Amped sodeluje pogosto z ljubljanskimi forenziki, pred časom pa je dovoljenje za uporabo te programske opreme kupila švedska policija. A Jerian ostaja kljub uspehom skromen in marljiv mladenič: zgodaj zjutraj, preden bi si nadel kravato, priskoči pogosto na pomoč staršem v eno izmed domačih pekarn.

V povojih sta še dve podjetji, četrto pa je šele na začetku »prve milje«. V kratkem bosta uradno odprla podjetje ModeFinance Tržačan Mattia Ciprian in Videmčan Valentino Pediroda, ki se ukvarjata z zbiranjem podatkov in ocenjevanjem številnih evropskih družb. Z vnosom nešteti podatkov sta izdelala podatkovno bazo, v kateri sta ocenila podjetniški riziko 11 milijonov kapitalnih družb. S tem sta si še pred ustanovitvijo lastnega podjetja zagotovila prestižno pogodbo z multinacionalno Bureau Van Dijk, pravim velikanom na področju finančnih analiz. V inkubatorju pa se razvija še bodoče podjetje Evolving, ki se ukvarja z naprednimi tehnologijami za tridimenzionalne ekrane. S skupinico krajevnih navdušencev je nazadnje navezal stike celo mogočni Philips... (af)

DEVIN NABREŽINA - Pod vodstvom predsednika Borisa Legiša

V Cerovljah je nov jusarski odbor predstavil domačinom in županu Retu program dejavnosti

Jusarji iz Cerovelj v devinsko-nabrežinski občini so predstavili vaščanom nov jusarski odbor. Na dvorišču cerovske šole se je pod šotorom zbrala kar velika množica občanov, prisotna sta bila tudi devinsko-nabrežinski župan Giorgio Ret in predsednik vsedržavne jusarske konzulte Karlo Grgič.

Novi predsednik odbora Boris Legiša je vaščanom orisal načrte in pobude, ki jih domači jus namerava uresničiti v prihodnjih letih. Posebno priznanje za zasluge pri upravljanju domačega jusa je prejel dosedanji požrtvovalni predsednik Pepi Antonič.

Večer v Cerovljah je popestril ansambel mladih vaških godcev, ki je vaščane in goste ob domači kapljici in prigrizku zabaval do poznih nočnih ur.

Večer v Cerovljah je popestril ansambel mladih vaških godcev

ZAHO�NI KRAS - V teh dneh opera, potem pa komedija

Kriř: festival morja doživlja četrto izvedbo

Pobudnik je Združenje za Kriř skupaj z vařkimi druřtvi

V Kriřu je v petek zaživl festival morja, ki letos doživlja četrto izvedbo. Na Oarjevem borjaču sredi vasi je Mednarodna akademija za petje pod vodstvom Alessandra řvaba izvedla Mozartovo opero Figarova svatba, konec prihodnjega tedna pa bo na sporedu komedija Zakonske zdrahe, ki jo je dramaturřko oblikoval in reřiral Mario Urři.

Festival sta odprla Franco Cossutta in Silva Bogatec, ki sta predstavila opero (o njej bomo poročali) in obenem komedijo v kriřkem narečju, ki bo na sporedu konec tedna. Figarovo svatbo bodo ponovili jutri in v torek (začetek ob 19.30), drevi pa bo koncert opernih arij v izvedbi basista Alessandra řvaba in pevcev Mednarodne akademije petja, ki ima sedeř prav v Kriřu. Začetek ob 21. uri.

Ob tej prilořnosti so odprli Ribiřko hiřo, ki je oziroma bo sestavni del Ribiřkega muzeja, ki nastaja pod Domom Alberta Sirka. Staro hiřo sredi vasi je od druřine řtefani kupilo Združenje za Kriř in jo trenutno obnavljajo. Združenje je z neumornim Valentinom Cossutto na čelu gonilna sila ne samo te kriřke poletne prireditve, ampak tudi drugih kulturnih, gospodarskih in športnih dejavnosti, ki se v tem času izvajajo v Kriřu. Pri teh pobudah je dejansko soudeleřena celotna kriřka vařka skupnost, Cossutta pa z veseljem ugotavlja, da je združenju in vařkim druřtvom uspelo pritegniti veliko řtevilo mladih, kar je zelo spodbudno za prihodnost Kriřa.

Franco Cossutta je skupaj z Brunom Volpijem Lisjakom glavni akter nastajajočega Ribiřkega muzeja, ki ga bodo, e bo řlo vse po načrtih, odprli prihodnjo pomlad. Jeseni načrtujejo "likof" za novo streho. Cossutta je tudi na otvoritvi festivala izpostavil zgodovinsko vez med Kriřem in morjem, ki jo je treba gojiti tudi v zelo spremenjenih razmerah. Druřtvo Ribiřki muzej opravlja pri tem dragoceno informativno in skoraj pedagořko poslanstvo v prid spoznavanja nařega morja in ribiřke zgodovine. V ta namen sta Cossutta in Volpi Lisjak ničkolikokrat predavala v Ljubljani in drugod po Sloveniji, kjer sploh ne vedo, da je bila obala ob Barkovelj do řtivana praktično slovenska obala in da so bili vsi ribiči domačini.

Ribiřka hiřa v Kriřu je v teh dneh odprta za ogled, spodaj Franco Cossutta in Silva Bogatec otvarjata četrti festival morja

KROMA

REPENTABOR Vabilo na praznovanje velikega řmarna

Praznovanje velikega řmarna je na Repentabru že stoletna tradicija. Praznovanja se bodo začela v sredo, 13. avgusta, z odprtjem razstave Silve Bogatez in Laure Stor. Prva se bo predstavila z ikonami (Podoba nevidnega), druga pa se v tehniki graverstva posveča krařki tematiki. Na predvečer praznika, 14. avgusta, bo v okviru festivala Medzvoki krajev na sporedu klavirski koncert pianista Giacoma Fuge, ki bo postregel s skladbami Schuberta, Chopina in Debussyja.

Sam praznik Marije Vnebovzete (15. avgust) je posvečen izključno verskim pobořnostim. Ob 10. uri bo osrednjo sveto mařo vodil tržařki řkof Evgen Ravignani, popoldanski shod ob 17. uri pa bo ob somařevanju domačih duhovnikov vodil openski dekan in repentabrski řupnik Anton Bedenčič. Oba verska shoda bosta na prostem pred cerkvijo na Tabru. Na praznik sv. Roka, 16. avgusta, bosta sveti maři ob 10. oziroma ob 19. uri. Jutranje bogosluřje bo vodil profesor na rimski univerzi gospod Jože Bajzek. Ob 20.30 pa bo koncert nabreřinske godbe na pihala. Vse řtiri dni bodo delovani kioski s krařkimi dobrotami.

KRD DOM BRIřCIKI - Letovanje v toplicah v Dobrni

Tridnevni izlet v znamenju druřenja, spoznavanja, dobre volje in počitka

Gasilska fotografija veselih udeleřencev

Poletne pomorske povezave

Prevozno podjetje Trieste Trasporti sporoča, da bo od danes do nedelje, 14. avgusta, pomorska povezava med Trstom, Barkovljami in Grljanom podaljšana še do Sesljanskega zaliva. Trikrat dnevno bodo torej motorni čolni vozili turiste do Sesljana. Novi urniki in cene so na voljo na spletni strani www.triestetrasporti.it oziroma v uradu za stike z javnostjo v Ul. dei Lavoratori 2 (zelena řtevilka 800/016675).

Novi řolski abonmaji

V uradu za stike z javnostjo prevoznega podjetja Trieste Trasporti (Ul. dei Lavoratori 2) bodo od ponedeljka na razpolago abonmaji za řolsko leto 2008/2009; namenjeni so dijakom oziroma řtudentom, ki se bodo posluřevali mestnih prevozov od 1. septembra do 30. junija. Vsak naj s seboj prinese dve fotografiji, osebni dokument in izjavo o obiskovanju šole. Urad je odprt od ponedeljka do četrtka od 8.30 do 12.30 in od 13.30 do 15. ure. Ob petkih pa od 8.30 do 12.30. Vse dodatne informacije so na voljo na zeleni řtevilki 800/016675.

Poletni delovni čas nekaterih dolinskih uradov

Tehnični urad Občine Dolina obveřa, da bo od ponedeljka, 4., do ponedeljka, 25. avgusta, urad za urbanistiko, zasebno gradnjo in trgovino odprt za javnost samo ob torkih in četrtkih od 8.30 do 10. ure.

... in pa repentabskih

Občina Repentabor sporoča, da bodo občinski uradi od 4. do 31. avgusta odprti za javnost samo v dopoldanskih urah, in sicer: tehnični urad ob sredah in sobotah od 9. do 11. ure, tajniřtvo, knjigovodstvo in davčni urad, urad za trgovino, urad občinske policije, anagrafski in matični i urad od ponedeljka do petka do 9. do 13. ure.

Prometna nesreča pred katarinsko bolniřnico

Sinoči se je prometna nesreča pripetila ravno pred katarinsko bolniřnico, tako da prevoz lažje poškodovanih sploh ni bil teřaven. Ob 19.40 sta trila avtomobil in skuter, na katerem sta sedela 38-letni voznik in 48-letna sopotnica. Po navedbah prometne policije naj bi skuter vozil iz smeri bolnice proti Ul. Forlanini, iz nasprotne smeri pa je prihajal avto. Slednji je obrnil levo proti avtobusni postaji, ki je ob bolniřnici. Sonce je bilo v tistem trenutku zelo nizko in verjetno je avtomobilistu onemogilo, da bi pred sabo videl motorno kolo. V trenju sta se skuterist in sopotnica poškodovale: sprva je kazalo, da je priřlo do kakega zloma, pri sluřbi 118 pa so povedali, da so bile poškodbe lažje.

V STANOVANJIH

Tatovi na delu

Avgusta se dober del občanov odpravi na počitnice ali vsaj na kopanje na krajevne plaže, tatovi pa so, v obratnem sorazmerju, vse bolj dejavni. V petek se je policija ukvarjala kar s tremi poskusi tatvin, od katerih je bil eden uspeřen.

Dopoldne so tatovi obiskali neko stanovanje v řestem nadstropju poslopja na trgu pred tržařkim sodiřem. Z izvijacom so vlomili skozi vhodna vrata, razmetali stanovanje in odřli. Druřina se je vrnila domov ob 14. uri, vrednost plena ni znana. Približno ob istem času je nekd vlomil tudi v stanovanje v Ul. Fabio Severo, a baje ni ukradel ničesar. Popoldne je do podobnega dogodka priřlo v Ul. Rossetti, kjer je vlomilce odgnal alarm. Tovrstne naprave so v Trstu razmeroma redke, zato je delo za tatove toliko bolj enostavno.

ZGONIK - Pobuda Potovanje z multivizijo

»Pogledi na svet« prevzeli zgoniško občinstvo

Prihodnje srečanje bo v petek, v soboto pa čaka Zgonik skok v vzhodnoevropske ritme

Petkov večer je bil v Zgoniku posvečen *Potovanju z multivizijo*. Svojevrsten večer z naslovom »Pogledi na svet« je sad sodelovanja med Občino Zgonik, Pokrajino Trst in kulturnim združenjem Merlino Multivisioni. Na prireditvenem prostoru pred županstvom so na velikem platnu s pomočjo več projektorjev diapozitivov in digitalnih fotografij, zaživele čudovite fotografske zgodbe s potovanj, zgodbe o ljudeh, o naravi in o umetnosti, ki jih je še obogatila glasba. Na večeru so bili prisotni tudi številni avtorji, ki so gledalcem predstavili svoje misli in občutke ob fotografiranju.

Prihodnje srečanje z multivizijo bo v petek, 8. avgusta, ko bodo ob 21.30 predvajali zgodbo »Blizu in daleč«. Sobotni večer pa bo glasbeno obarvan: 9. avgusta bo pred zgoniškim županstvom zaživel multimedijski koncert Balkan Express. Ob 21.30 bo namreč v živo nastopil ansambel Barbapedana iz Trevisa, ki se posveča vzhodnoevropskim ritmom. V primeru slabega vremena bosta srečanja v tamkajšnjem Športno-kulturnem centru. Vstop je prost.

Zgoniški župan
Mirko Sarđoć med
avtorji
»multivizijskih
zgodb«

KROMA

MARIJANIŠČE - Poročilo o počitnicah skupine osnovnošolcev in srednješolcev

Oratorij na Opčinah med delavnicami, pohodi v planine in brezskrbnem kopanju

Oratorij v openskem Marijanišču v organizaciji salezijanske skupnosti pod vodstvom g. Bedenčiča in v okviru Mladinske pastorale že krepko sega v drugo desetletje. Mladi so se letos zbrali v dveh skupinah. V mlajši - osnovnošolci, v starejši pa mladi od 12. do 14. leta in preživljali lepe počitniške dni ob koncu junija in začetku julija.

Delavnice

Tema letošnjega oratorija je bila Odpri oči. Ob odkrivanju velike osebnosti sv. Pavla smo odkrivali in gradili svet vrednot. Pestrost in razgibanost je pripomogla, da so dnevi prehitro minili. Vsak dan je bil različen. Prvi in zadnji dan sta bila posvečena delavnicam in razmišljanju ter pogovoru. Te smo preživeli v Marijanišču. V najbolj vročem delu dneva pa so se otroci lahko hladili v bazenu. 16. ura je prišla vedno prehitro, in tudi domov se nobenemu ni mudilo. Za zaključek so otroci pripravili časopis in si skupaj ogledali multimedijski potek oratorija.

V planine – k sv. Jakobu

Že naslednji dan smo odšli v planine. Ob spremstvu devetih animatorjev iz Repna smo z avtobusom odšli v podnožje skupine vrhov Storžiča. V Preddvoru smo pustili avtobus in se odpravili k sv. Jakobu. Hoja v planine je vedno preizkus vsakega v vztrajnosti in moči volje. Po uri in pol hoje so prvi dospeli do cerkvice. Le nekaj metrov naprej je planinska koča. Vsakdo je iz torbe potegnil malico, prijazni oskrbnik pa nas je postregel z dobrim in toplim čajem. Le zadnje skupine še ni bilo. Dekleta s tremi voditeljicami so ob preveč zavzetem govorjenju zgrešile pot. Končno so tudi one prispele v zavetje orehov in se okrepčale. Seveda je bilo na račun njihove zamude veliko smeha in komentarjev.

Pot navzdol je bila za nekatere lažja in hitrejša, saj so jo kar pretekli. Za druge je bila časovno enaka in celo daljša. Prav lepo je bilo videti, kako so mladi animatorji skrbeli in pazili na svoje male varovance. Ustavili smo se ob preddvorskem jezeru. Voda, ki je bila mrzla, pa ni ustavila mladih, da bi se zmočili in osvežili. Prijeten počitek je posebno ugajal najmlajšim, saj so nekateri prvič v življenju toliko hodili.

Ob morju

Naslednji dan smo preživeli 1000 metrov nižje. Ob morju. Razigranost voditeljev je bila za otroke pravo doživetje. Z njimi so se premetavali, igrali, skakali in potapljali. Opoldansko kosilo je dalo novih moči za popoldanski del. Ker nekaterim ni bila voda dovolj hladna so se hladili tudi s sladoledi. Odhod pride vedno prehitro. Toda ura je ura. S pomočjo dveh kombijev in redne avtobusne linije smo prišli po četrti uri v našo bazo – Marijanišče.

Pohod na Stol

Za malo starejšo skupino (iz nižje srednje šole) je bil gotovo največji dogodek vzpon na najvišji vrh Karavank. Za ta korak pa so se odločili le najbolj pogumni. Odločili smo, da bomo prespali v Prešernovi koči. Da bi se izognili največji vročini, smo načrtovali začetek vzpona v popoldanskih urah. Črni oblaki nad Triglavom in grmenje so nas za nekaj časa zadržali pri Valvazorjevem domu. Ko se je obrnilo na bolje smo zagrizli v strmino. Vsi v skupini smo bili zelo hitri, tako, da je imel gospod Tone kar težave, da nas je dohiteval. Bilo je soparno in sonce je še vedno ime-

lo svojo moč. Po dveh urah pa se je začelo temniti tudi v okolici Stola. Padle so prve kaplje. Tudi grmenje je prihajalo vedno bližje. Ko smo zapustili zadnje ruševje smo bili tudi mi v oblakih. Ulilo se je. Gospod je postavil vprašanje, ali se bojite, ste zato, da gremo nazaj. Vsi smo odgovorili: ne. Grmenje in bliskanje je prihajalo vse bližje. Neko je rekel, ali ne bi kaj zmolili. Saj smo že na začetku poti, je odgovoril drugi. Vidljivost je bila le nekaj metrov. Morda iz strahu - nekaj krat je udarilo prav blizu - in da bi čim prej prišli in odložili premočeno obleko ter se ogreli v koči, smo pospešili korak. Toda grebena nikoli ni bilo nikoli konec ... Končno se je nekeje iz megle izvil klic iz ust prvih – koča. Prijazni oskrbnik in gospa, sta nas takoj pogostila s čajem in nam pomagala sušiti mokre stvari. V koči smo bili sami. S pogovori, igranjem kart in petjem smo bogatili večer. Dež je ponehal, vendar so meglice onemogočale pogled na Julijce in dolino.

Ko smo jutraj odhajali, smo bili veseli pohvale oskrbnika za lepo vedenje in mladostno razpoloženje.

Nekateri poprej, drugi po skoraj treh urah počasne hoje v dolino (ustavili smo se še na planini), smo se zopet osvežili pri Valvazorjevem domu. Utrujene kosti smo še namočili v Blejskem jezeru in se po četrti uri napotili proti domu.

Oblikovanje celotne osebnosti

Vse dneve smo imeli tudi duhovni moment. Celotno doživljanje v vseh svojih razsežnostih oblikuje in bogati mladega človeka. Vsak dan je bil poudarek na eni vrednoti, ki jo je potrebno preko dneva živeti. Še prav posebej pa je bilo doživeto srečanje ob oltarju zadnji dan, ko smo vsi skupaj, mladi in voditelji na čelu z g. Tonetom, spontano čutili, da se moramo zahvaliti za čudovite trenutke, ure in dneve, mnoga doživetja, razpeta med morjem in gorskimi vrhovi, še posebej pa, da se nobenemu ni nič zgodilo.

Zahvala gre vsem mladim voditeljem, Alenu, Janu, Niku, Eriku, Patriku in še drugemu Janu, Juliji, Jani in Sofiji, ki so s svojo mladostjo otrokom olepšali prekratke počitnice. Še posebej pa zahvala za dobra kosila gospe Albin iz Repna.

Poezija v parku

V parku nekdanje umobolnice pri Sv. Ivanu bo drevi na sporedu peto srečanje iz niza »Oh poetico parco«. Pred barom Il posto delle fragole bo ob 20. uri srečanje z naslovom »Legende velikih mož: Edmund Backhouse, Bruno Veneziani, Bobi Bazlen,« ki jo bo vodil Riccardo Cepach. Uro pozneje bo na vrsti glasbeno branje s pesnikom Renzom Maggiorjem, ob 22. uri pa bo skupina ICS Quartet poskrbela za džez koncert. Poskrbljeno bo tudi za aperitiv.

Restavrirane orgle v Šklednju

Drevi bo v škedenjski cerkvi sv. Lovrenca koncert, s katerim bodo proslavili restavrirane orgle. Nanje bosta ob 20.30 zaigrala Slovenec Mirko Butkovič in Italijan Manuel Tomadin, ob katerih bo na flavto zaigral Manuel Staropoli. Med koncertom bodo predvajali posnetek o poteku restavratskih del.

Teater v narečju v Nabrežini

V okviru mednarodnega poletnega festivala Ave Ninchi bo drevi ob 21. uri pred nabrežinskim županstvom zaživila gledališka predstava v narečju »Chi tropo maza no copa gnente« v izvedbi tržaške gledališke skupine il Gabbiano.

Poklon Marii Callas

V Palači Gopčevič se nadaljuje razstava posvečena Marii Callas ob trideseti obletnici njene smrti. Danes bo ob 11. uri poskrbljeno za vodeni ogled z izvedenko Erico Culiat. Jutri pa bo ravno tam ob 17. uri srečanje z Vincenzom Ramonom Bisognjem, ki bo predstavil lik grške pevk.

Iz Liverpoola v Trst

V dvorani Umberto Veruda v Palači Costanzi (Mali trg 2) jutri bodo ob 18.30 odprli razstavo »Here, There, Everywhere: un viaggio fantastico da Liverpool a Trieste.« Razstava bo na ogled do 23. avgusta.

Filmski popoldan v Itisu

V zavodu za ostarele Itis (ul. Pascoli 31) bodo jutri ob 16.30 na pobudo neprofitnega združenja Kruh in vrtnice predvajali film »Disco volante« Tinta Brassa. V njem nastopata Alberto Sordi in Monica Vitti.

Pupkin Kabarett

»On the Beach«

Kabaretiisti znamenitega Pupkin Kabarett vabijo še na zadnje srečanje s humorjem. V kopališču Ausonia bodo jutri Stefano Dongetti, Alessandro Mizzi in Laura Bussani ob 21.21 postregli s »koktejlo« monologov, škečev, pesmi, vsakdanjih dram ter satire na račun manjših in velikih težav vsakega izmed nas. Ob njih bo nastopila tudi Niente Band, za presenečenje pa bo poskrbel Carlo Tomasi.

Vpisovanja na razstavo

Kulturno združenje Artesette sporoča, da je odprto vpisovanje na razstavo Jesenske barve, ki bo od 11. do 25. septembra in se je lahko udeležijo slikarji, kiparji, grafiči in fotografi vseh narodnosti. Več informacij je na voljo na telefonskih številkah 040/631355 in 349/6803724.

Video antologija ob Kugyjevi 150-letnici

Deželni televizijski center je na pobudo združenja Monte Analogo ob 150-letnici rojstva Juliusa Kugyja uredil njemu posvečeno video antologijo v formatu dvd. Gre za združitev treh posnetkov o liku alpinista in pesnika Julijcev. Dvd bodo brezplačno razdelili javnim ustanovam, šolam, univerzi, planinskim oz. kulturnim združenjem, ki bodo zanj zaprosili; dvigniti ga je mogoče na sedežu združenja Monte Analogo (Ul. Fabio Severo 31) vsak dan od 10. do 12. ure. Več informacij je na voljo na spletni strani www.monteanalogo.net.

DIJAŠKI DOM - Brezskrben teden v bližini Poreča

Čudoviti dnevi v varnem zavetju doma v Špadičih

Ob kopanju tudi plovba, kolesarjenje, ribarjenje ...in zabava z ljubljanskimi vrstniki

Tradicionalna skupinska slika z majicami, ki so jih udeleženci kolonije sami izdelali v sklopu ustvarjalne delavnice

Kopanje, plovba z ribiško ladjo in ribarjenje z njenim kapitanom Silvanom, kolesarjenje, ustvarjalne delavnice, lov na zaklad, sprehodi, vožnja s turističnim vlakcem: vse to je petintrideset udeležencev letošnje kolonije v organizaciji tržaškega Dijaškega doma doživelo v Špadičih pri Poreču. V

varnem zavetju tamkajšnjega mladinskega doma, le nekaj korakov od morja, so julija preživeli teden dni v spremstvu mentoric Helene in Valentine, mentorjev Alexa in Roberta ter vodje kolonije Danieleja. K še prijetnejšemu vzdušju pa so nedvomno pripomogla nova spoznanja, ki so se

spletla med letošnjimi udeleženci - osnovnošolci in srednješolci iz Benečije in s Tržaškega. A tudi ob prijateljevanju z vrstniki iz Ljubljane, ki so bili nastanjeni v istem domu; brezskrbne obmorske počitnice so bile tako tudi priložnost za osvežitev slovenskega pogovornega jezika ...(pd)

Včeraj danes

Danes, NEDELJA, 3. avgusta 2008

LIDIJA

Sonce vzide ob 5.51 in zatone ob 20.30
- Dolžina dneva 14.39 - Luna vzide ob 8.09 in zatone ob 21.26.

Jutri, PONEDELJEK, 4. avgusta 2008

JANEZ

VREME VČERAJ OB 12. URI: temperatura zraka 31,5 stopinje C, zračni tlak 1015,5 mb raste, veter 8 km na uro jugo-vzhodnik, vlaga 53-odstotna, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 26,5 stopinje C.

OKLICI: Severino Gergolet in Neva Berdon, Denis Daris in Elisa Turolo, Luca Conte in Donatella Bianchin, Andrea Marzoli in Alessandra Pischanz, Diego Voggi in Laura Esposito, Antonio Apolonio in Roberta Stinco, Michele Battistella in Laura Sklemba, Carlos Cimarosti in Paola Bussi, Mauro Stauss in Alessandra Girotto, Furio Gherlanz in Elena Semeria, Stefano Pangozzi in Serafina Liccardi, Paolo Gramaglia in Tiziana Peressutti.

Lekarne

Nedelja, 3. avgusta 2008

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00

Trg S. Giovanni 5, Ul. Alpi Giulie 2, Oširek Sonnino 4, Milje - Ul. Mazzini 1/A, Sesljan.

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00
Trg S. Giovanni 5 (040631304), Ul. Alpi Giulie 2 (040 828428), Milje - Ul. Mazzini 1/A (040 21124).Sesljan (040 208731) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30
Trg S. Giovanni 5, Ul. Alpi Giulie 2, Oširek Sonnino 4, Milje - Ul. Mazzini 1/A.Sesljan (040 208731) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Oširek Sonnino 4 (040 660438).

Od ponedeljka, 28. julija, do sobote, 2. avgusta 2008
Urniki lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00

Ul. Settefontane 39 (040 390898), Largo Osoppo 1 (040 410515). Boljunec (040 228121) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte tudi od 19.30 do 20.30

Ul. Settefontane 1, Ošiek Osoppo 1, Ul. Cavana 11. Boljunec (040 228124) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Cavana 11 (040 302303)

www.farmacistitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)
Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.
Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111.
Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zelena številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

Kino

ALCIONE - Dvorana je zaprta zaradi poletnega dopusta.

AMBASCIATORI - 16.00, 18.30, 21.00 »Il Cavaliere oscuro«.

ARISTON - 21.15 »Il divo«.

CINECITY - 15.15, 16.00, 17.15, 18.15, 19.00, 20.15, 21.15, 22.00 »Il Cavaliere oscuro«; 15.00, 16.30, 17.25, 19.45, 22.05 »Hellboy: The Golden Army«; 15.20, 17.35, 19.55, 22.05 »Agente Smart - Casino totale«; 19.45, 22.00 »Funny games«; 15.15, 19.55 »Ken il guerriero: La leggenda di Hokuto«; 17.30, 22.00 »Wanted - Scegli il tuo destino«.

EXCELSIOR - Dvorana zaprta zaradi poletnega dopusta.

EXCELSIOR AZZURRA - Zaprto zaradi poletnega dopusta.

FELLINI - 17.00 »Impy e il mistero dell'isola magica; 18.15, 20.30 »Gomorra«.

GIOTTO MULTISALA 1 - (Ulica Giotto 8) 17.00 »Underdog«; 18.30, 20.20, 22.15 »Wanted - Scegli il tuo destino«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 17.00, 19.20, 21.45 »12«.

KOPER - KOLOSEJ - 16.50, 19.10, 21.30 »The X-Files: Hočem verjeti«; 16.00, 19.00, 22.00 »The Dark Knight«; 15.00, 18.00, 21.00 »Princ Kaspian«. **NAZIONALE** - Dvorana 1: 16.45, 19.30, 22.00 »Il Cavaliere oscuro«; Dvorana 2: 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Che la fine abbia inizio«; Dvorana 3: 16.30 »L'incredibile Hulk«; 18.15, 20.15, 22.15 »Rogue il solitario«; Dvorana 4: 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Agente Smart - Casino totale«.

SUPER - Film prepovedan mladim izpod 18. leta.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 18.15, 21.15 »Il Cavaliere oscuro«; Dvorana 2: 16.50, 19.20, 22.00 »Il Cavaliere oscuro«; Dvorana 3: 17.45, 20.00, 22.10 »Hellboy 2: The Golden Army«; Dvorana 4: 18.00, 20.10, 22.10 »Il nascondiglio«; Dvorana 5: 17.40, 19.50 »Ken il guerriero: la leggenda di Hokuto«; 22.00 »Wanted - Scegli il tuo destino«.

Šolske vesti

RAVNATELJSTVO PEDAGOŠKEGA IN DRUŽBOSLOVNEGA LICEJA A.M. SLOMŠKA sporoča, da je v poletnih mesecih tajništvo odprto od ponedeljka do petka, od 8. do 13. ure. **ZDRUŽENJE STARŠEV OŠ FRAN MILČINSKI** obvešča, da je še nekaj prostih mest za tabor angleškega jezika JEZIKAJTE (od 8. do 17. leta) od 24. do 29. avgusta v Postojni; da sprejemamo vpise za šahovsko in računalniško delavnico MIŠK@ (od 7. do 16. leta) od 1. do 5. septembra v Trstu na Zavodu Žiga Zois v jutranjih urah in kulinarčni tabor MIZICA POGRNI SE! (od 14. leta dalje) od 7. do 12. septembra na Otočcu. Za vsa dodatna pojasnila in prijave sem Vam na razpolago do 23. avgusta na tel. 040 567751 ali 320-2717508 (Tanja) ali po e-pošti: fran-milcinski@gmail.com.

URAD ZA SLOVENSKE ŠOLE obvešča, da bo podeljevanje letnih suplenc za učno osebje slovenskih šol na Tržaškem potekalo po sledečem koledarju: nižje in višje srednje šole v četrtek, 28. avgusta, ob 9. uri, na DTTZ Žiga Zois, Vrdeška cesta 13/2; vrtci in osnovne šole v petek, 29. avgusta, ob 9. uri, na Osnovni šoli pri Sv. Ivanu, ul. Caravaggio 8. Seznam razpoložli-

vih mest in ur bo objavljen vsaj 24 ur pred datumom podeljevanja. Do tega roka morajo prispeti tudi morebitna osebna pooblastila za prevzem imenovanj.

DTTZ ŽIGE ZOISA obvešča, da je med poletno prekinitevjo didaktičnih dejavnosti šola ob sobotah zaprta do 30. avgusta 2008. Med tednom bo tajništvo odprto od 9. do 14. ure.

ZNANSTVENI LICEJ FRANCETA PREŠERNA sporoča, da bo do 30. avgusta šola ob sobotah zaprta.

Prireditve

ZDRUŽENJE ZA KRIŽ Kriški teater in Mednarodna akademija za petje v Križu vabijo na IV. Festival morja. Otvoritev letošnjega programa predvideva uprizoritev Mozartove opere »Figarova Svatba« (Le nozze di Figaro). Opero izvajajo udeleženci tečajev Mednarodne akademije, ki jih vodi basist Alessandro Svab. Nastopi bodo v ponedeljek, 4. in v torek, 5. avgusta, ob 19.30. Danes, 3. avgusta, ob 21. uri, bo »Operni koncert«, kjer nastopajo udeleženci tečajev Mednarodne akademije in basist Alessandro Svab. Program se bo zaključil s komedijo »Zakonske zdrahe: štorja ljubljezni j'nu ruågou...«, v kateri nastopajo: Miranda Caharija, Livij Bogatec-Koča in Andrej Rismondo v režiji Maria Uršiča. Uprizoritve bodo od 10. do 17. avgusta ob 21. uri. Vse predstave bodo na »Srenjskem borjaču pri Očarjevih« v Križu.

KD IVAN GRBEC (Škedenjska ulica 124) praznuje svojega patrona z veselo »country« glasbo skupine Maple Sugar v petek, 8. avgusta, ob 21. uri.

OBČINA ZGONIK IN DRUŠTVO MERLINO MULTIVISIONI s pokroviteljstvom Pokrajine Trst vabita v petek, 8. in soboto, 9. avgusta, z začetkom ob 21.30, na prireditveni prostor pred Županstvom na »Potovanje z multivizijo«. Vsak večer bodo na sporedu predvajanja kratkih dokumentarnih filmov in diaprozitivov. V soboto, 9. avgusta koncert skupine Barbapedana (TV).

OBČINA DEVIN NABREŽINA sporoča, da je v v razstavnih dvorani Turističnega Informativnega Centra v Sesljanu (IAT) na ogled razstava IZLOŽBA UMETNIKOV, na kateri razstavljajo do 10. avgusta Paolo Pascutto (slike), Claudia Raza (slike), Franca Kovarič (slike) in Bogomila Doljak (kamen in les). Razstava je odprta z urnikom okenca TIC, in sicer vsak dan od 9. do 13. in od 14. do 19. ure. Do 12. oktobra bodo na isti razstavi po skupinah predstavili svoja dela še številni drugi umetniki.

KRAŠKO
POGREBNO PODJETJE
LIPA

ONORANZE FUNEBRI
**ob trenutku žalosti...
...diskretnost, tradicija,
vpljudnost in kakovost**

BREZPLAČNA ZELENA ŠTEVILKA
800 833 233

**na Opčinah
50m od tramvajske
postaje**

Opčine - Narodna ulica 32
tel. 040.211399 -
fax 040.2155392

Boljunec št. 44/a
tel. 040.369696 -
fax 040.347704

Trst - ul. Torrebianca 37/a
tel. 040.660755 -
fax 040.3479959

Tržič - ul. San Polo, št 83
Tel. 0481.411723 -
fax 0481.419252
zelena št. 800-860-020

† Nenadoma nas je zapustil naš dragi

Bruno Malalan

Žalostno vest sporočajo

**sestra Karla, brat Ernesto
z družino, svakinje,
nečaki z družinami
ter ostalo sorodstvo**

Pogreb bo v ponedeljek, 4. avgusta ob 13.00 iz mrtvašnice v ulici Costalunga v opensko cerkev sv. Jerneja.

Bani, 3. avgusta 2008

Kraško pogrebno podjetje Lipa

Ciao, stric Bruno!

Sandro, Gabri, Andrej in Jana

ZAHVALA

**Maria Zerial
vd. Micheli**

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so z nama sočustvovali.

Hčerki

Trst, 3. avgusta 2008

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše drage in nezopazne

**Vlaste Bachi
por. Grgič**

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in nam pomagali. Posebna zahvala domačemu pevskeemu zboru Slovan-Skala, g. župniku Žarku Skrlju, darovalcem cvetja in prispevkov ter vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin in jo spremili na zadnji poti.

Družina in sorodniki

Padriče, 3. avgusta 2008

3.8.2007

3.8.2008

**Marija Erman
por. Novato**

Vedno v naših srcih

Giordano, Denis in Eva

Krmenka, 3. avgusta 2008

Ob prerani izgubi dolgoletnega pevca VIKTORJA ŠTOKE izražamo globoko sožalje svojcem

člani MoPZ Vasilij Mirk

Ob izgubi dragega Viktorja Štoke izreka svojcem iskreno sožalje

SDD Jaka Štoka

Goriški prostor

Ulica Garibaldi 9
tel. 0481 533382
fax 0481 532958
gorica@primorski.it

Primorski
dnevnik

GORICA - S septembrom na pokrajinskih cestah

Dvojezične in trijezične table odraz večetnične družbe

Uprava sprejela dokončni sklep - Velika trijezična znamenja na začetku in koncu cest

Narodnostno mešana Goriška se bo odražala tudi v preko dvesto dvojezičnih in trijezičnih cestnih znamenjih in smerokazih, ki jih bo s septembrom namestila pokrajinska uprava. Odbor Enrica Gherghette je na zadnji seji odobril dokončni in izvršilni sklep, na podlagi katerega bodo ceste, ki jih upravlja pokrajina in so speljane po občinah na območju izvajanja zaščitnega zakona 482/1999, opremlili z večjezičnimi tablamami. Na njih se bosta ob italijanščini pojavljali še slovenščina in furlanščina.

Postopek je leta 2004 uvedla pokrajinska uprava predsednika Giorgia Brandolina na pobudo odbornika Marka Mariničiča; v ta namen je iztržila 106 tisoč evrov iz dotacije zakona 482. Ko se je Brandolinov mandat iztekel, denarja še ni bilo, a je uprava vsekakor namestila trijezičen napis na sedež pokrajine in tako simbolično začela izvajati svojo obvezo. Denar je nato prejela Gherghettova uprava, ki pa mora program nameščanja tabel čim prej izpeljati, drugače tvega, da ga izgubi.

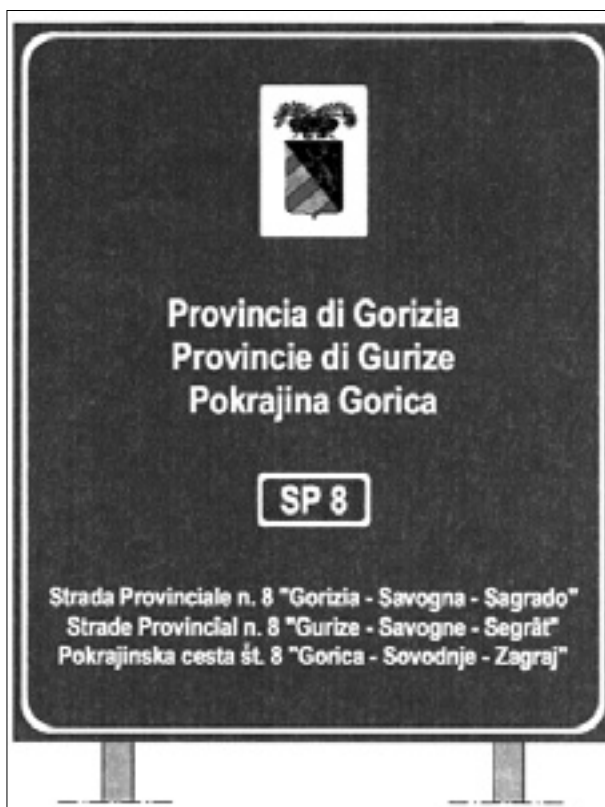
Večjezične table in smerokaze bodo postavili na pokrajinskih cestah, vendar zu-

naj naselij, kjer je za table pristojna izključno občina, pa čeprav so v lasti pokrajine, pojasnjuje pokrajinski odbornik za ceste, infrastrukture in prevoze Maurizio Di Matteo. Pred pripravo dokončnega sklepa je s tem seznanil predstavnike občin in dobil zeleno luč. »Goriška pokrajina razpolaga s premoženjem 23 cest za skupnih dvesto kilometrov, pravkar pa prevzema v svojo last še dve cesti, in sicer med Zdravščino in Vrhom ter med Krminom in Števerjanom. Poleg 192 večjezičnih smerokazov pa se mi zdi pomembno, da bomo na začetku in ob koncu 23 cest namestili 46 velikih rjavih tabel s simbolom pokrajine in trijezičnim napisom. Na takšen način bomo udeležili obvezo o izvajanju zaščite, ki so jo sprejeli naši predhodniki, obenem bomo vnovič dokazali, da smo evropska pokrajina in da je večjezičnost kvaliteta in prednost našega prostora,« pravi Di Matteo.

»Kljub dolгим pripravam smo končno tik pred rezultatom,« ugotavlja Marko Mariničič: »Zamuda je povezana s postopkom pridobivanja denarja iz zakona 482, ki ga delujejo približno z dveletnim zamikom gle-

Ponekod že stojijo dvojezični smerokazi (levo); videz velikih tabel s simbolom pokrajine in trijezičnim napisom, ki jih bodo namestili na začetek in konec pokrajinskih cest (desno)

BUMBACA, POKRAJINA

de na leto, na katerega se prijavljeni projekt nanaša. Dodatna komplikacija je bil prometni zakonik, saj je bilo treba rešiti problem tabel v občinah, kjer sta navzoča oba manjšinska jezika in so po zakonu 482 trijezične. To so Gorica, Zagraj in Krmin. Mednje sicer sodi tudi Tržič, vendar je odsek pokrajinske ceste v smeri Gradeža že pred leti prevzela tržiška občina. Končna rešitev pa je vsekakor zelo pozitivna. Pokrajina je namreč sklenila, da v treh občinah namesti trijezične smerokaze. To ne velja samo za mala modra znamenja s puščico, a tudi za velike pravokotne table z oznako smeri in odcepov. Pozitivno je obenem tudi dejstvo, da bodo rjave table na začetku in ob koncu pokrajinskih cest povsod trijezične, tudi tam,

kjer manjšinska jezika nista navzoča, tako na primer v Gradežu. Mislim, da je ta poteza pokrajine zgleden znak odpiranja in razumevanja našega večkulturnega prostora. Ne vidim razloga - zaključuje Mariničič -, da bi se kdo ob to spotikal.«

Pokrajina bo trijezične napise namestila tudi v notranjosti svojega sedeža na korzu Italija v Gorici in pred palačami Pokrajinskih muzejev; temu bo namenila dodatnih 9.000 evrov, delo pa naj bi bilo opravljen do konca septembra. Sprva je sicer nameravala postaviti trijezična znamenja tudi pred šolske stavbe v svoji lasti - gre večinoma za poslopja višjih srednjih šol -, a je nazadnje ta denar namenila cestnim znamenjem. (ide)

PRISELJENCI

Z vojniki poostren nadzor

ROBERTO DE LORENZO

BUMBACA

Z jutrišnjim dnem bo center za priseljenje v Gradišču podvržen strožjemu nadzoru. Ob približno 40 karabinerjih, finančnih stražnikov in policistih bo namreč za varovanje tamkajšnjih centrov CIE in CARA zadolženih še 90 vojakov konjeniškega regimenta Genova iz Palmanove. Njihovemu koordiniranju je bilo posvečeno včerajšnje zasedanje pokrajinskega odbora za varnost, ki mu je na prefekturi še zadnjič predsedoval Roberto De Lorenzo. Na mestu prefekta ga bo 20. avgusta nasledila Maria Augusta Marrosu, o kateri De Lorenzo pravi, da je oseba izredne vrednosti in da bo znala zgledno skrbeti za Goriško.

Centru za priseljence bo namenjenih 90 vojakov, ki bodo skrbeli za perlustracije in nadzor znotraj centra, pojasnjuje šef prefektovskega kabineta Pietro Giulio Scarabino; ob njem in prefektu so se srečanja udeležili še kvestor Antonio Tozzi in visoki predstavniki sil javnega reda. Vojaki bodo varovali center za priseljence v različnih izmenah, tako kot ostali oboroženi agenti ne bodo v neposrednem stiku s priseljenci. »Policisti, karabinjerji in finančni stražniki, ki so dodeljeni centru za priseljence, bodo zaenkrat ostali v Gradišču, v bodoče pa bomo lahko razmišljali o njihovi uporabi na teritoriju,« je včeraj povedal Scarabino. V strukturi v Gradišču, ki jo upravlja konzorcij Connecting People iz Trapanija, je bilo včeraj zaprtih 404 priseljencev, kar krepko presega zmogljivosti centra. Po sinočnjih navedbah agencije ANSA pa naj bi iz Lampeduse v kratkem pripeljali nove priseljence.

TRAVNIK - Trgovci priredili družabno srečanje ob odprtju obnovljenega predela pred prefekturo

Trg nastaja s pospeškom

Mesto si ponovno prilašča Trnava. Dela na osrednjem goriškem trgu, kjer je pred več kot enim letom tržaško podjetje Luci Costruzioni odprlo gradbišče, se nadaljujejo s pospeškom. »Podjetje zagotavlja, da bo ves Trnava prehodna do decembra letos, kot predvideva časovni plan,« pravi župan Ettore Romoli, ki se je v petek zvečer udeležil družabnosti v prireditvi trgovcev iz Rašela in s Travnika. Z delavci gradbenega podjetja, mestnimi upravitelji in tehnikami so tako nazdravili skorajšnemu odprtju predela trga pred prefekturo.

To območje so namreč s svetlejšimi in

temnejšimi ploščicami peščenjaka pretlakovali v prejšnjih tednih, pred nedavnim pa so že odprli širši hodnik pred trgovinami in bari, ki gre od Rašela do palače Bombi. Gradbišče so umaknili tudi v vhoda na Raštel, kjer so na tleh s ploščicami različne barve označili nekdanja vrata. Mimoidoči lahko čez mrežo že vidijo podolgovat vodomet pred vladno palačo in podstavek, kamor bodo po restavratskem posegu postavili kip sv. Ignacija. Svetnik se bo vrnil na svoje prvotno mesto, od koder so ga leta 1938 ob Mussolinijem obisku prenesli pred cerkev. »Po navedbah podjetja bodo do 8. avgusta, ko bo-

do delavci odšli na dopust, odprli predel Travnika pred prefekturo in dober odsek osrednje ploščadi,« je povedal Romoli, ob katerem sta se petkove družabnosti z jedmi na žaru, ki so jo priredili na stadionu Baiamonti, udeležila tudi podžupan Fabio Gentile in vodja tehničnega urada za javna dela pri goriški občini Ignazio Spanò.

S prihodnjim tednom naj bi torej bil ponovna dostopna pešcem večja rezina trga, po dopustu pa bodo delavci dokončali dela na osrednji ploščadi. Nato se bodo lotili še predela pred Hišo filma, ki ga bo tudi v prihodnosti krasil Neptunov vodomet. Ta

Včerajšnji pogled na Trnava v obnavljanju (levo) in družabnost (desno), ki so jo trgovci priredili za delavce gradbenega podjetja, mestne upravitelje in tehnike

FOTO BALBI

odsek bi po časovnem planu morali dokončati do 15. decembra, kar pomeni, da bo trg v celoti prehodna še pred koncem leta. »Nato bo podjetje poskrbelo še za manjše posege in za obnovo predora,« je povedal župan.

Hitrega napredovanja del na Travniku se najbolj veselijo tamkajšnji trgovci, ki jim je gradbišče v enem letu prizadelo precejš-

njo finančno škodo. »Da bi izrazili svoje zadovoljstvo so priredili družabnost, ki so se udeležili delavci, upravitelji in tehniki. Menim, da se je nekaj takega prvič zgodilo v goriški zgodovini,« je ocenil Gentile, Benedikt Kosič pa je dodal: »Bila je lepa priložnost, da smo se vsi skupaj končno pogovorili o prihodnosti Travnika brez polemik.« (Ale)

NOVA GORICA - 59-letni Španec, ki je preživel brodolom v Severnem morju

Že osem let roma po svetu, zato da časti življenje

Prehodil 60 tisoč in prekolesaril 23 tisoč kilometrov - Camino de Santiago je zanj »kot sprehod po cigarete«

Pred nekaj dnevi je iz Ljubljane v Novo Gorico prikolesaril 59-letni španski romar in svetovni popotnik Jose Antonio Garcia Calvo. O tem me je obvestil prijatelj, ki se je pred enim od novogoriških lokalov z njim zapletel v pogovor, mu plačal pijačo in ga napotil do kampa Lijak. Po telefonu mi je predstavil njegovo zgodbo in po vsem, kar sem slišal, sem se takoj odločil, da ga obiščem in z njim poklepetam.

Možakar, s katerim sem se zvečer srečal, ni bil na prvi pogled nič posebnega. Njegov bicikel je bil nižjega kakovostnega razreda in tudi oprema, ki jo je tovoril s sabo, je bila daleč od profesionalnih standardov, ki veljajo na področju popotniškega kolesarjenja. Bil je manjše rasti, njegov obraz pa je pričal o tem, da je doživel že marsikaj. Še posebej oči, ki so žarele, tako kot žarijo norcem, genijem ali stoodstotnim privržencem nečesa. Ko sem začel s postavljanjem vprašanj, mi je v roke potisnil nekaj centimetrov debelo mapo, polno člankov iz različnih svetovnih časopisov o njegovi Odisejadi, ki se je začela že leta 2000. Leta 1998 je Antonio, ki je delal kot kuhar na norveški ribiški ladji, v Severnem morju kot edini od 17-članske posadke preživel brodolom. V mrzlem morju se je nekaj ur oklepal trupel dveh kolegov, potem pa so ga rešili s helikopterjem in odpeljali v bolnišnico na Islandiji. Zaradi posledic hude podhladitve so bili zdravniki prepričani, da ne bo nikoli več hodil, Antonio pa si je takrat obljubil, da bo, če mu bo to vendarle uspelo, v zahvalo na lasten pogon obiskal vsa večja svetišča pomembnejših religij na svetu.

Ko si je dovolj opomogel od nesreče, se je odpravil. V osmih letih je prehodil že 60 tisoč kilometrov, 23 tisoč pa jih je prekolesaril. Bil je v Rimu, Fatimi, Mekki, Composteli in še kje. Potoval je po Evropi, Afriki, Aziji in obeh Amerikah. Na vprašanje, koliko držav je obiskal, je odgovoril, da ni bil le v Avstraliji in na Japonskem, ker je treba do tja prek morja. »Z morjem nočem imeti več opravka. Še, ko grem pod tuš, imam s seboj kladivo, če bi se začela voda slučajno dvigati,« je v šali dodal in nakazal zamah z navideznim kladivom po dvigajoči se vodi. Zaradi tega je tudi v Ameriko pripotoval iz Rusije, prek Beringovega preliva, pri čemer so mu na pomoč priskočili domačini s pasjimi vpregami. Prepešal je Aljasko, Kanado, Mehiko in Brazilijo. Bil je tudi v Iranu, Iraku, Indiji, Nepal in Tibetu. Med osemletnim romanjem se je srečal z Janezom Pavlom II., Dalaj Lamo, Sai Babo in številnimi drugimi pomembnimi osebnostmi, brez dobre volje malih ljudi pa bi potoval precej počasneje.

Jose Antonio Garcia Calvo s svojim kolesom v kampu Lijak in mapa s članki iz različnih svetovnih časopisov o njegovi Odisejadi

FOTO NN.

je. Med potjo se sicer občasno preživlja s priložnostnimi deli, hrano in prenočišče pa mu, kjerkoli se ustavi, največkrat zagotovijo domačini, še posebej po tem, ko jim pokaže debelo mapo, polno člankov, ki deluje kot nekakšna kreditna kartica. Tudi v Novi Gorici je bilo tako. Kolega, ki me je obvestil o njegovem prihodu, mu je poleg pijače kupil še malo kruha, sira in mortadele, v kampu Lijak pa so mu brezplačno odstopili kamp prikolico, tako da mu ni bilo treba postavljati šotora.

Iz Nove Gorice je bil namenjen v Koper in naprej na Hrvaško oziroma proti Medugorju, od tam pa še do Jeruzalema. Po prvotnih načrtih naj bi po Jeruzalemu s svojim premikajočim se čašenjem življenja prenehal in se ustalil v domačem Cadizu, kljub navidezni premaknjenosti pa se Antonio dobro zaveda, da bo po osmih letih potepanja to zelo težko. »Saj si bil na Caminu, torej veš, da je pri romanju najlažje začeti in hoditi, najtežje pa končati,« mi je situacijo dodatno razložil, ko sem se mu pohvalil, da sem pred leti tudi sam prehodil 800 kilometrov dolg Camino de Santiago v Španiji. »To je zame, kot sprehod po cigarete,« je spet v šali razvrednotil moj podvig. Medtem ko je počasi in z užitkom praznil podarjeno pločevinko piva, je povedal še, da namerava v kratkem izdati knjigo o svoji poti. Založnika že ima, pa tudi vsebine je dovolj, saj vse, kar se mu zgodi vsak, večer skrbno zabeleži. V njej naj bi govoril predvsem o treh največjih sovražnikih vsakega romarja. To so noge, ki bolijo, "psi" na dveh nogah in duhovniki, ki mu med potjo nikoli niso ponudili preno-

čišča, pa čeprav je nekajkrat prav ponižno prosil. O težavah na poti je omenil le incident v Siriji, kjer so ga z udarci napodili z vojaškega ozemlja, na katerega je pomotoma zašel, in krajso kolesa in šotora v Italiji. Povedal je še, da je med potjo zamenjal že pet koles, in hudomušno pripomnil, da pa so noge, ki naj bi ga po na-

povedih zdravnikov pred desetimi leti, nikoli več ne držale pokonci, še vedno iste. »Ultrea,« je zaklical za mano, ko sva se že poslovila, tako se namreč pozdravljalo romarji na Caminu, sam pa sem mu z »Buen Camino«, ki ima podoben pomen, zaželel srečno pot.

Nace Novak

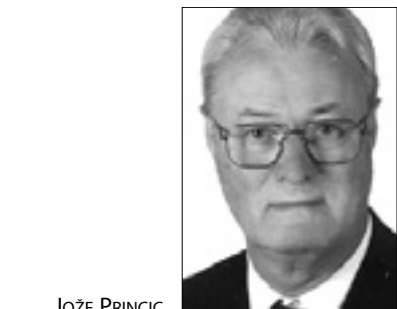
LOČNIK - V spomin na Jožeta Princica

Hvaležna sta mu sindikat in skupnost

V sredo bosta minila dva meseca od nenadne smrti Jožeta Princica, ki se ga s posebno hvaležnostjo spominjajo pri goriškem sindikatu upokojujencev CISL, pri katerem je bil angažiran. V tej vlogi se ga spominjamo tudi v goriškem uredništvu našega dnevnika, saj je redno zahajal k nam in prijazno prinašal sporočila za javnost.

Jože Princic, ki so ga prijatelji nazivali kar Pepi, je bil rojen pred 70 leti v Kojskem, v Goriških Brdih, kjer je obiskoval osnovno šolo. Po vojni se je preselil na Jazbine, kjer je nekaj časa kmetoval; nato se je zaposlil pri lesnem podjetju Zorzenon in v trgovini Agraria Isontina, nazadnje pa je delal za deželno upravo in bil kot šofer na razpolago funkcionarjem deželne ustanove ERSA. Po upokojitvi se je včlanil v krajevni sindikat upokojujencev CISL, pri katerem je prstovoljno in vestno opravljal različne zadolžitve.

V okviru sindikalnega angažmaja je Princic opravil izobraževalne tečaje ter se usposobil za socialno delovanje v Ločniku in Mošu; dvakrat na teden je bil kra-

JOŽE PRINCIC

janom na razpolago v ločniškem patronatu v tamkajšnjem občinskem središču. Njemu gre tudi zasluga za odlične odnose s števerjansko občino, ki je privedla do skupnih pobud. Po značaju je bil dober, razpoložljiv in pripravljen ponuditi pomoč ob kateri koli priložnosti, še predvsem v sindikatu. Pri CISL so mu posebej hvaležni za delo, ki ga je nesebično opravljal pri organizaciji sindikalnih prireditev ali članskih praznovanj in za posebno skrb, ki jo je izkazoval zlasti ostarelim in nepokretnim. Za to mu je hvaležna tudi vsa ločniška skupnost.

ŠTEVERJAN - V slovo 88-letnemu Albinu Komicu

Kljub težkemu življenju ohranil nasmeh in delavnost

Prejšnjo soboto so se v Števerjanu poslovili od Albina Komica - Bineta, bivšega borca v NOB in dolgoletnega člana društva Briški grič.

Pokojni Albin se je rodil 15. januarja 1920 v Števerjanu materi Mariji Vogrič in očetu Petru. V prvih letih po prvi svetovni vojni, ko so Števerjan skoraj do tal porušili, so mnogi domačini stanovali v zapuščenih vojaških barakah, med temi družinami pa je bila tudi Albinova. Komičevi so se preživljali z obdelovanjem grofovske zemlje, kruh pa so si služili tudi z nabiranjem ostankov razstreliva. Mnogi na Krasu in v Posočju so med to dejavnostjo izgubili življenje, saj je marsikatera granata eksplodirala v rokah nabiralcov. Žalostna usoda je doletela tudi Petra Komica, ki je umrl, ko je bil sin Albin star sedem mesecev.

Naslednjega leta je mati povila še drugega sina. Znašla se je z dvema otrokoma in brez vsake pomoči. Albin je zato preživel otroška leta pri starem

ALBIN KOMIC

očetu na Sovenici v Števerjanu, nato pa ga je vzela v oskrbo materina sestra Fani. Pri stricu Ticetu se je tako v mladih letih izučil za kovača.

Leta 1940 je bil poklican v italijansko vojsko; služil je v kraju Casale Monferrato, kamor je odšlo na tisoče primorskih fantov. Po kapitulaciji fašistične Italije se je Bine srečno vrnil domov in se z drugimi števerjanskimi mladeniči vključil v partizansko vojsko. Deloval je v Gregorčičevi brigadi, v bitki za osvoboditev Tsta pa je bil ranjen.

Požar pustošil po Tržiškem

Gasilci preučujejo vzroke požara, ki je večeraj popoldne zajel nekaj hektarjev široko območje med namakalnim kanalom in ulico Bagni v Tržiču. Ogenj je uničil s trstjem zaraščeno območje in nasad korus. Na kraju so posredovali tržiški gasilci, gozdna straža ter civilna zaščita iz Tržiča, Zagraja in Sovodenj; požar so gasili več ur. Ni izključeno, da je bil ogenj podtaknjen.

Prerezal delavčevo vrv

V petek je enega od delavcev, ki na novogoriškem nebotičniku že prenavljajo objekt, lastna previdnost rešila pred smrtjo. Ko je na višini desetih metrov barval fasado, mu je 48-letni stanovalec skozi okno z nožem prerezal glavno in varovalno vrv. Ker se je delavec zavaroval še s tretjo vrvo, se je lahko varno spustil na tla. Policisti so storilca kmalu izsledili, saj sta bili vrvi prerežani v višini njegovega okna. Ugotovili so, da je možki že večkrat grozil delavcem, da bo prerezal vrvi, enkrat pa je tudi mahal z nožem skozi okno. Po zaslišanju so storilca kazensko ovadili zaradi ogrožanja varnosti pri delu. (nn)

Jutri prve Kapljice kulture

V ljudskem vrtu na Verdijevem korzu bodo jutri med 21. uro in 21.30 na pobudo ZSKD-ja »kapljale« prve Kapljice kulture. Tudi v naslednjih štirih večerih bo ob istem času lahko vsakdo sodeloval s kulturnim sporočilom, dolgim največ pet minut. Interesenti naj se prijavijo v kavarni Kubik ali naj pokličejo na tel. 348-2561162.

Starši še neodločeni

Odbor staršev »Mangiar sano«, ki nasprotuje krčenju števila kuhinj občinskih vrtcev v Gorici, ni še odločil, ali bo pristal na predlog svetnikov leve sredine in vložil priziv na deželno upravno sodišče. »Na zadnjem sestanku odbora še nismo sprejeli dokončne odločitve o vložitvi pritožbe. Če bi potegnili krajši konec, bi namreč morali pokrivati stroške,« je povedala predstavnica odbora Elena Colle in dodala, da se bodo starši odločili jutri popoldne.

Predstavitve Cernove knjige

Jutri ob 18.30 bo v knjigarni LEG v Gorici predstavitve knjige novinarja Tommasa Cerna z naslovom »Lingorgo (Ribis)«. Srečanja z avtorjem se bosta udeležila predsednik dežele FJK Renzo Tondo in župan Ettore Romoli.

»Super družba« v Novi Gorici

Mladi forum Socialnih demokratov pripravlja danes ob 18.30 na Bevkovem trgu v Novi Gorici dogodek, ki so ga poimenovali »super družba«. Obljubljajo, da bodo na drugačen način predstavili aktivnosti, ki jih Socialni demokrati prirejajo za mlade. Medse so povabili tudi predsednika stranke in evropskega poslanca Boruta Pahorja ter novogoriškega župana Mirka Brulca. (km)

Saverij Rožič

NOVA GORICA - Območje iskanja lokacije za univerzitetni kampus razširjajo

Čez mejo malo možnosti »Čas ni še zrel za take podvige«

Zavrtanik: »Naša prioriteta je ostati na Goriškem, če pa nam drugje ponudijo ustrezno zemljišče, bomo odšli«

Konec junija se je iztekel rok, ki si ga je vodstvo Univerze v Novi Gorici zadalo za to, da na Goriškem poišče primerno lokacijo za postavitev 20 hektarjev velikega univerzitetnega kampusa. V zadnjih šestih mesecih so od tamkajšnjih štirih občinskih uprav prejeli štiri ponudbe za lokacijo kampusa, ki z infrastrukturnega in prostorskega vidika ustrezajo zastavljenim kriterijem. Vendar gre v Ajdovščini in Ajševici za množico zemljišč v zasebni lasti z veliko lastniki, medtem ko so na Biljenskih gričih v občini Šempeter-Vrtojba Univerzi ponudili kmetijsko zemljišče. V enem primeru, in sicer v občini Renče-Vogrsko, pa lastništvo in pravni status zemljišča vodstvu Univerze nista znana. Zato je senat Univerze na zadnji seji sredi julija sklenil, da zbiranje ponudb za lokacijo bodočega univerzitetnega središča razširi na območje Krasa, obmejnih pokrajin v Italiji, postojnsko in ljubljansko območje. Ponudbe bodo zbirali do konca septembra.

Glede postavitve kampusa na območju obmejnih pokrajin v Italiji pred-

sednik Univerze v Novi Gorici Danilo Zavrtanik meni, da so možnosti majhne: »Pred kratkim smo bili na obisku pri goriškem županu. Rekel bi, da čas še ni zrel za take podvige. Še vedno živimo v strahu iz preteklosti, blokade na obeh straneh so še vedno prisotne.« Zavrtanik poudarja, da se ljudje na obmejnem prostoru premalo zavedajo naslednjega: »Gorica je za Italijo nepomembno mesto, Nova Gorica je za Slovenijo nepomembno mesto. Ti dve mesti, če bosta pametni, lahko naredita nekaj skupaj, sicer bosta vsaka posebej na svoji strani meje zgolj vas. Obe Gorici skupaj imata danes okoli 60.000 prebivalcev, z dobrimi razvojnimi projekti bi jih lahko v prihodnjih dvajsetih letih imelo denimo 150.000.«

Dejstvo, da se iskanje lokacije podaljšuje, izgradnja prepotrebnih prostorov za univerzo pa odmika v prihodnost, potiska Univerzo v Novi Gorici v resne težave. Poleg tega stavba bivšega Primexa v Rožni Dolini, kjer delujejo, še vedno nima ustreznega uporabnega dovoljenja za dejavnost univerze. Ponovno podaljšani

rok za ureditev tega se izteče septembra. Prvi korak, ki ga bo vodstvo sedaj naredilo, je seznanitev z razširitvijo območja zbiranja ponudb župane občin na teh dodatnih območjih.

Zavrtanik je še vedno prepričan, da bi se na Goriškem lahko našlo ustreznih 20 hektarjev zemlje, če bi bila za to volja. »Če pa nam drugod ponudijo ustrezno zemljišče, bomo odšli tja. Naša prioriteta je sicer vedno bila ostati na Goriškem, zato smo sem v začetku tudi prišli, ker smo tu videli potencial, veliko smo si obetali od padca meje, sodelovanja obeh Goric, bodočega razvoja obeh Goric. V tej zgodbi smo se videli tudi mi,« pravi Zavrtanik in opozarja, da si mora tamkajšnje lokalno okolje zastaviti resne dolgoročne razvojne načrte. Država namreč vzpodbuja razvojno os Koper-Ljubljana-Maribor, na kateri Nove Gorice ni, njen paradni konj igralništvo in podjetje HIT pa sta v zatonu. »Če še igralništvo 'škipne', se temu okolju obetajo resne težave,« še zaključuje Zavrtanik.

Katja Munih

Danilo Zavrtanik
in sedež
novogoriške
univerze
v Rožni Dolini

FOTO K.M.

GORICA - Knjižna predstavitev in srečanje z novinarjem Giampaolom Panso

Provokacijam ne naseda

Prepričan je, da so italijanski vojaki storili toliko grozot v Sloveniji in na Hrvaškem, da je bila reakcija partizanov razumljiva, pa čeprav so bile »obresti« oderuške

RONKE-METLIKA Praznik za 40-letno pobratenje

Občine Ronke, Metlika in Wagna bodo konec tedna praznovale 40-let čezmejnega prijateljstva. Med petkom in nedeljo bo namreč potekalo praznovanje ob obletnici pobratenja med italijansko, slovensko in avstrijsko občino, ki so ga organizatorji vključili v niz prireditev »Agosto Ronchese«.

Program predvideva vrsto pobud na institucionalnem, kulturnem in športnem področju, ki se bodo začele v petek ob 20. uri z orgelskim koncertom v priredbi ženskega pevskega zbora iz Ronk in župnije sv. Lovrenca. V cerkvi sv. Lovrenca bodo nastopili Mirko Butkovič iz Tržica, Eva Dolinšek iz Mirna in flavtist Fabrizio Nardi iz Štarancana. Program se bo nadaljeval v soboto ob 10. uri, ko se bo na ronškem nogometnem igrišču začel mladinski nogometni turnir, ob 11. uri pa se bodo pri umetni jezerih v Romansu pomerili ribiči. Ob 16. uri bo na igrišču v Romjanu teniški turnir, ob 18. uri pa bo na kotalkarski plošči v Ronkah na vrsti nastop godbe filharmoničnega društva Giuseppe Verdi. Pol ure kasneje bodo razne dejavnosti prikazali goriški in novogoriški gasilci, ob 19. uri pa se bo začelo tekmovalno med skupinami civilne zaštite iz Ronk, Metlike in Wagne. Ob 21.30 se bo na istem prizorišču začel večerni program z nastopom folklorne skupine »Ivan Navratilov« iz Metlike, koncertom godbe iz Wagne in nastopom domače folklorne skupine Costumi Bisiachi. Večer bo morda obogatila tudi folklorna skupina iz madžarskega mesta Godollo, s katerim želi občina Ronke skleniti novo pobratenje.

V nedeljo, 10. avgusta, bo ob 10. uri v cerkvi sv. Lovrenca slavnostna maša, ob 11.30 pa bodo odprli fotografsko razstavo. Ob polne bodo župani treh občin na kotalkarski plošči obnovili sporazum o pobratenu, ob 12.15 pa bodo nagradili učence nižjih srednjih šol iz Ronk in Doberdoba, ki so sodelovali pri natečaju na to temo.

Novinarji radi pišejo in se včasih tudi razpisujejo. Bistre pisce pa je vedno lepo prebirati in jim tudi prisluhniti, njihove knjige vzbujajo zanimanje in se dobro prodajajo. V to je prepričana tudi družina Ossola, lastnica knjižarne in založbe LEG na Verdijevem korzu, ki prireja srečanja z avtorji. Večino ma so to novinarji. Po dobro obiskanih klepetih s Stefanom Cosmo o Vitovski in z Dimitrijem Volčičem o »malem carju« Putinu je pred nekaj dnevi preko sto ljudi prišlo poslušat italijanskega časnika Giampaola Pansa.

Znani kolumnist, poddirektor tednika Espresso in starosta italijanskega novinarstva je leta 1994 presenetil javnost, ko se je lotil pisanja romanov z zgodovinsko podlago, kot sam označuje svoje knjige. Pansa je hkrati vzbudil zaprepačenost in val kritik, to pa zato, ker se je lotil pripovedovanja - včasih opevanja - življenja tistih Italijanov, ki so drugo svetovno vojno doživljali na napačni strani. Če je po eni strani odvel argument desnice, ki si je prilaščala in politično izkoriščala to poglavje italijanske preteklosti, je po drugi strani zašel v poenostavljeno istovetenje boja partizanov z državljansko vojno. To je seveda dvignilo veliko prahu in povzročilo negodovanje predvsem na ozemlju, ki je k odporu, partizanskemu gibanju in zmagi nad nacifašisti veliko prispevalo, in sicer v Emiliji in na apeninskih pobočjih, kjer se v glavnem odvijajo Pansovi romani.

Vsebine njegovih knjig so sicer preproste, saj gre za opisovanje dogodkov in življenja različnih osebnosti, v glavnem desničarjev. Tudi v zadnjem romanu »I tre inverni della paura«, ki ga je prišel Pansa predstavljati v Gorico, se loteva temnih plati odporništva ter grozot nad fašisti med vojno in po njej. Ponovno je v ospredje postavil ženski lik, kar je za roman elegantno, to pa počenja predvsem zato, ker so v vojnem času doma ostajale v glavnem ženske in otroci, saj so bili moški na bojiščih, v taboriščih ali v zaporih, pa tudi zato, ker so ženske znale bolje zbirati in urejati družinske spomine in dokumente.

V pogovoru z radijskim novinarjem RAI-a Gianfrancom De Turrisom ni bilo povedano veliko o vsebini knjige, niti ni bilo slišati posebnih novosti ali parol, ki si jih je morda pričakovala pretežno desničarsko in revanšistično naravnana publika. Pansa se še ima za levičarja, čeprav se zgrra - kot je povedal - nad dejanji današnje leveice, in ne naseda provokacijam, ki so mu jih tudi v Gorici postavili nekateri prisotni. Pansa ni dolžan hvaležnosti partiji ne za študije ne za vstop v novinarsko delo, kar mu mnogi desničarji radi pripisujejo, ne spuša se v analizo notranjih dilem desnice in je prepričan,

Giampaolo Pansa
(desno)
med udeleženci
goriških knjižnih
predstavitev
na notranjem
dvorišču knjižarne
bratov Ossola
(spodaj)

FOTO K.M.

da so italijanski vojaki storili toliko grozot v Sloveniji in na Hrvaškem, da je bila reakcija partizanov povsem razumljiva, čeprav so bile »obresti« verjetno oderuške. Zanimivi možakar zapisuje zgodovino na privlačen način. Ker ve, da ni poti do skupnega spomina, išče vsaj pot do sprejetega spomina. Izpostavlja grozote, ki jih je tudi partizansko

odporniško gibanje storilo in jih istoveti z državljansko vojno, potem ko so v veliki večini primerov to bile surov in krut odgovor na več kot dvajsetletno zatiranje fašistov in nemško okupacijo. Vsekakor veliko bolje je, da o teh zadevah piše dokumentirani novinar in pisatelj Giampaolo Pansa kot kdo drug. (aw)

PEVMA - Natečaj Nagradili olepševalce treh vasi

Četrto leto zapored je rajonski svet za Pevmo, Oslavje in Štomer pred kratkim priredil nagradni natečaj V domačem vrtu cvetijo. K sodelovanju so bili vabljeni krajanji iz vseh treh vasi. Na takšen način želijo ovrednotiti cvetje in vrtnarski talent ljudi ter olepšati kraj, kjer živijo in delajo. Letos se je na natečaj prijavilo kar 45 udeležencev; nekateri so sodelovali z okrašenimi balkoni, drugi pa s kotički in cvetjem. Nagrajeni so bili Silva in Arduino Robazza za balkon, Eda Pahor za celoto, Zorana Šfiligoj za okrašeno prešo, Silva Šfiligoj za kotiček in Danica Marković za žametni cvet. Nagrajevanje je potekalo v petek, 25. julija, v prostorih osnovne šole v Pevmi in je bilo vključeno v program večdnne praznovanja zavetnice sv. Ane. Prireditelji čestitajo nagrajencem in vsem, ki negujejo lepo cvetje, ter jih vabijo k udeležbi na prihodnjih natečajih V domačem vrtu cvetijo.

Sovodenjci v Veroni

Čeprav so počitnice v popolnem teku, se sezona kulturnega društva Sovodnje še ni končala. Po zaključku uspešnih vaških praznikov po sovodnjskih zaselkih se člani društva želijo posloviti od poletja s posebnim večerom. V nedeljo, 31. avgusta, ob 14. uri bodo odpotovali proti Veroni. V tamkajšnji areni se namreč vsako poletje uprizarjajo najlepše opere vseh časov. Med te sodi tudi Verdijeva Aida, ki priteguje občinstvo iz vsega sveta. Ravno to si bodo šli ogledat v spominu stariromski teater. Prihod v Verono je predviden za 18.30. predstava se bo začela ob 21. uri, končala pa okrog polnoči. Kdor se želi pridružiti Sovodenjcem na tem očarljivem večeru, naj se prijavi do 12. avgusta na tel. 349-3666161 (Erik) zvečer ali ob uri kosila.

Dundo Maroje čez mejo

Gledališka predstava Dundo Maroje v izvedbi goriške skupine za naravno gledališče in v režiji Gianfranca Salette, ki jo od torka uprizarjajo na goriškem gradu, bo doživela zaključno postavitev jutri ob 21. uri v amfiteatru gradu Kromberk pri Novi Gorici. Izvedena bo v narečju dežele Veneto, obiskovalci bodo zato prejeli sinopsis v slovenščini; v primeru slabega vremena bo odpadla.

GORICA - Fotografije Roberta Cape

Legendarni fotoreporter

Od torka razstava v konjušnicah dvorca Coronini

V Gorici bo na ogled 46 črno-belih fotografij o nastanku izraelske države

MAGNUM

Posnetki Roberta Cape, očeta vojnega fotoreporterstva, bodo na ogled v bivši konjušnici dvorca Coronini v Drevoredu 20. septembra. Odprtje razstave bo v torek, 5. avgusta, ob 18. uri; ogled bo brezplačen.

Robert Capa, čigar pravo ime je Endre Ern\0151 Friedmann, se je rodil leta 1913 v judovski družini v Budimpešti. Po študiju novinarstva na berlinski visoki šoli se je zaposlil pri nemški fotografski agenciji Dephot, kjer je odkril talent za fotografijo. Kmalu je bil kot fotoreporter navzoč na vseh kriznih priporočilih, ki so zaznamovali dvajseto stoletje. Sodeloval je z ameriško revijo Life ter s francoskima revijama Ce Soir in Regards. Leta 1947 je s skupino prijateljev v Parizu ustanovil znano fotografsko agencijo Magnum, ki si od vedno prizadeva, da ostanejo fotografije tudi po objavi v lasti njihovega avtorja. Capovi posnetki so stopili v zgodovino. Med državljansko vojno v Španiji je v objektiv ujel trenutke, ko kroglja uporne frankovske vojske umori republikanskega borca; mitizirani posnetek je obkrožil svet in postal emblematičen španske vojne. Opravil je tudi nekaj reportaž med izkrcanjem anglo-ameriških vojaških sil v Normandiji in pri Anziu. Leta 1948 je dokumentiral Ben Gurionovo razglasitev judovske države in spopade med arabsko-izraelsko vojno, ki je sledila razglasitvi. Šest let kasneje se je odpravil v tedanjo francosko Indokino prisostvovati bitki za Dien Bien Phu in dekolonizacijo Vietnama. Umrl je nekeje v delti reke Mekong v južnem Vietnamu leta 1954, ko je stopil na mino med postankom francoskega vojaškega konvoja, ki ga je spremljal.

Posnetki Roberta Cape so zaznamovali fotoreporterstvo, kljub temu da sta ga sodobna tehnika in način fotografiranja že zdavnaj presegla. Moč Capove fotografije je namreč v tem, da je v objektiv ujel ljudi in trenutke ob prelomnih dogodkih.

V konjušnici dvorca Coronini bo razstavljenih 46 črno-belih fotografij, ki upodabljaajo zgodbo o nastanku izraelske države. Ovekovčeni so Judje, ki so po tragediji holokavstva postali državljani obljubljenе države. Večina jih je bila posneta v Tel Avivu med pouličnim paradami in ljudskimi slavji. Nekaj je tudi posnetkov iz začasnih taborišč za Jude, ki so prihajali iz različnih dežel sveta, predvsem iz Evrope. »S to odmevno razstavo želi goriška judovska skupnost obeležiti

šestdeseto obletnico izraelske države,« v imenu goriškega združenja Prijateljev Izraela poudarja Elisabetta Loricchio. Capovi posnetki, ki bodo na ogled do 7. septembra, so v Gorico priromali iz Bologne in so last agencije Magnum Photos; v Bologni je bila razstava v judovskem muzeju in si jo je v treh mesecih ogledalo preko deset tisoč ljudi. (VaS)

GORICA - Občina Za turiste priročen vodnik

»To je najmanj, kar lahko občina naredi za turistično promocijo mesta.« Tako pravi o reklamni brošurici občinski odbornik za kulturo Antonio Devetag. V knjižici so za obdobje dveh mesecev v obliki koledarja in s fotografijami zabeleženi vsi kulturni, glasbeni in drugi dogodki, ki se bodo do konca septembra zvrstili v Gorici; navedeni so seveda tudi urniki za ogled razstav. »Turist bo lahko izbiral, kdaj bo obiskal Gorico in kaj mu mesto takrat ponuja,« meni Devetag in dodaja, da je knjižica povezala vse mestne ustanove, društva in druge kulturne sredine; med temu sta tudi Kulturni Dom in Kulturni center Lojze Bratuž, ki skrbita, »da se vedno kaj dogaja«.

Turistični vodnik z naslovom »Succede a Gorizia« bo brezplačno na razpolago v vseh goriških javnih lokalih. Občina ga namerava odslej redno izdajati vsake tri mesece; obogatila ga bo z naslovi in telefoni restavracij, hotelov in zasebnikov, ki nudijo prenočišče. S prihodnjim letom nameravajo brošuro tiskati še v slovenskem, nemškem in angleškem jeziku. Devetag tudi napoveduje, da bo prireditev Okusi meje letos med 26. in 28. septembrom, najavlja pa še, da bo občinska uprava letos priredila za svoje občane silvestrovanje; lani je namreč odpadlo. (VaS)

Cerkveni pevski zbor iz Pevme

se iskreno zahvaljuje pevkam in pevcem pevskega zbora iz Podgore za pozornost, pomoč in doprinos, ki so jih izkazali pri skupnih nastopih pri cerkvenih obredih in drugih prireditvah.

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
PROVVIDENTI, Travnik 34, tel. 0481-531972.

DEŽURNA LEKARNA V KRMINU
BRAČAN (FARO), ul. XXIV Maggio 70, tel. 0481-60395.

DEŽURNA LEKARNA V FARI
BACCHETTI, ul. Dante 58, tel. 0481-888069.

DEŽURNA LEKARNA V ZAGRAJU
LUCIANI, ul. Dante 41, tel. 0481-99214.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
S. ANTONIO, ul. Romana 93, tel. 0481-40497.

Čestitke

Naši člani VILMI BRAJNIK čestitamo iz srca za naslov viteza republike vsi pri kulturnem društvu Oton Zupancić iz Štandreža.

Gledališče

V AMFITEATRU GRADU KROMBERK bo v ponedeljek, 4. avgusta, ob 21. uri uprizorjena predstava »Dundo maroje« (Nobili Ragusei) v režiji Gianfranca Salette in v postavitvi goriške skupine narečnega gledališča »Gruppo teatrale per il dialetto«. Odigrana bo v barvitnem narečju dežele Veneto, na razpolago bo sinopsis v slovenskem jeziku; ob slabem vremenu bo predstava odpadla.

Kino

GORICA KINEMAX zaprto.
TRŽIČ

KINEMAX Dvorana 1: 18.15 - 21.15 »Il cavaliere oscuro«.
Dvorana 2: 16.50 - 19.20 - 22.00 »Il cavaliere oscuro«.
Dvorana 3: 17.45 - 20.00 - 22.10 »Hellboy II: The Golden Army«.
Dvorana 4: 18.00 - 20.10 - 22.10 »Il nascondiglio«.

Kam po bencin

Danes so na Goriškem dejurne naslednje bencinske črpalke:

GORICA
ESSO - Ul. Aquileia 40
ESSO - Ul. Lungo Isonzo 77
ERG - Ul. San Michele 57
AGIP - Ul. Trieste 179
TRŽIČ
SHELL - Ul. Boito 43
AGIP - Ul. Matteotti 22
ERG - Ul. G.F. Pocar
KRMIN
OMV - Drev. Venezia Giulia 53
GRADIŠČE
SHELL - Drev. Trieste 50/a
RONKE
AGIP - Ul. Redipuglia, na državni cesti 305 km 14+
ŠTARANCAN
AGIP - Ul. Trieste 47
MARIAN
AGIP - Ul. Manzoni 164
ŠKOCJAN
AGIP - Ul. Battisti 22 (Pieris)
ROMANS
AGIP - Ul. Aquileia 34

Dvorana 5: 17.40 - 19.50 »Ken il guerriero: la leggenda di Hokuto«; 22.00 »Agente Smart - Casino totale«.

Poslovni oglasi

PRODAM TROSOBNO STANOVANJE, kuhinja, kopalnica, etazno ogrevanje, garaža, drvarnica. Gorica - Ul. Pasubio. Zanimiva cena.
333-5851833 (12.00-14.00)

52-LETNA GOSPA IŠČE zaposlitev kot hišna pomočnica ali varuška na Goriškem. Tel. 00386-53080471

Mali oglasi

PRODAM AVTO daewoo nexia, letnik '97, po ugodni ceni. Tel.: 0481-78000.
PRODAM NEPREMIČNINO v ul. Petrogalli, ob slovenski meji, potrebno obnove, sestavljena iz 3 stanovanj (skupno 200 kv. metrov), 2 garaži in vrt (150 kv. metrov). Tel.: 348-2230840 (Svetlana) in 393-5749234 (Enrico).

Izleti

AŠKD KREMENJAK iz Jamelj organizira v soboto, 13. septembra, avtobusni izlet v Gardaland. Odhod iz Jamelj (trg Svobode) ob 6. uri in vrnitev ob 22.30; informacije in vpisovanje v torek, 5. avgusta, od 20.30 dalje v večnamenskem kulturnem centru v Jamljah, Prvomajska 20; pri odbornikih društva ali na tel. 334-2400658 (Elisa), 338-6495722 (Martina).
KD SOVODNJE organizira avtobus za ogled opere Aida v nedeljo, 31. avgusta v Veronski areni. Odhod iz Sovodenj ob 14. uri, prihod pozno v noči. Vpis do 12. avgusta. Informacije na tel. št.: 349-3666161 (Erik).
PROSVETNO DRUŠTVO VRH SV. MIHAELA prireja avtobusni izlet v Ptuj v ponedeljek, 18. avgusta; informacije na tel. 333-1706760 (Nerina).

Obvestila

DRUŠTVO SLOVENSКИH UPOKOJENCEV za Goriško sporoča, da bo društveni sedež na Verdijevev korzu v Gorici zaprt od 4. do 30. avgusta.
GLASBENA MATICA - Gorica obvešča, da bo urad do 20. avgusta urad zaprt in da bo potem do 31. avgusta urnik od ponedeljka do petka do 10. do 12. ure.
GORIŠKA PREFEKTURA obvešča, da bo okence za priseljenke zaprto od 11. do 14. avgusta.
GORIŠKI MESTNI REDARJI sporočajo ulice, dneve in urnike merjenja hitrosti z radarjem: San Roc di Luzzinis - ponedeljek, 4. avgusta, 17.30-18.30; ul. Giustiniani - sredi, 6. avgusta, 17.30-18.30; ul. S. Gabriele - petek, 8. avgusta, 9.30-10.30; viale Colombo - torek, 12. avgusta, 17.30-18.30; ul. Kurej - četrtek, 14. avgusta, 9.30-10.30; ul. Montesanto - ponedeljek, 18. avgusta, 17.30-18.30; ul. III. Armata - četrtek, 21. avgusta, 9.30-10.30; ul. Garzarolli - torek, 26. av-

gusta, 17.30-18.30; viale XX Settembre - petek, 29. avgusta, 9.30-10.30.
KNJIŽNICA DAMIR FEIGEL iz Gorice obvešča, da bo do 5. septembra odprta po poletnem urniku: ponedeljek, sredi in četrtek od 8. do 16. ure, torek od 8. do 18. ure, petek od 8. do 13. ure; zaprta bo od 4. do 16. avgusta.

OK VAL prireja od začetka šolskega leta dalje otroško telovadbo in minidobojko vsak torek in četrtek v štandredski telovadnici; za letnike 2002 in 2003 med 15.30 in 16.30, za letnike 1999-2001 med 16.30 in 17.45 in za letnike 1997-1998 med 17.45 in 19. uro; informacije in vpisovanje v večernih urah na tel. 393-9294686 (Sandro Corva), 333-1439655 (Tjaša Corva) ali okval@virgilio.it.

SVET SLOVENSКИH ORGANIZACIJ sporoča, da bo goriški urad zaprt od 11. do 14. avgusta. V ostalih delavnikih pa je urad odprt po poletnem urniku od 9. do 13. ure. Poletni urnik bo v veljavi do 31. avgusta.

SZ MLADOST prireja od 25. do 29. Avgusta na nogometnem igrišču v Doberdobu Coerverjevo nogometno šolo pod strokovnim vodstvom trenerja Daria Frandoliča. Vabljeni so otroci (fantje in punce) od 6 do 15 leta starosti. Možna je celodnevna, dopoldanska ali popoldanska prijava. S celodnevno prijavo je udeležencem prikrbljeno kosilo na Gradini. Informacije in predpispnina na tel. 335 6041844 ali mail info@juren.it.

URAD ZSKD v Gorici bo do 15. septembra posloval po poletnem urniku, od ponedeljka do petka med 8. in 14. uro.

V CENTRU GRADINA v Doberdobu bodo v organizaciji občine Doberdob filmska poletna srečanja ob 21. uri: 4. avgusta »Il falsario«; 11. avgusta »Potelinji zajtrk«.

Prireditve

»PERCORSI DI-VERSI« je niz pesniških srečanj z glasbeno spremljavo, ki bodo potekala v centru »Mare Pensante« v parku Basaglia v ul. Vittorio Veneto 174 v Gorici: v ponedeljek, 4. avgusta, ob 18. uri srečanje z Ivanom Cricom in Vincenzom Della Mea.
KAPLJICE KULTURE: od 4. do 8. avgusta bodo v Ljudskem vrtu na Verdijevev korzu v Gorici nastopili posamezniki ali skupine s pesmijo, glasbo, plesom ali recitacijo. V sredo, 6. avgusta, bo poseben večer na temo Mir v spomin na Hirošimo; informacije na sedežu ZSKD ali tel. 0481-531495.

JAZZ & WINE OF PEACE - SUMMER bo na trgu XXIV Maggio v Krminu od 1. do 3. avgusta: danes, 3. avgusta, ob 21. uri koncert Davideja Van De Sfroosa; predprodaja vstopnic v baru Jazz & Wine of Peace, ul. Matteotti 78 (tel. 328-8648899).

ROCKMANS v Romansu bo danes, 3. avgusta, ob 21. uri projekcija filma »Acros the universe«, ob 23. uri koncert Zen zone quartet.

Prispevki

Namesto cvetja na grob Helene Jarc poklanja družina Andreja Jarca 50 evrov za MoPZ Jezero.

Pogrebi

JUTRI V GORICI: 10.00, Claudia Birsav kapeli glavnega pokopališča in v Videm za upepelitve; 10.30, Amelia Franchetti iz bolnišnice v cerkev v Podturnu in na pokopališče.

JUTRI V KRMINU: 10.00, Filippo Quatrone iz bolnišnice v stolnici in na pokopališču.

Sto let razvoja s teritorijem

Od 19. do 21. septembra vas pričakujemo na skupnem praznovanju stoletnice

ZADRUŽNA BANKA BCC CREDITO COOPERATIVO

Doberdob in Sovodnje Doberdò e Savogna

100 1908 2008

Glavni pravdnik Mednarodnega kazenskega sodišča v Haagu, Argentince Luis Moreno Ocampo, je pred kratkim vložil zahtevo po aretaciji sudanskega predsednika Omarja Hasana Ahmada al-Bashira pod obtožbo genocida, zločinov proti človeštvu in vojnih zločinov. Po mnenju Ocampaja je al-Bashir odgovoren za humanitarno tragedijo v Darfurju, kjer od leta 2003 divja strašna državljanska vojna in kjer arabska milica janjaweed kolje, posiljuje, požiga in uničuje vsevprek. Rezultat petletne kalvarije je 400 tisoč mrtvih in tri milijone razseljenih, ki živijo v kar 165 različnih begunskih taboriščih, seveda v neverjetnih razmerah skrajnega pomanjkanja pitne vode, hrane, socialne in zdravstvene oskrbe, in to kljub razumevanju in solidarnosti zahodnega sveta.

O nadaljnjem sodnem postopku bodo odločali poverjeni sodniki haaškega sodišča ter se o zahtevi izrekli predvidoma čez nekaj mesecev. Če površno presojamo dogodek, nas odločitev argentinskega pravdnika navdaja z občutki zadovoljstva, da si roka pravice končno upa nad samovoljne, tiranske državne voditelje, ki so dokazano odgovorni za neskončna prelivanja krvi. Hkrati nas navdaja z upanjem, da bo ta zgled pomemben korak na poti resničnega iskanja pravice ter resno opozorilo za vsakogar, ki bi rad samovoljno, prezirajoč dragocenost človekovega življenja in dostojanstva, razpolagal po svoji mili volji z usodo milijonov ljudi. Nikoli ne bomo dovolj jasno in glasno obsodili zločinske objestnosti trinogov in izlili vsega ogorčenja nad dejanji, ki grobo žalijo najosnovnejša čustva človeka. Vsi, ki v zasledovanju sebičnih interesov zlorabljajo oblast in ustvarjajo iz družbe ječo, si zaslužijo ječo.

Če po tem izlivu pogledamo nekoliko globlje na dogajanje tako v Haagu, pri Mednarodnem kazenskem sodišču, kot na reakcije v Kartumu in Darfurju, se naše začetno navdušenje nekoliko ohladi in prelevi v rahlo zmedenost in zaskrbljenost. Je bila Ocampova poteza na šahovnici svetovnega političnega dogajanja pravilna in daljnovidna? Se bo po začetni neizbežni reakciji in zmedeni izkazala za zmagovito na daljši rok? Bo pomagala ošibiti al-Bashirovo odpornost, ali pa jo bo nasprotno še ojačila? Bo sprostila napetosti in pomagala graditi pravičnejšo družbo, ali pa bo napetosti šele zaostri-la? Je al-Bashirova aretacija sploh izvedljiva, in kako?

Vprašanj je veliko in odgovori niso preprosti, kot ni preprosta stvarnost, v kateri živimo. Prvo vprašanje, ki me ob tem vznemirja, je vprašanje izvirne krivde za vse, kar se slabega dogaja na svetu in v tem primeru, kar se tragičnega dogaja v Afriki. Ne bomo se spuščali nazaj do izvirnega greha, obvezno pa moramo nazaj vsaj do časov kolonializma in dekolonizacije, ko je razviti, domiselni in požrešni zahodni svet zavohal neizmerna bogastva afriških puščaj in gozdov in izkoristil zaostalog legitimnih lastnikov, da je njihova bogastva lahko izkoristil, potem ko je lastnike ponižal in zasužnjil. Kot sta se na enem koncu sveta večala bogastvo in razvoj, tako sta se na drugem večala revščina in zaostalost. Teh dejstev se ne da enostavno izbrisati. Ležijo kot težke skale na vesti (ali zaenkrat, bolje rečeno, v podzavesti) še vedno lakomnega Zahoda.

Ko so kasneje na valu prebujajoče se družbene in narodne zavesti afriških ljudstev nastala osvobodilna gibanja po vsej Afriki (in drugod po svetu) ter privedla do državnih osamosvojitvev, se se razmere v določenih pogledih še poslabšale. Kolonialne sile so namreč (ne brez medsebojnih hudih trenj) zarisale meje svojih kolonialnih posestev tako, kot se jim je zdelo in kot je bilo v njihovem interesu, in te meje so postale meje afriških držav, ki pa niso upoštevale zgodovinskih, etničnih ali plemenskih in družbenih značilnosti. Treba je bilo šele ra-

zumeti, kako združevati in usklajevati različne in raznolike dežele, jezike, plemena, družbene razrede, navade in vere. Ljudstva s še nedorečeno identiteto in brez političnih ter upravnih izkušenj so bila prepuščena sama sebi ter neizmerni revščini in popolnemu kaosu, iz katerih so se z lahkoto rojevali plemenski konflikti za nadoblast in izkoriščanje bogastva, ki je še ostalo, potem ko so kolonialne sile marsikaj že pridno izropale. V razmerah skrajne revščine se z lahkoto razvije obup. In preskok iz obupa v nasilje zna biti zelo preprost. Zato ni nič čudnega, da afriški kontinent od nekdanjega pretresa nasilje. »Zdi se,« je v nekem intervjuju dejal svetovni potnik in posebni odposlanec pokojnega slovenskega predsednika Drnovška v Sudanu Tomo Križnar, »kot bi se nekdanje kolonialne metropole želele maščevati afriškim državam, da so se osamosvojile.«

To »maščevanje« se danes nazorno kaže v gospodarski odvisnosti afriških držav od bogate(jše)ga sveta, čemur je treba prišteti še nenaklonjene podnebne dejavnike, ki krčijo rodovitne površine, in

Tako nastajajo v Afriki razni Omarji al-Bashirji. Ob njem, ki ga krivijo humanitarne katastrofe v Sudanu, je danes v Afriki še vrsta drugih brezvestnih diktatorjev, bolj ali manj v službi svetovnega kapitala in multinacionalk. V Zimbabweju je zloglasni Robert Mugabe, ki ima za sabo četrto stoletja dolg seznam zločinskih dejanj proti človeštvu. V sosednji Eritreji vlada Isaias Afewerki, ki je popolnoma prepovedal sleherno svobodo tiska. V Čadu je prevzel mesto krvoločnega Hissena Habreja prav tako nečloveško nastrojen Idriss Deby, ki je bil pred kratkim obtožen, da je kupoval orožje z denarjem, ki ga je Svetovna banka namenila državi za njen razvoj. V Kongu vlada Kibaki, ki ima prav gotovo velike odgovornosti pri državljanski vojni, ki spet okrvavlja državo. V Gvineji že dvajset let kroji ljudem s trdo roko nadvse žalostno usodo Lansana Conte. In še bi lahko naštevali večje in manjše državne poglavarje, ki se valjajo v razkošju in prepuščajo svoje ljudstvo na milost in nemilost bedi in aidsu.

Da so za Omarjem al-Bashirjem in

in blagostanje, čeprav so v resnici navadna hinavska pretveza za zaščito naftnih interesov?

Pravica v Haagu, žal (še) ni enaka za vse. Eni (močni in bogati) so bolj enaki od drugih (šibkejših in revnejših). Ta politika pristranskosti in dveh meril (na katero nas je v Italiji dobro navadil Berlusconi) pa ni samo skrajno krivična do tistih, ki so že od nekdanj prisiljeni prenašati nasilja in krivice vseh vrst, temveč je tudi skrajno škodljiva za mednarodne odnose med tako imenovanim razvitim in nerazvitim svetom. Napad na al-Bashirja tolmačijo v islamskem svetu ne samo kot napad na suvereno državo, temveč kot napad na islamsko vero in kulturo. V takšnem vzdušju se ugled in oblast samega al-Bashirja, tako v njegovi državi kot zunaj nje, le še krepi. In če pri tem upoštevamo še to, da bodo obtožbe Haaškega sodišča razveselile darfurske upornike ter s tem povečale njihovo bojevitost, potem lahko pričakujemo le zaostritev darfurske krize, novo prelivanje krvi in trajnejšo prekinitvev mirovnih pogajanj. Ni naključje, da je celo poveljstvo

ki so pred meseci umorili deset modrih čelad mirovne misije, pred nekaj dnevi pa drugih sedem vojakov afriških mirovnih sil, a s tem ni dosegel nič bistvenega.

Medtem se marsikdo sprašuje, zakaj je Haaško sodišče vso zadevo obesilo na veliki zvon, medtem ko bi lahko ves postopek proti al-Bashirju izvedlo v strogi tajnosti, preprečilo slabo kri in stopnjevanje napetosti v izmučenem in skoraj izkrvavljenjem Darfurju ter morebiti v primernem trenutku doseglo pravi učinek z obsodbo in morda celo aretacijo sudanskega trinoga. Morda je bila Ocampova tožba čisto navaden »coup de théâtre«, ali teatralna gesta, menijo nekateri, s katero je hotel haaški pravdnik le opozoriti svetovno javnost na nevzdržni položaj Darfurja.

Če je tako, so reakcije, žal, še bolj zaskrbljujoče, kajti svetovni tisk se je še enkrat izkazal s svojo neobčutljivostjo do humanitarne katastrofe v Darfurju ter do pekočih problemov Afrike sploh. Nekaj dolžnostnih informativnih člankov o tožbi je bilo več ali manj vse, kar so premogla radijska in televizijska poročila ter napihnjene časopisne strani, ki se sicer, kot običajno, na dolgo in široko razpisujejo o vsakem škandalčku, v katerega je vpletena kakšna hollywoodska filmska zvezdica, ali o sodniških težavah kakšnega znamenitega fuzbalerja. Problemi afriških ljudstev, na katere nenehno preži smrt s svojo ostro nabrušeno koso, so predaleč od nas, da bi bili vredni bolj poglobljene omembe, če že ne kampanjske tiskovne reševalne akcije.

Komu je danes znano, da grozi plemenom Fur, Massalit in Zaghawa v Darfurju iztrebljenje, ali da umre v Darfurju vsak dan zaradi bolezni ali podhranjenosti 75 otrok pod petim letom starosti? In koliko je svet obveščen na primer o tem, da so vsakodnevni spopadi v Somaliji med četami začasne vlade in pripadniki islamskih dvorov terjali že tisoče in tisoče mrtvih in kak milijon beguncev, ali da je zaradi hudih nalivov v prvih mesecih letošnjega leta prišlo do epidemije driske, ki je pokončala 4200 otroških življenj? Podobno je v Kongu, kjer umre za posledicami neskončne državljanske vojne, bolezni in lakote vsak dan povprečno 1200 ljudi. Morda je bolj znano, da je na zadnjem vrhu G8 na Japonskem Mr. Gordon Brown, britanski laburistični premijer, obljubil nigerijski vladi orožje za boj proti upornikom iz delte Nigerja, ki bi radi zaščitili bogate naftne vrelce pred tujo grabežljivostjo. Orožje kliče orožje in okrvavljena reka bo še naprej požirala trupla ljudi, ki v tej sicer bogati deželi životarijo na robu preživetja z dvema dolarjema na dan. V presušenih pustinjah Etiopije je na robu preživetja štiri milijone in pol ljudi, pravijo podatki humanitarne organizacije Unicef, in še bi lahko naštevali, toda o vsem tem svet ne ve ničesar, ker časopisi ne pišejo. In časopisi ne pišejo, ker ljudje ne berejo, kajti anonimne smrti v afriški puščavi niso tako zanimive kot na primer posiljeno dekle v kaki evropski ali ameriški državi. In če ljudje ne berejo, se naklada ne viša in če se naklada ne viša, ni profita....

Tako smo prišli do tiste magične besedice profit, ki uravnava svetovne tokove in določa, kaj je vredno človeka in kaj ne. Življenja in smrti so le sestavni del velike igre. So le statistični podatki. Podatki velike računice, ki zajema vse. Tudi Ocampovo tožbo.

To je torej delček žalostne zgodbe Darfurja in mnogih drugih trpečih afriških dežel, za katere bo najbrž potrebnega še veliko časa (pa tudi razumevanja preostalega sveta, česar še ni v zadostni meri), da se bodo dvignile iz trpečega položaja.

Medtem lahko upamo s pokojnim sudanskim upornikom proti kartumski vladi in nubijskim pesnikom Yusufom Kuwo, ki je zapisal:

»Bratje, odpustite mi mojo odkritosrčnost in pogum,/ kljub ponižanju mojega deda,/ kljub suženjstvu moje babice,/ kljub moji nevednosti, zaostalosti, naivnosti,/ bo moj jutri prišel.«

RAZMIŠLJANJE OB TRAGEDIJI V DARFURJU

Afrika: pravica bogatih, da ukažejo, in dolžnost revnih, da ubogajo...

DUŠAN KALC

Sudanski predsednik al-Bashir s svojimi privrženci v Darfurju, kjer naj bi po obtožbi Haaškega tožilca zagrešil genocid

ANSA

navijanje cen prehrane, kar povečuje splošno krizo. Za razliko od nekdanjih kolonialistov, ki so uporabljali bolj ali manj trdo roko, se današnji neokolonialisti poslužujejo perfidnega orožja »humanitarne« pomoči kot sredstva za politično prodiranje ter nadaljnjo izkoriščanje gospodarskih resursov obuboženih, a z naravnimi viri bogato obdarjenih držav črne kontinenta. Neokolonialistične sile (in pri tem ne moremo več govoriti samo o cvetočem Zahodu, temveč moramo v družino velesil, ki so vpletene v svetovno gospodarsko politiko, prišteti tudi postkomunistično Rusijo in komunistično Kitajsko) tako prepuščajo posameznim (za državniške posle nepriljubljenim in neopremljenim) narodom in ljudstvom formalno suverenost, hkrati pa izvajajo nad njimi politično in gospodarsko kontrolo in psihološki pritisk. Vsaka kontrola in izkoriščevanje pa sta učinkovitejša, če in državi ni sloge, če jo pretresa vojna, če ji vladajo ljudje, ki so pripravljeni na najhujše zločine zoper človeštvo, samo da se (po možnosti pod zaščito tujih velesil) tiščijo oblasti in kopičijo osebna premoženja.

drugimi njemu podobnimi afriškimi voditelji ter njihovimi zločinskimi dejanji desetletja in desetletja krivičnega urejanja sveta, zapostavljanja in poniževanja neukega in sestradanega prebivalstva in ropanja njihovega bogastva, jih seveda ne opere krivde, kakor bi jim tudi ne smelo odpraviti kazni. Ta dejstva pa bi nas morala siliti k razmišljanju, kdo ima pravzaprav pravico, da določa krivde in nalaga kazni. Haaško sodišče bi lahko izpolnjevalo to nalogo, če bi res bilo sodišče vseh, v službi vseh, priznано od vseh in resnično objektivno in pravično do vseh. Toda Haaško sodišče to (še) ni. Kakšen prestiž in verodostojnost lahko ima sodišče, ki se spravi samo nad šibke člene in nima nobene moči, da bi kakorkoli načelo interese velesil, ali ene tistih držav, ki imajo v okviru Varnostnega sveta Organizacije združenih narodov pravico do veta? So mar dejanja al-Beshirovih čet in njegovih arabskih plačancev janjaweeda v Darfurju bolj zločinska od dejanj Bushovih čet v Iraku in Guantanamo, tako da si prva zaslužijo strogo kazeno, medtem ko so druga celo proglašena za dobrohotna, češ da prinašajo demokracijo

modrih čelad mirovne misije v Darfurju začelo umikati svoje vojake v strahu pred povračilnimi ukrepi.

Kadar se zahodni svet zgraža nad vse večjo nevarnostjo terorizma, bi se moral vprašati, v kakšni meri je za to zlo kriv sam s svojo politiko zanemarjanja problemov tretjega sveta in zaostrovanjem konflikta z islamsko stvarnostjo. Prepričani v superiornost naše civilizacije in podrejeni profitni logiki tržišča, se gremo moderne križarske vojne, namesto, da bi razmislili, kaj ne gre v naših stališčih in dejanjih. In kar naprej se tresemo pred modernim preseljevanjem narodov, namesto da bi skušali s skupnimi močmi odpravljati glavne razloge tega preseljevanja.

Kot rečeno, tudi tožba proti sudanskemu predsedniku žal izpade v danih okoliščinah kot znak zaostrovanja spora med civilizacijami. Kot smo brali, je al-Beshir sprejel vest o Ocampovi gesti s plesom, medtem ko so njegovi privrženci takoj priredili solidarnostne manifestacije. Ocampo je sicer skušal svojo odločitev omiliti s tem, da je napovedal tudi tožbo proti darfurskim upornikom,

COŠ LOJZETA KOKORAVCA – GORAZDA IZ SALEŽA IN COŠ 1. MAJ 1945 IZ ZGONIKA

Učenci izdelovali

OBUIJANJE TRADICIJ

V letošnjem šolskem letu smo se na celodnevni osnovni šolah v Saležu in Zgoniku posvetili obujanju naših krajevnih tradicij, tokrat z izdelavo svitkov. Z gospo Ljudmilo Škabar smo z veseljem sodelovali prav vsi učenci. Prve svitke smo izdelali za božične praznike, tiste pomladnih barv pa smo razstavili v mesecu juniju v sklopu občinskega praznika v Zgoniku.

SVITEK

Svitek je mehak obroč, spleten iz barvnih trakov. V preteklosti so ga rabile naše prababice – mlekarice, ko so nosile mleko v »plenj'rju« v Trst. V plenj'r so položile dva ali tri vrče mleka. Preden so ga naložile na glavo, so si dale svitek, da jih ni tiščalo.

Svitek se je kmalu obrabil, zato so ga mlekarice zamenjale. Če niso imele svitka, so vzele naglavno ruto ali »f'čou« in napravile zavitek. Svitek so rabile tudi, ko so nosile škaf z vodo ali »žbrinco«.

Spretno roke gospe Mile

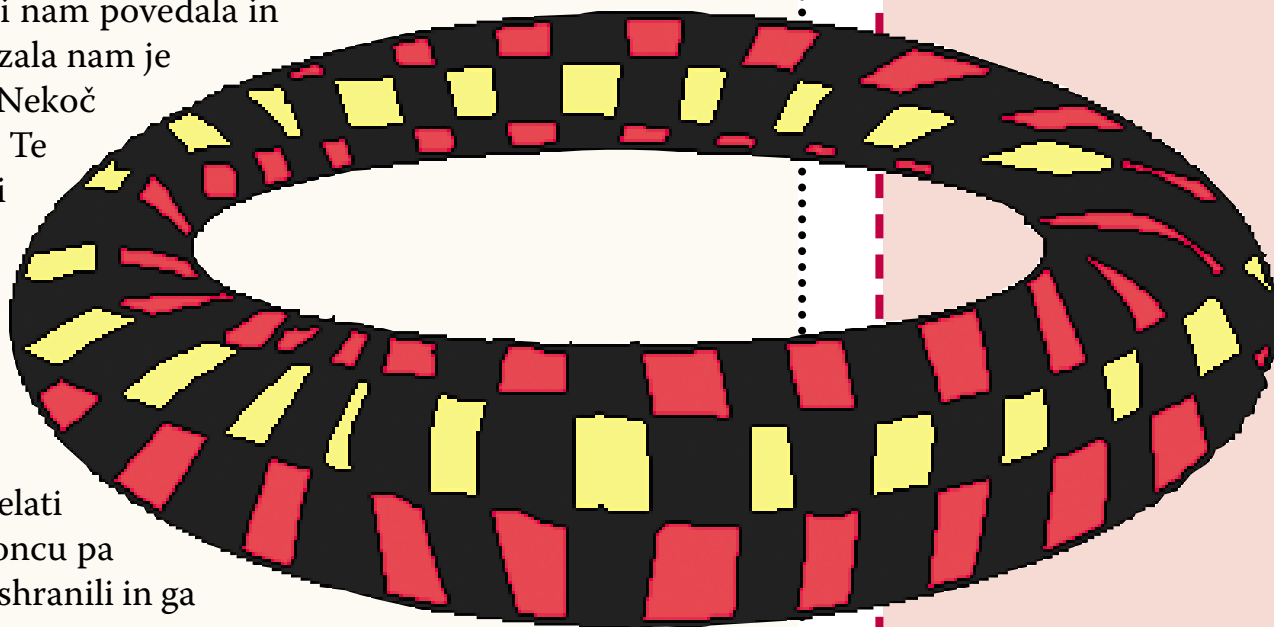

Originalen svitek

KAKO SO NEKOČ IZDELOVALI SVITKE

V začetku decembra je prišla na šolo gospa Ljudmila. Gospa Ljudmila živi v Repnu. Na šolo je prišla na naše povabilo, da bi nam povedala in pokazala, kako so nekoč izdelovali svitke. Pokazala nam je svoj star svitek, ki je zelo trd in precej raztrgan. Nekoč so svitke izdelovali iz starih volnenih nogavic. Te so napolnili z volno. Nogavico so nato oblikovali v obroč. Gospa Ljudmila je vse to opravila zelo spretno. V nogavico je vtaknila še vrvico in potegnili oba konca ter ju zvezala. Tako je svitek dobil lepšo in trdnejšo obliko. Nekoč so svitke ovili s trakovi iz različnega blaga, takega, ki so ga pač imeli na razpolago.

Nekateri so z gospo Ljudmilo poskusili izdelati svitek. Najprej smo bili nekoliko nerodni, na koncu pa nam je šlo kar lepo od rok. Končani svitek smo shranili in ga uporabili kot model za izdelavo drugih.

POTEK IZDELA

Učiteljice so iz blaga izrezale in sili bili na eni strani odprti. Mi smo jih tično vato. Ko so bili dovolj trdni, smo nili v drugega in učiteljice so zašile smo v notranjost svitka pretaknili vr vrvico smo nato potegnili in trdno z je tako oblikoval in postal lepe, okro

Učiteljice so iz barvanega blaga iz kove. S temi smo ovili svitke. Trakove smo nato pretikali okoli prvega traku zašili.

Vsak učenec je naredil svoj svitek in si zanj izbral najljubše barve.

Naši tradicionalne svitke

K VE

sešile tulce, ki so
napolnili s sinte-
to in konec vtak-
oba skupaj. Nato
svitico. Oba konca
avezali. Svitek se
gle oblike.

rezale dolge tra-
e drugačnih barv
in jih na konceh

Naši pisani svitki

*Učenci in učiteljice
COŠ
Lojzeta Kokoravca – Gorazda
iz Saleža
in COŠ 1. maj 1945
iz Zgonika*

Razstava na šoli

Domačinki iz Repna – fotografija iz leta 1954

POMEMBNE, A NAM NEZNANE TRŽAČANKE IN GORIČANKE

Minka Lavrenčič Pahor

kulturna delavka (1908 - 1998)

Z nekaterimi ženami se srečujemo dolga leta in desetletja, pa vemo o njih zelo malo ali skoraj nič, čeprav so bile zelo delavne. Med take žene bi lahko uvrstili Davorino Bevk, dolgoletno sopotnico in ženo Franceta Bevka. Malokdaj možje javno priznajo, da dolgujejo uspeh svojega dela skrbni ženi. Taka izjema je bil prevajalec in esejist Božidar Borko, ki je izjavil v nekem intervjuju, da bi nikdar ne opravil dela, ki ga je, če ne bi imel ob sebi skrbne žene. V zadnjem sestavku svojih Srečanj (SM 1971, str.161/2) je to potrdil. Mnoge žene, pa so živele v senci svojih mož ali sinov, čeprav so s svojim delom tudi same posegale v javno življenje in pustile v naši zgodovini trajne sledove. Ena izmed takih je prav gotovo tudi Minka Pahorjeva, žena mnogo bolj znanega moža in javnega delavca Draga ter sinov, glasbenika Miloša in zgodovinarja Sama.

Minka Pahorjeva se je rodila s primkom Lavrenčič in uradnim imenom Marija v Podragi pri Vipavi 1. aprila 1908. Njen oče Ivan je bil kmet, mati Marija Pestelj pa gospodinja. Osnovno šolo je obiskovala v domači Podragi. V tistih letih ji je umrla sestra, v Mančah poročena s kmetom Nabergojem. Zapustila je sina Štefana. Ob njeni krsti se je Minka še kot devetletni otrok zaobljubila, da bo, ko bo doštudirala, poskrbela za šolanje svojega takrat dveletnega nečaka. Obljubo je držala.

Po štirih letih osnovne šole v Podragi so domači poslali Minko na meščanko šolo v Gorico (1918-1922), od tam pa na enoletno pripravnico in potem učiteljske v Tolmin. Maturirala je l. 1927 v Vidmu. Pozneje je, po izselitvi v Jugoslavijo, opravila l. 1931 dopolnilno maturro v Mariboru in leto kasneje tam še usposobljenostni izpit. Že v šolskih letih v Tolminu je bila članica tajnega dijaškega krožka. Prva službena pot jo je potem pripeljala v Ledine nad Idrijo, nato v Gorenji Lokovec na Banjski planoti, od tam pa v Skrilje pri Ajdovščini. 15. okt.1930 je nastopila novo službeno mesto na Vojskem. Fašizem je močno pritiskal; brez fašistične članske izkaznice ni bilo službe. Ker je mlada Minka vpis odklonila, se je že po dveh tednih znašla na cesti. Kot mnogi pred njo, se je tudi ona odločila za begunstvo v Jugoslavijo in ilegalno prekorčila mejo.

Že 1.dec.1930 je s prvim jugoslovanskim dekretom odšla na Tišino pri Murski Soboti. Naslednje šolsko leto so jo poslali v Serdico na Goričkem. Ta dva manjša kraja blizu avstrijske meje, torej že na robu slovenskega ozemlja, nas spominata na knjigo Bojana Pavletiča Pet velikih jokov, v katerih se spominja krajev, kjer je po prihodu v Jugoslavijo služboval njegov oče in kjer je bilo življenje vse prej kot prijetno in lahko. Minki Pahor je bilo vsaj takrat precej naklonjeno, saj je ostala v prekmurski Serdici manj kot dve šolski leti. V tem času se je poročila z Dragom Pahorjem iz Trsta, ki je prav tako emigriral in je bil takrat učitelj v Trbovljah. 1.aprila 1933 se je tudi ona javila z dekretom v Trbovljah, kjer je ostala vse do napada Hitlerjeve Nemčije na Jugoslavijo, l.1941.

Osem let v Trbovljah je bila dovolj dolga doba, da sta se oba z možem aktivno vključila v javno delo. Milka je pri sokolu vadila otroško telovadbo in sodelovala pri gledališkem odseku. Pridružila se je tudi Kolu jugoslovanskih sester in bila nekaj let tajnica. Poleti je pomagala organizirati počitniške kolonije Rdečega križa in taborjenja sokolskih naraščajnikov. Sodelovala je tudi v organizaciji primorskih emigrantov, Orjem. Ob tem plodnem življenju se ji je l.1935 rodil sin Miloš, štiri leta kasneje pa še Samo. Sredi dela je kot strela udaril nemški napad na Jugoslavijo, in Drago Pahor se je že 19.aprila znašel v zaporu, najprej v Celju, potem v Mariboru. Posebno primorski emigranti so bili že prve dni tarča Hitlerjeve policije. Kakor mnoge druge so tudi Draga že 17. junija izgnali v Srbijo. Minka je ostala v Trbovljah sama z dvema majhnima otrokoma in brez službe. Že 4.maja se je odločila za beg v

Ljubljano, kjer je našla prvo zatočišče v učiteljskem dijaškem domu. Več kot dva meseca je moledovala na italijanski policiji, preden je dobila dovoljenje za odhod domov v Podrago. Ta povratek sredi julija pa še zdaleč ni pomenil varnosti.

V zgornji Vipavski dolini so se že v prvi polovici junija začele spletati prve ilegalne vezi Osvobodilne fronte. Bratova družina, h kateri se je zatekla, je bila med prvimi organiziranimi člani, in Minka se je takoj tudi sama vključila v ilegalno delo. Kmalu so se v tistih krajih zbrale prve oborožene enote. Borcem se je pridružil tudi Janko Premrl-Vojko, ki je dezertiral iz italijanske vojske, in še nekateri drugi. Aktivisti so zanje zbirali živež in Lavrenčičeva družina je bila med prvimi, ki je prispevala večje količine hrane. Fašisti so bili seveda stalno na preži in 14.maja so napadli in razdejali hišo njenega brata. Zato se je začasno umaknila v Trst, a je kljub temu ohranila stike s Podrago. Iz Trsta je občasno prinašala material za partizane, dokler je niso na eni takih poti, 5.jan.1943, aretirali. Pristala je v goriškem zaporu. Že prej so z doma v Podragi odpeljali tudi dva njena brata in ju poslali v internacijo. V zaporu nem nalogu je goriški prefekt predlagal, naj

mi, ki so v teh krajih začeli organizirati partizansko šolstvo. V Podragi se je pod njenim vodstvom začel ilegalni pouk že 15. nov. 1943. Na poziv OF se je namreč iz Trsta, kamor je odšla po izpustu iz zapore, vrnila v domačo vas, kljub prežehi nevarnosti. Pod njenim sposobnim vodstvom se je šola lepo razvijala, ne samo v njeni rojstni vasi, ampak po vsej zgornji Vipavski dolini. Spoznala je potrebo po skrbni organizaciji partizanskega šolstva, saj je povsod primanjkovalo domačih učiteljev. Fašizem jih je že mnogo prej pognal v emigracijo ali razselil po Italiji. Da bi postavili šolstvo na trdne temelje, jo je prosvetni odsek PNOO-ja že 2. febr.1944 imenoval za šolsko nadzornico za Vipavski okraj. Bila je v tistem času daleč naokoli edina poklicna učiteljica. Že v domači vasi je k poučevanju pritegnila mlada dekleta in jim bila s svojimi izkušnjami in mentorstvom trdna opora pri njihovih začetnih težavah. Njeno delo seveda ni ostalo skrito, saj je poleg otrok organizirala tudi večerno šolo, učila mladino petja, recitacije in igrice, s katerimi so pridno nastopali pred hvaležnim domačim občinstvom. Za starše je takoj organizirala tudi roditeljski svet, ki ji je pomagal pri šolskem delu in organizaciji.

l. 1943, medtem, ko je bila zaprta v Gorici, po krivici padel od roke svojih tovarišev njen nečak Štefan, na katerega je bila navezana kot na lastnega sina in je zanj tudi materinsko skrbela. S to bolečino je dočakala konec vojne, ko so jo partizanske oblasti 16. maja 1945 poslale na Prosvetni odsek MOS-a kot referentko za osnovne šole.

S prihodom v Trst se je začelo zanj novo življenje, ki pa še zdaleč ni pomenilo počitka in miru. Čakalo jo je še preko pol stoletja zavzetega aktivnega dela med tržaškimi Slovenci. 1. novembra 1945 je sicer dobila mesto učiteljice na Opčinah, a ker ZVU šole ni priznala, se je že 11. julija 1946 spet znašla na cesti. V šolo se dolga leta ni mogla vrniti. Zaposlila se je na šolskem odseku SHPZ (do l. 1957). Delala je v osrednji pionirski komisiji in vodila počitniške kolonije. Na tržaškem slovenskem Radiu je pripravljala prve šolske oddaje za otroke. Sodelovala je v odboru Zveze društev za telesno vzgojo in kot nekdanja izkušena telovadka sokola sestavljala proste vaje za množične telovadne prvomajske nastope od l. 1946 do 1949, ko jo je Vidalijska Zveza društev za telesno vzgojo STO-ja z dopisom v italijanščini, 4.

znanje te ustanove, l. 1970 pa je bila odlikovana z jugoslovanskim Redom zasluge za narod s srebrnimi žarkmi.

Njeno neumorno in zagnano delo pa je teklo še naprej. Najpomembnejši rezultat njenih raziskav je zajetna knjiga na 542 straneh (poleg kazala), z naslovom Primorski učitelji 1914-1941 in podnaslovom Prispevek k proučevanju zgodovine slovenskega šolstva na Primorskem. Izdala jo je l. 1994 Narodna in študijska knjižnica, Odsek za zgodovino. Uvodno besedo je knjigi na pot napisal Ciril Zlobec, ki pravi, da to »ni bralno besedilo v klasičnem pomenu besede, tudi ni vznemirljiva kronika, nič ni dogajanje, samo pričevanje je, dokument o nekem času, o neki slovenski pokrajini in njenih ljudeh.« Po formalni plati je zbrano in urejeno gradivo še najbližje kakemu zgodovinskemu leksikonu, ki ga nikoli ne prebereš vsega, najdeš pa v njem zanimive informacije. V knjigi so zbrana imena in podatki vseh tistih primorskih učiteljev, ki jih je prizadela Gentilejeva reforma, s katero so bile ukinjene vse slovenske šole. Poleg drugega je Zlobec še napisal: »To, na prvi pogled 'suhoparno' nizanje dejstev, v resnici pa najbolj pošastna informacija o čez tisoč dvesto učiteljih na nekaj več kot tristo šolah, je - naj ponovim - srhljivo pričevanje o resničnem genocidnem poskusu nad slovenskim narodom na Primorskem med obema vojnama. Iz teh golih imen in suhoparnih podatkov veje tisto, takrat brezupno upornišvo, ki je obrodilo dvajset let pozneje, med NOB, tako dragocen sad, da ga upravičeno štejemo za eno najsvetlejših dejanj v zgodovini slovenskega naroda.« Ko danes berem o preimenovanju šol, se sprašujem kam je potonil naš zgodovinski spomin.

Knjiga, ki je ni hotela sprejeti v svoj program nobena založba in na katere izid smo vsi, ki smo zanjo vedeli, gledali s kepso, je nasprotno doživela izreden uspeh in odmev; o njeni izdaji so poročali vsi slovenski mediji. Na predstavitvah je bilo vedno veliko poslušalcev. Če Minka Pahor ne bi naredila v svojem življenju ničesar drugega, bi se že samo s to knjigo, ki sloni na arhivskih virih, (pri katerih iskanju je pomagal sin Samo), za vedno zapisala v zgodovino slovenskega naroda.

Na koncu knjige je nekaj krajših življenjepisov pomembnejših učiteljev.

Minka Pahorjeva je delala še po izdaji te znamenite knjige. Ob 40-letnici konca vojne je imela v Tolminu na 3. plenumu partizanskih učiteljev Primorske govor, ki bi zaslužil javno objavo, saj je v njem popisana vsa zgodovina partizanskega šolstva. Zadnje dni je preživljala v Sežani, 90-letnico pa je praznovala v rodni Vipavi. Umrla je v Sežani 13. dec. 1998. Pokopana je v Škednju (Trst) v Pahorjevi grobnici.

Lelja Rehar Sancin

Minka Lavrenčič Pahor na levi sliki leta 1931, na desni pa v zadnjih letih

marca 1949, izključila iz vodstva te organizacije. Njene vaje so izšle v brošurah: Proste vaje za dec. l. 1947, Proste vaje za moško in žensko deco od 6. do 10. leta 1948. Pri prosvetnem društvu na Opčinah se je posvečala baletni skupini za otroke in mladino, ter poučevala folklorne ples. Sodelovala je pri prireditvah AFŽ in pri Sindikatu slovenske šole. Ker ji oblasti niso dale italijanskega državljanstva, na šolo ni mogla niti pomisliti. Učiteljsko službo je dobila kot suplenta (po pridobitvi državljanstva) šele v šol. l. 1957-58 na Opčinah. Naslednje leto je nastopila službo na Katinari, kjer je 1. marca 1973 dočakala upokojitev. V tem času je l. 1961 sestavila skupaj z Dušo Kosmina tretje berilo za slovenske šole Moje obzorje, leto pozneje pa učno knjigo za italijanski jezik za drugi razred Primi passi.

Ob upokojitvi je imela je že 65 let, vendar je v sebi čutila še dovolj moči in elana za nove izzive. Prostovoljno in brezplačno se je začela posvečati raziskovalnemu delu na Odseku za zgodovino in etnografijo pri NŠKT. Zanimajo jo je predvsem področje šolstva in zbiranje biografskih podatkov. O svojem raziskovalnem delu je začela objavljati članke o šolstvu in šolnikih na Primorskem. Izhajali so v Primorskem dnevniku, na Radiu, v Jadranskem koledarju in raznih zbornikih. L. 1980 je za zbornik Sv. Jakob pripravila Bibliografijo šolskih beril, pri katerih je sodeloval Josip Ribičič.

Od l. 1981 je bila članica odbora Skupnosti partizanskih učiteljev. Ob 25-letnici Sindikata slovenske šole je prejela pri-

vse tri prijavitelje Posebnemu sodišču za obrambo države. K sreči pred ta zloglasni tribunal niso prišli, vendar so morali na prostost počakati do propada fašistične Italije in še nekaj dlje. Minko so namreč izpustili iz goriškega zapore šele 10.sept.1943. Med tem se je tudi Dragu Pahorju posrečilo v Srbiji navezati stike z ilegalnim gibanjem in priti na slovensko osvobodeno ozemlje, potem pa preko Belokranjskega in Kočevskega odreda na Primorsko. Že pred njim je l.1942 prišel Minkin nečak Štefan, ki je bil s Štajerske izseljen na Hrvaško, od koder je prišel v Slovenijo, potem pa v Podrago. Tudi on se je takoj vključil v OF, od koder je potem, ko je bilo tudi zanj življenje v Podragi prenevarno, odšel k partizanom na Nanos. V takih razmerah je razumljivo, da je bilo Minkino življenje vsak dan v večji nevarnosti.

Kapitulacija Italije je pomenila le kratek premor pred poostrenim nadzorom Nemcev in Italijanov. Ta premor, po katerem so vsi pričakovali hiter razplet vojne in poraz Nemčije, je na Primorskem še okreplil ilegalno gibanje za osvoboditev teh krajev. Vedno več mladih ljudi je odhajalo v partizane, po vaseh pa so začeli organizirati slovenske šole, ki so jih, že vsaj petnajst ali več let prej, nasilno zaprli fašisti. Milka je dobro vedela, kaj pomeni za mlade ljudi slovenska šola. Bila je med prvi-

Za to delo je vedel tudi pokrajinski šolski nadzornik Henrik Zdešar. Izposloval je njeno imenovanje za šolsko nadzornico za Ajdovski okraj. Kmalu potem je prosil predsedstvo SNOS-a, naj izreče Minki Pahor posebno pohvalo za njeno uspešno delo nadzornice. Dokumentacija o tem je ohranjena v arhivu PNOO-ja oz. SNOS-a (fasc.175, mapa 3, Akt 97 in 99). V tistem času je Minka dobila ilegalno inimo Tuga, saj bi bilo delovanje s pravim imenom preveč tvegano. Zaradi svoje požrtvovalnosti in delovne vneme je bila znana daleč naokoli. Obiskovala je šole, sklicevala učiteljske konference ter vodila politično in pedagoško delo na teritoriju, ki ji je bil dodeljen. Kljub preutrujenosti in vidni izčrpanosti ni odnehala niti med počitnicami, ko so se zaprla vrata partizanskih šol. Poleti 1944 je v Podragi organizirala in vodila dva jezikovna tečaja za aktiviste OF.

Pokrajinski nadzornik Zdešar je v nekem poročilu avgusta 1944 zapisal, da je v Ajdovskem okraju 33 osnovnih šol s 63 učitelji, obiskuje pa jih 2245 učencev. Sistematično in organizirano delo se je začelo, ko je prevzela delo nadzornica Minka Pahor - Tuga. Po njeni zaslugi so postale nekatere šole tega okrožja naravnost vzorne, je še poročal Zdešar. Sredi tega zavzetega dela je Tuga doživela še težek oseben udarec. Izvedela je, da je na Nanosu že

V petek, 8. avgusta se bodo v Pekingu pričele olimpijske igre, ta velik športni dogodek pa bo predstavljal tudi veliko priložnost za promocijo Kitajske, v maršičem še ne poznano deželo. Poskusimo jo razkriti z olimpijsko abecedo.

A kot AVTOMOBILSKI PROMET - Prometna slika na Kitajskem, ki so jo nekoč zaznamovali predvsem kolesarji, se je že zdavnaj spremenila. Namesto množice kolesarjev danes mesta polnijo avtomobili, neredko so v kitajskih mestih zastoji. Težave se le večajo, kar je razumljivo, saj samo v Pekingu vsak dan na novo registrirajo 1300 vozil. Med olimpijskimi igrami bodo zato številne omejitve za voznike.

B kot BOCOG - Organizacijski komite 29. olimpijskih iger v Pekingu (BOCOG) si prizadeva za najboljše igre doslej. Naloga ni lahka, saj se v mestu borijo predvsem z onesnaženim zrakom, prometnim kaosom, težave pa Kitajski povzročajo tudi drugače misleči novinarji.

C kot CESARSKA PALAČA - Stara cesarska palača (Gugong) je znana tudi pod imenom Prepovedano mesto. V njej so do revolucije leta 1911 živeli kitajski cesarji. Navadni ljudje v palačo, ki so jo začeli graditi že v 15. stoletju, niso imeli vstopa. Danes je palača eden turističnih biserov Pekinga.

Č KOT ČOP - Iztok Čop, slovenski veslač, ki ima v zbirki zlato, srebrno in bronasto medaljo, bo eden najizkušenejših športnikov na olimpijskih igrah v Pekingu. Zanj bo to po Barceloni, Atlantu, Sydneyju in Atenah že peti nastop na igrah. Še več izkušenj ima strelec Rajmond Debevec, ki bo na igrah že sedmič, vse od Los Angelesa 1984.

D kot DENG XIAOPING - Je bil eden reformatorjev (1904-1997) moderne Kitajske. Po kaos, ki ga je povzročila kulturna revolucija, je v 70-ih letih prejšnjega stoletja poskrbel za številne reforme in odprl državo tujcem. Obenem je bil Den Xiaoping nadaljevanje trde roke kitajske politike in s tem odgovoren za brutalno zatrtje demokratičnih gibanj leta 1989.

E kot EN OTROK - Da bi preprečili hitro rast prebivalstva, je Kitajska pred desetletji sklenila, da ima vsaka družina lahko le enega otroka. V nasprotnem parom grozijo visoke kazni. Seveda pa ima pravilo veliko izjem. Pravilo denimo ne velja za manjšine in za pare, ki izvirajo iz družin z enim otrokom, zato je veljavno le za tretjino kitajskega prebivalstva.

PEKING - V petek pričetek športnega dogodka leta

Olimpijska abeceda za odkrivanje Kitajske

F kot FALUN GONG - Falun gong je na Kitajskem prepovedano in preganjano kulturno gibanje mojstra Li Hongzija, ki zdaj živi v ZDA. Gre za nekakšno mešanico budizma in meditacije, bistvo meditacije pa je v kolesu, ki se vrti v trebuhu posameznika. Člani Falun gonga se ne smatrajo za versko sekto, ampak želijo, da se jih dojemata kot meditacijsko skupino.

G kot GESLA IZ FILOZOFIJE - Najbolj znan kitajski filozof v splošni javnosti je še vedno Konfucij. Zelo znani pa sta tudi gesli oziroma simbola yin in yang. Slednja sta veliko vlogo igrala predvsem v daoizmu. V svojem izvoru predstavljata senco (yin) in sonce (yang), danes pa najbolj predstavljata ravnovesje.

H kot HAN - Han je ime za največjo skupino prebivalstva na Kitajskem. Od skupaj 1,3 milijarde ljudi je na Kitajskem le 8 odstotkov manjšin, ki pripadajo 55 različnim narodom in

K kot KULTURNA REVOLUCIJA - Kulturna revolucija je bila zamisel znanega kitajskega revolucionarja Mao Zedonga, uvedena leta 1966. Posledica reforme, ki naj bi prinesla napredek, je bilo preganjanje razrednih nasprotnikov in anarhija. Tudi današnji uradni Peking priznava, da je šlo za zgrešeno politiko, a ne dovoljuje preučevanja podrobnosti.

L kot LANG LANG - Lang Lang je eden od kitajskih glasbenikov, ki je izredno uspešen tudi v tujini. Mladi pianist polni dvorane povsod po svetu in navdušuje s svojim izvajanjem Mozarta, Rahmaninova in drugih velikih skladateljev.

M kot MAO ZEDONG - Mao Zedong je nesporno ikona kitajske revolucije

O kot OLIMPIJSKI PARK - Olimpijski park je vedno nekakšno središče iger za obiskovalce. Ob tekmovališčih obiskovalcem iger ponuja tudi zabavo in sprostitve. Letošnji se imenuje Olympic Green in obsega kar 1185 hektarjev, Kitajcem pa je olimpijsko območje uspelo postaviti blizu središča mesta, saj leži le 13 kilometrov severno od Trga nebeškega miru.

P kot PISMENKE - Kitajci pri zapisovanju svojega jezika ne uporabljajo črt, ampak pismenke. Kitajska pisava je nastala iz slik, pri čemer pa ni nujno, da pismenka predstavlja le eno besedo. Teoretično obstaja okrog 50.000 pismenk, pri čemer pa je denimo za

ska brez njih svojega gospodarskega napredka ne bi dosegla.

Š kot ŠPORTNE ŠOLE - Šport je dandanes tudi prestižnega pomena pri predstavitvi države. Kitajska ima večtisoč športnih šol, v katerih 400.000 učencev intenzivno trenira različne športe. Šole so že pokazale uspeh, saj je kar 75 odstotkov kitajskih športnikov, ki bodo nastopili na igrah, začelo svojo kariero prav v teh šolah.

T kot TRG NEBEŠKEGA MIRU - Trg nebeškega miru je osrednji trg v Pekingu, na katerem je Mao Zedong 1. oktobra 1949 razglasil ustanovitev Ljudske republike Kitajske. Od nasilnega zatrtja demokratičnih gibanj na istem trgu leta 1989 pa je trg tudi protidemokratični simbol Kitajske.

U kot USPEH - Kitajska sodi med uspešnejše države sveta. V zadnjih treh desetletjih je doživela neverjeten napredek in predstavlja pomembno gospodarsko, politično in vojaško silo. Velika je tudi gospodarska rast, ki napoveduje nov napredek. Velik pa je tudi napredek v kitajskem športu in že letos Kitajci na olimpijskih igrah ciljajo na prvo mesto v končnem pregledu držav, politični vrh pa je izračunal, da naj bi osvojil 119 medalj.

V kot VELIKI KITAJSKI ZID - Veliki zid je ena največjih gradbenih mojstrov na svetu, dolga kar 6000 kilometrov. Zid so Kitajci začeli graditi že v petem stoletju pred našim štetjem in pri gradnji je življenje izgubilo velikansko število ljudi. Bistvo gradnje je bila varnost, saj naj bi zid preprečil vdor nomadskih plemen na kitajsko ozemlje, a svoje funkcije v celoti ni nikoli opravi.

Z kot ZEMLJEPIS - Kitajska ali Oshongguo cesarstvo (Zhongguo) je z 1,3 milijarde prebivalcev po tej plati največja država na svetu. Z 9,6 milijona kvadratnih kilometrov pa je Kitajska tudi največja država v Aziji. Država se lahko pohvali tudi z izjemno gospodarsko rastjo, ki je lani znašala 11,4 odstotka.

Ž kot ŽIVALI - Kitajska ima tudi nekoliko drugačen živalski svet kot Evropa, zato ne čudi, da so bile kitajske živali tudi podlaga letošnjih olimpijskih maskot. Gre za posebno ribo (Beibei), vsem dobro znano pando, tibetansko antilopo in kitajsko lastovko. Peta maskota simbolizira olimpijski ogenj. (STA)

V Pekingu je kolesarski kaos zamenjal avtomobilski desno; nacionalni stadion Ptčje gnezdo (desno zgoraj) je delo švicarskih arhitektov, za varnost (spodaj) bo poskrbelo mnogo policistov

ANSA

narodnostim. Slednje so pogosto v središču tuje javnosti, saj je kršenje človekovih pravic na Kitajskem še vedno eden osrednjih problemov za sodobni demokratični svet.

I kot IZMIŠLJENA ARMADA - Kitajski glineni vojščaki v Xianu čuvajo grob kitajskega cesarja iz tretjega stoletja pred našim štetjem. Gre za vojsko, narejeno iz gline v naravni velikosti. Po nekaterih pričevanjih naj bi vojska služila tudi kot »okrepitev« na Kitajskem zidu, saj naj bi nekoč iz daljave delovalo, kot da je zid zastražen, na njem pa je bila lažna vojska.

J kot JANGCE - Rumena reka je s skoraj 6400 kilometri dolžine najdaljša reka v Aziji ter za Nilom in Amazonko tretji najdaljši veletok na svetu. Reka se lahko pohvali tudi z največjim jezom na svetu, ki pa je zaradi škode, ki jo povzroča okolju, tudi pogosta tarča kritik. Jangce pa je delno tudi slovenski, saj ga je preplaval naš ultramaratonec Martin Strel.

je, ki mu nekateri pripisujejo tudi vzdevek krmar, ker je leta 1949 z revolucijo združil državo. Žal je bilo njegovo krmarjenje kasneje manj uspešno, saj je zaradi preizkušenih metod totalitarnih sistemov življenje izgubilo več milijonov ljudi, vse skupaj pa je spremljalo preganjanje, mučenje in zapiranje nasprotnikov.

N kot NACIONALNI STADION - Osrednji olimpijski stadion, znan kot Ptčje gnezdo, sta konstruirala švicarska arhitekta Jacques Herzog in Pierre de Meuron. Objekt sprejme 91.000 gledalcev, na njem pa bo 8. avgusta tudi slovesno odprtje iger.

branje časopisa treba poznati neke med 1500 in 4000 pismenk. Dobra plat pismenk je, da je teoretično moč kitajski častnik brati tudi brez znanja kitajščine, a z znanjem pismenk.

R kot RENA - Kitajci ljubijo hrup in gnečo. Beseda renao pomeni vroče in glasno. Obenem pa renao pomeni tudi veselje in zabavo, dve sestavini življenja, ki ju Kitajci še kako cenijo.

S kot SELITVENI DELAVCI - Na Kitajskem so še vedno v modi delavci, ki se za poslom selijo iz mesta v mesto. Gre za več kot 100 milijonov ljudi, ki delajo kot sezonski delavci in se selijo iz kraja v kraj. Po mnenju strokovnjakov Kitaj-

5 dni ustvarjanja in druženja slovenskih najstnikov

Udeleženci likovne kolonije so se ukvarjali z različnimi tehnikami: fotografija, kolaži, monotipije...

V fotografski delavnici pod mentorstvom Robija Jakomina so otroci sestavili preprost fotografski aparat, s katerim so fotografirali in nato skupaj z mentorjem razvijali v temnici fotografije.

Z mentorjem Mirkom Mallejem so se otroci ukvarjali s preslikanimi monotipijami.

V delavnici mentorice Špele Kotnik so si otroci izdelali reliefe iz kartona in papirščine, predstavljajoče morske motive. Reliefne motive so nadalje poslikali in izobesili kot mobile.

Z mentorico Ani Tretjak so otroci spoznali asociativni kolaž na osnovi različnih geometrijskih elementov, kot na primer krogu, trikotniku itd.. Na osnovi asociacij so se preko likovnega pristopa soočali z različnimi pomeni nastajajočih izdelkov.

Nekaj utrinkov o koloniji:

Lucija Gobec, 15 let-Vuzenica
Mednarodna likovna kolonija je...
kolonija, kjer se družimo, ustvarjamo, zabavamo

Kaj ti je najbolj všeč: všeč mi je vse

od delavnic do izletov

Erik Marega, 14 let-Trst
Mednarodna likovna kolonija je...
Lepo tudi če včasih dolgočasno, ker
imamo dosti prostega časa in ne

znam kaj delat
Kaj ti je najbolj všeč: morje

Desiree Canzian, 14 let-Trst
Mednarodna likovna kolonija je...
Lepa, prijetna, zanimiva, poučna,
zabavna in zelo lepa

Kaj ti je najbolj všeč: Najbolj všeč mi je, ko se kopamo v bazenu in ko rišemo ali izdelujemo izdelke. Mi je zelo všeč ta kolonija tudi ker imamo veliko prostega časa za spoznavanje in druženje z ostalimi udeleženci.

agenda

Kapljice kulture
Gocce di cultura
Gotis di culture
Kulturtropfen

Znaš plesati? Morda poješ? Ali je v tvojem življenju glasba skrito hrepenenje? Si mar vedno sanjal/a, da zrecitiraš pesnitive ali spregovoriš kot izkušen igralec/ka? Morda pa si izreden/a v podajanju neke pripovedi ali pa si sanjal/a, da plešeš kot Billy Elliot?

Kaj torej čakaš?

DARUJ MESTU SVOJO KAPLJICO KULTURE

Od 4. do 8. avgusta 2008 od 21. do 21.30 ure boš lahko v Ljudskem vrtu na Verdijevem Korzu v Gorici našel/a svoj trenutke prepoznavnosti. Sicer pa si zapomni: tvoj nastop ne sme trajati več kot 5 minut in ne sme biti krajši od 1 minute. Vpiši svoj nastop v kavarni KUBIK na Verdijevem korzu št. 51 v Gorici, tel. 348-2561162

6. AVGUSTA 2008 – VEČER NA TEMO:

MIR V SPOMIN NA HIROŠIMO

Info: Zveza slovenskih kulturnih dru-
štev - tel. 0481-531495
od ponedeljka do petka od 8. do 14. ure

PEVOVODJE IN PEVCI POZOR!

Proslava na gmajni pri Bazovici se bo letos odvijala v nedeljo, 7. septembra 2008 ob 15. uri. Zbori bodo skupno zapeli pe-smi Žrtvam, Prečuden cvet, Lipa in Vstajenje Primorske. Notno gradivo je na razpolago na tržaškem sedežu ZSKD. Zbore bo vodil dirigent Ivan Tavčar.

V torek, 3. septembra 2008 bo v Prosvetnem domu na Opčinah skupna vaja.

PRIMORSKA POJE POSVEČENA BAZOVIŠKIM JUNAKOM bo v petek, 12. septembra 2008 ob 20.30 v Gospodarski Zadrugi v Bazovici.

ZANIMIVO ZA ZBORE - Nova zanimiva
notna zbirka »Evropske ljudske pesmi«
je na razpolago na sedežu ZSKD v Trstu.

10. MEDNARODNO ZBOROVSKO TEKMOVANJE MARIBOR 2009, najpomembnejša mednarodna zborovska prireditve v Sloveniji bo od 17. do 19. aprila 2009. Predstavilo se bo dvanajst izbranih zborov iz Slovenije in tujine. Rok prijave: 24. november 2008.

**Predstavitev pesniške zbirke MUTA-
STI SE ŠULJAJO SPOMINI** Gabrielle
Tomasetig-Podpotnikove bo v četrtek, 14.
avgusta 2008 ob 20. uri, Razpotje-Dreka.

Uradi Z S K D
so na voljo za vse informacije

**Trst: tel. 040 635 626,
e-pošta trst@zskd.org**
**Gorica: tel. 0481 531495,
e-pošta gorica@zskd.org**
**Čedad: tel. 0432 731386,
e-pošta cedad@zskd.org**
**Solbica: tel. 0433 53428,
e-pošta rezija@zskd.org**

Likovna kolonija za mlade je zaživela v sedemdesetih letih v Vuzenici v Sloveniji. Najprej so se ji pridružili otroci z avstrijske Koroške, sodelovanje pa se je kmalu razširilo na vrstnike v madžarskem Porabju in kasneje na mlade v Italiji.

Od leta 1990 je kolonija pridobila potujoči značaj in se izmenično seli iz Slovenije na avstrijsko Koroško, madžarsko Porabje ter v Furlanijo Julijsko krajino. Likovna kolonija mladih je tako ena najstarejših pobud, ki združuje slovensko mladino iz Slovenije in drugih obrobniških pokrajin. Vsako leto se mladi, ki govorijo isti jezik, živijo pa v različnih okoljih, srečujejo v drugem kraju, spoznajo njegove značilnosti in lju-

di ter vzpostavljajo medsebojne prijateljske stike.

Zveza slovenskih kulturnih društev je k pobudi pristopila pred več kot dvajsetimi leti. Likovna kolonija prihaja med Slovence v Italijo petič: leta 1992 in 1996 so mladi ustvarjali v Sesljanu pri Trstu, leta 2000 v Špetru Slovenovem ter leta 2005 v Doberdobi na Goriškem. Letos pa se je vršila v Mladinskem zdravilišču in letovišču na Debelem rtiču.

Izvedbo so omogočili Avtonomna dežela Furlanija Julijska krajina, Urad vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu in Zadružna kraška banka.

Pesek in asfalt

Avgust je že tu! Marsikateri je že preživel dobršen del dopusta, drugi se pripravljajo na to. Bistvo dopusta je, da se človek oddahne od vsakdanjega ritma dela s krajšim ali daljšim obdobjem ne-dela.

V času, ko je delo postalo pravzaprav luksuz in ne ustavna pravica, pa se postavlja na glavo tudi smisel (ali ne-smisel) počitnic, kot smo jih doživljali do pred kratkim. Podražitev nafnih derivatov je prinesla tudi povišanje cen prevozov. Letalske firme, ki so še pred kratkim oglaševala skorajda brezplačna letalska potovanja, so morala priznati, da je bilo oglaševanje varljivo, saj je popotnik moral krepko seči v žep, da je dobil zelen listek po »ugodni« ceni. Sicer pa ugodno in neugodno sta le dva različna vidika gledanja na svet. Tisto, kar je za nas poceni, je v veliki meri proizvod bolj ali manj očitnega izkoriščanja delovne sile na drugi strani planeta.

Dejstvo, da vse stvari postajajo dražje, pa ni znak, da se plače pakistanskih otrok, ki šivajo nogometne žoge, dvigujejo. Prej obratno. Kupna moč tako na eni kot na drugi strani planeta se – žal – manjša. Za nekatere bo to pomenilo, da si bodo v poletnih mesecih izbrali kako bližjo plažo ali pa bodo čakali na ponudbo po posebni ceni. Za tiste, ki so na robu preživetja, pa bo podražitev cen (recimo riža) pomenila kar stradanje. Čez par dni se bodo začele olimpijske igre na Kitajskem. Žarometi medijev in turistov bodo uprti v to azijsko državo. O ostalih državah, kjer pomanjkanje in povišanje cen riža povzroča velike preglavice domačinom, pa ne bomo izvedeli skorajda nič. Prav tako ne bomo izvedeli nič o tistih, ki dan za dnem iščejo svojo pot skozi življenje na naših ulicah.

Naša obzorja so peščene plaže, njihova pa cestni asfalt.

i.nformacije

Združenje E. Blankin Ulica San Domenico 78, 33043 Čedad
tel/fax: 0432 701455
e-mail: slov@tin.it

Slovenska prosveta Ulica Donizetti 3, 34133 Trst
tel: 040 37084, fax: 040/633307
e-mail: sp@mladika.com

Zveza slovenske katoliške prosvete Drevored 20. septembra, 85 34170 Gorica
tel/fax: 0481 538128
e-mail: zskp_gorica@yahoo.it

Zveza cerkvenih pevskih zborov Ulica Donizetti 3, 34133 Trst
fax: 040 633307

Združenje cerkvenih pevskih zborov Drevored 20. septembra, 85 34170 Gorica
tel/fax: 0481 31817
e-mail: corili01@gorica.191.it

trst

Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta obvešča udeležence seminarja na Ptuj, da bo avtobus odpoval danes, v nedeljo 3. avgusta, izpred Marijanišča na Opčinah točno ob 14.30.

Poletni pogovori...

»IMAMO NAČRTE IN SANJE«

Giorgio Banchig, predsednik Združenja Eugen Blankin

Kdo je bil pravzaprav g. Blankin, po katerem je vaše društvo poimenovano?

«G. Blankin je bil eden najvidnejših predstavnikov duhovščine videmske nadškofije med 19. in 20. stoletjem. Rodil se je v Bijačah (Podbonesec) leta 1863, to je istega leta kot Ivan Trinko, s katerim je uspešno zaključil videmsko semenišče. Po mašniški posvetitvi leta 1885, je bil nekaj časa kaplan v Arbeču (Podbonesec). Zaradi zdravstvenih razlogov so ga vpoklicali v Videm, kjer je poučeval na šolah Giovanni da Udine in Tomadini. Leta 1899 je bil imenovan župnik v kraju San Giorgio a

Udine. Njegovi župljani so bili pretežno preprosti ljudje. To ga je približalo revnejšim, emigrantom, delavcem, ubogim kmetom. Z namenom, da bi uvedel nove metode kmetovanja je tiskal številne publikacije. Gospod Blankin nikoli ni pozabil svoje Benečije in je vedno ostal povezan s slovensko duhovščino. Leta 1901 je objavil brošuro «La Slavia», s katero je opozoril na nerešena vprašanja, tudi na ekonomskem področju. Spis je posvetil novomašniku Ivan Gujonu s temi besedami: «Priatelju Ivanu Gujonu na veseli dan njegove prve sv. maše ta tretji natis knjižice o dragi nam slovenski domovini».

Poletje je čas oddiha, a tudi čas za obračun opravljenega dela

Lahko smo zadovoljni z doslej opravljenim delom, zlasti na področju založništva. Spomladi smo predstavili v prostorih videmskega gradu zanimivo dvojezično publikacijo «Kraji srečanj – Terre d'incontro», v kateri so zbrana predavanja, ki so se zvrstila na posvetu leta 2005 v Špetru na temo arheologije v Benečiji in Posočju. Na tem posvetu so sodelovali tako slovenski kot italijanski znanstveniki. Skupno z drugimi organizacijami si prizadevamo za zgodovinsko ovrednotenje Landarske jame, vsak mesec prispevamo stran v slovenskem jeziku za škofijski tednik «la Vita Cattolica»; nadalje podpiramo tečaje slovenskega jezika na Univerzi za trstjo starostno obdobje v Čenti in v Vidmu. Tik pred izidom je DVD o meji v Benečiji, pred kratkim pa smo začeli še s tedensko oddajo Okno v Benečijo, Radio spazio 103...»

Ostanimo pri oddaji Okno v Benečijo, ki je na sporedu vsako soboto na videmski radijski postaji Radio Spazio 103

Direktor škofijske radijske postaje Radio Spazio 103 Ezio Gosgnach iz Matajurja nam je dal na razpolago uro oddajnega časa tedensko. Oddajo vodi sam Gosgnach, ki tedensko intervjuja predstavnike slovenske narodne skupnosti iz Videmske pokrajine v zvezi z aktualnimi dogodki v Benečiji, medtem ko Larissa Borghese iz uredništva revije Dom skrbi za koledarček dogodkov tedna. Oddaja ima tudi glasbeno kuliso, ki jo sestavljajo pesmi – tudi sodobnejše – iz Beneške Slovenije. Naslovni oddaje za Benečani, ki živijo v furlanski nižini ter emigranti, saj oddajo lahko poslušajo tudi preko interneta na spletni strani www.radiospazio103.it

Kako se pripravljate na novo sezono?

Za novo sezono imamo načrte in sanje. Med načrte bi omenil nadaljevanje že začelih projektov, ki imajo dober odmev v javnosti, ob katerih bi lahko razvili še nekatere dejavnosti za vrednotenje našega narečja, kot je recimo slovar cerkvenega jezika med 19. in 20. stoletjem in antologija zapisov Luciana Chiabudinija-Ponediščaka, ki bo izšla leta Sodelovali bomo tudi pri izdaji knjige v spomin na župnika iz Matajurja, msgr. Paskvala Gujona, ki bo izšla prav tako naslednje leto ob 100-letnici njegovega rojstva.

Med sanje pa bi omenil željo, da bi z našim delom in prisotnostjo lahko bili v pomoč tistim krajem, kjer je težje razviti kulturne dejavnosti in uporabo jezika. V ta namen smo izpostavili dobre odnose s krajema Čenebola in Prosnid».

Pa še "obvezno" počitniško vprašanje: kako boste dopustovali?

Kot vsako leto se bom »obvezno« mudil nekaj dni v Markah, pri ženinih sorodnikih. Gre za čudovite kraje, daleč od množičnega turizma. Ob povratku bom šel na kako krajšo ekskurzijo v Julijce, potem pa po na vrsti še ogled Dunaja in Bratislave. Na vrsto pa bo seveda prišel tudi vrt!

LANDARSKA JAMA

Koncert v Škednju na obnovljenih orglah

V škedenjski cerkvi bodo danes ob 20.30 zadonele obnovljene orgle. Glasbeni večer bosta oblikovala organist tržaške stolnice sv. Justa Manuel Tomadin ter Mirko Butkovič. Zaigrala bosta na orglah iz leta 1895 znanega izdelovalca Mascionija.

SLIKA: ALJOŠA NOVAK

PREDSTAVITEV KNJIGE "KRAJI SREČANJ" NA VIDEMSKEM GRADU

PREDSTAVITEV KNJIGE MIKELINE BLASUTIG V SOVODNJI

MANJŠINE - Južna Afrika ena osrednjih tem kongresa o pravni zaščiti jezikov

Težka pot tranzicije od apartheida do večjezičnosti

Prejšnji teden smo v uvodu članka, ki se je nanašal na kongres o pravni zaščiti manjšinskih jezikov, ki je potekal pred kratkim v Lizboni, omenjali problem Južne Afrike kot enega najbolj izpostavljenih na tem kongresu. Dejansko se je na govornici zvrstilo veliko južnoafriških predavateljev, profesorjev na raznih univerzah, ki so s svojih zornih kotov objasnili jezikovno stanje v tej državi.

Preden preidemo k analizi posameznih posegov, je treba povedati dvoje: kaj določa južnoafriška ustava in kakšno je splošno počutje v državi glede večjezičnosti.

Južnoafriška ustava namenja vprašanju jezikov 6. člen. V 1. odstavku navaja 11 uradnih jezikov. Ti so (v vrstnem redu, kot jih navaja ustava) sepedi, sesoto, setsvana, sisvati, tshivenda, xitsonga, afrikaans, angleščina, isindebele, isixhosa in isizulu. Drugi odstavek ob ugotovitvi, da so bili indigeni afriški jeziki zapostavljeni, nalaga državi, naj sprejme praktične in pozitivne ukrepe za dvig statusa in povečanje rabe teh jezikov. Tretji odstavek naloaga državi in pokrajinam, da v vseh ukrepih rabijo najmanj dva jezika, ob možnosti, da rabijo jezike, ki so najprimernejši glede na okoliščine v vsakem posameznem primeru, občinam pa svetuje, da upoštevajo jezik njihovih prebivalcev. Četrti odstavek obvezuje državo in pokrajinske oblasti, da urejajo in preverjajo rabo uradnih jezikov. Vsi uradni jeziki morajo uživati enako spoštovanje in morajo biti enako obravnavani. Peti odstavek ustanavlja Južnoafriški jezikovni odbor (Pan South African Language Board – PanSALB) ter mu nalaga skrb za uradne jezike, pa tudi skrb za manjšinske jezike in skrb za jezike veroizpovedi, kot so arabščina, hebrejščina in sanskrt.

Jezik zadeva tudi 35. člen ustave, ki v kazenskem postopku omogoča vsakemu obtožencu, da mu sodijo v jeziku, ki ga razume.

Splošno počutje v državi pa je deljeno. Dejstvo je, da država močno promovira angleščino kot dejanski jezik vse javne uprave. Prej, v času apartheida, sta bila uradna jezika dva, angleščina in afrikaans, zato se prebivalci, ki govorijo afrikaans, upirajo tej praksi in želijo ohraniti svoj jezik tudi v o-vseh odnosih z javno upravo. Po drugi strani pa je temnopolta skupnost razdvojena, saj želi po eni strani uveljavljati svoje jezike, po drugi strani pa vidi v angleščini možnost socialnega vzpona v družbi. In tu se seveda pojavljajo konflikti, ki so bili predmet temeljite razprave na lizbonskem kongresu.

Za boljše razumevanje je potreben še en podatek. V Južni Afriki je najbolj razširjen jezik isizulu, ki ga govori 8 milijonov ljudi; na drugem mestu je afrikaans (6 do 7 milijonov), šele na tretjem mestu pa angleščina, ki je materni jezik samo za 3 do 4 milijone prebivalcev, čeprav angleščino govori večje število ljudi. Vsi ostali jeziki so manjši in štejejo po milijon do dva milijona govorcev.

O tem, kako prebivalci Južne Afrike, ki govorijo afrikaans, jezik nekdanih kolonov nizozemskega izvora, sprejemajo novo jezikovno politiko, je prvi govoril profesor **Theodorus du Plessis**, jezikovni aktivist za jezik afrikaans. V svojem referatu je pregledal dejavnost Južnoafriškega jezikovnega odbora glede na

dvojezične napise.

Južnoafriška ustava določa, da morajo biti vsi javni napisi najmanj dvojezični. Glede na to, da je v državi 11 uradnih jezikov, je seveda pomenljivo dejstvo, da ustava ne določa, kateri jeziki morajo biti na napisih. Praksa je pokazala, da je povsod prisotna angleščina. Nekoč, v času apartheida, je bila Južna Afrika dejansko dvojezična; uradna jezika sta bila angleščina in afrikaans, čeprav se je ponekod pojavljal samo afrikaans. Sedaj oblasti zmanjšujejo pomen tega jezika, ki je bil dejansko jezik apartheida, in to povzroča seveda težave.

Povedati je treba, da v državi mimo ustavnega določila in uradnosti 11 jezikov ni jasnih določil o jezikovni politiki; ne pokrajine in niti občine nimajo lastne jezikovne politike, kar je razlog za precejšnje zmedo. Edino, kar je bilo narejeno, je standardizacija zemljepisnih imen, pa še tu je bilo nekaj težav. V zvezi z jezikom oglaševanja ni nobenih pravil, prometni znaki pa so večinoma v angleščini.

PanSALB je bil ustanovljen sredi devetdesetih let z namenom, da spodbuja večjezičnost, da razvija jezike, ki so bili doslej potisnjeni na rob in da štiti jezikovne pravice. Slednjo nalogo opravlja tudi z odločanjem o pritožbah.

Du Plessis je svoj referat omejil na pritožbe, ki zadevajo dvojezične napise. Teh je bilo pravzaprav zelo malo, v devetih letih samo 14, pa še tretjina teh ni bila v skladu s pravili. Vse ostale pritožbe, razen ene, so zadevale jezik afrikaans, le ena je zadevala angleščino. Govorci afriških jezikov se tega telesa niso poslužili za uveljavljanje svojih pravic. PanSALB je v večini primerov razsodil v korist pritožnikov, saj je vselej šlo za napise v samo enem jeziku, večinoma v angleščini. Le v enem primeru je bil napis samo v afrikaans in dodali so mu angleščino; vsi ti sklepi so bili sprejeti na osnovi ustavnega določila, da sta povsod potrebna najmanj dva jezika. Vsi prometni znaki morajo biti torej najmanj dvojezični, du Plessis pa ni pokazal nobenega zanimanja za afriške jezike. »Vidnost jezika je jezikovna pravica,« je poudaril, pri tem pa je očitno mislil predvsem na afrikaans.

Druga tema, ki je bila predmet razprave, je raba jezika na sodiščih. O tem sta govorila dva poročevalca. **H. J. Lubbe** je vprašanje osvetlil z vidika jezika afrikaans, medtem ko je odvetnica **Madumetsa Kate Chosi** ponudila pogled temnopolnih prebivalcev Južne Afrike. Lubbe je opozoril predvsem na proble-

H. J. LUBBE

me, ki nastajajo na vrhovnih sodiščih, saj na krajevni ravni sodniki še nekako upoštevajo potrebe prebivalstva. Vrhovna sodišča pa razsojajo v glavnem v angleščini. Posledica tega je, da ni več kontakta med obtožencem in sodiščem, to pa lahko vpliva tudi na razsodbo. Lubbe je tu omenil kanadsko prakso, kjer ves postopek poteka v jeziku, ki ga izbere obtoženec in poudaril, da na gre samo za vprašanje jezikovnih pravic, ampak za mnogo širše vprašanje pravičnega sojenja, ki je ena temeljnih človekovih pravic. Postopek, v katerem je obtoženec postavljen v podrejeno stanje, namreč ni več pravičen.

Lubbeju je pritrdila Chosijeva, ki je dejala, da je raba indigenih jezikov samo formalna pravica, dejansko pa ta pravica ni uveljavljena. Vse se začneja z dejstvom, da zakoni niso jasni in da so pi-

Udeleženci kongresa so se podali tudi na najbolj zahodni rt Evrope Cabo de Roque, kjer se je skupina nastavila fotografom

sani v jeziku, ki ga številni ljudje ne obvladajo. Dejstvo je, da bi morali na obravnavah sodniki govoriti jezik obtoženca, to pa se ne dogaja, ker večina sodnikov ne obvlada afriških jezikov, s prevodi pa so vedno težave, ker pri kočljivih vprašanjih z lahkoto pride to pomot. Sodni-

MADUMETSA KATE CHOSI

ki bi morali vedeti, komu služijo in tudi sami bi morali razvijati znanje jezikov. Problem pa je po njenem mnenju mnogo splošnejši, saj je šolanje v veliki večini primerov enojezično in enojezična šola ne more formirati večjezičnih kadrov. Sicer pa je Chosijeva našla še celo vrsto problemov in med drugim tudi izpostavila nujnost, da bi bila zakonodaja pisana v enostavnem in razumljivem jeziku, ki se brez težav prevaja v vse uradne jezike. »Sedanjí sistem upravljanja pravice proizvaja velike krivice,« je še dejala.

Kako je z zakonodajo, je na kongresu povedal profesor **Koos Malan**, ki je izhajal iz poudarka, da ustava določa, da morajo biti vsi zakoni pisani v najmanj dveh jezikih. Besede najmanj po njegovem mnenju ne parlament ne vlada ne jemljeta v poštev in tako so vsi zakoni pisani samo v dveh jezikih. Eden je vedno angleščina, drugi jezik pa ni določil. V preteklosti, v času apartheida, je bila vsa zakonodaja dvojezična, v angleščini in v afrikaansu, sedaj pa se drugi jezik spreminja. Tu je Malan ocenil kot sofizem ustavno določilo, ki določa enako spoštovanje vseh uradnih jezikov, namesto da bi določalo njihovo enakopravnost.

KOOS MALAN

Tako 86 zakonov ni bilo prevedenih v afrikaans, v ta jezik pa so bili prevedeni nekateri zakoni, ki so za skupnost, ki govori afrikaans, povsem nepomembni. To velja na primer za določila o svetovnem nogometnem prvenstvu, ki bo v Južni Afriki čez dve leti prevedena so bila v afrikaans, čeprav se ta skupnost z nogometom ne ukvarja, ampak je njen »nacionalni« šport rugby.

Temu ustrezno je stanje na sodiščih, kjer se dogajajo absurdi, kot na primer utemeljitev dejstva, da je leta 2004 neki postopek potekal v angleščini; šlo je za kazenski proces zaradi tatvine ali rop, sodnika pa je rabo angleščine utemeljil, da gre za jezik, ki je v rabi v mednarodni in notranji trgovini, v politiki in v industriji.

Razlogov za tako ravnanje je po Malanovem mnenju kar nekaj: vodilna stranka, Afriški nacionalni kongres, je dejansko angleško govoreča družba; obstaja strah, da bi preveliko poudarjanje lokalnih jezikov vodilo k destabilizaciji; nacionalizem temnopolnih Južnoafričanov ne temelji na jeziku ampak na skupnem imenovalcu protipartheida, za kar dolži prebivalstvo, ki govori afrikaans in, končno, angleščino razumejo kot jezik, ki omogoča doseganje ciljev, predvsem ekonomski uspeh.

Čeprav vse obsodbe vredno, vendar je bilo pričakovano, da bo med belim prebivalstvom Južne Afrike izbruh-

JOHAN C. MOLL

nil odpor. To temo je obravnaval profesor **Johan C. Moll**, ki je na univerzi Bloemfontaine sam doživel izgrede, ko je skupina belih študentov ponižala skupino temnopolnih študentov in jih prisilila, da klečijo v skupni predavalnici. Dogodek je obšel svet, saj so o njem pisali vsi veliki mediji, ki so dogodek označevali kot ostanek skrajne desnice, nekeklešno relikvijo iz časa apartheida. Moll je podal nazoren prerez skrajnih desničarskih gibanj v Južni Afriki in po-

udaril, da se v ta gibanja vključujejo mladi, ki bi želeli posebne ukrepe v korist belega prebivalstva, ki odklanjajo politično korektnost, se pritožujejo zaradi brezposlenosti, nasprotujejo nasilnim zasledbam zemlje in obtožujejo oblasti korupcije. Tem skupinam pripadajo samo ljudje, ki govorijo afrikaans, so beli kristjani, v veliki meri prihajajo iz kmečkega okolja. Problem, kii je nastal v omejenih univerzi, je globlji in sega prav tako na jezikovno področje: temnopolni študenti bi želeli predavanja v angleščini, profesorju pa vztrajajo pri afrikaansu, ki ga mladi temnopolni študenti ne razumejo. In tu se spet znajdemo pred isto dilemo; angleščino kot ciljem za izboljšanje statusa v družbi.

To vprašanje pa se ne postavlja samo visoko v družbi, ampak ga je zaznati tudi na nižji ravni. Plastično ga je prikazal profesor **Nelson M. Musehane** z univerze v Vendi, ki je govoril o jezikov prvih razredih osnovne šole. Pogovorni

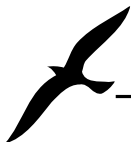
NELSON M. MUSEHANE

jezik na tistem območju je tshivenda, vendar starši vztrajajo pri zahtevi, naj pouk v osnovnih šolah poteka v angleščini. Medtem ko krajevne šolske oblasti poudarjajo pomen krajevnega jezika, se starši sklicujejo na določilo, da je treba vsakemu otroku omogočiti pouk v jeziku, ki ga izberejo starši; angleščina pa je splošna aspiracija družin, ki v tem jeziku za svoje otroke vidijo možnost za vzpon na družbeni lestevici. In tako se dogaja, da samo 30 odstotkov otrok v prvih treh razredih osnovne šole uporablja materni jezik v šoli, pa še ti nimajo ustreznih učnih pripomočkov in je glavnina učbenikov za razne predmete v angleščini. V družbi pa je tisti, ki se uči angleščino, označen kot »pameten«. »Kdo ne bo biti pameten?«, se je ob tem vprašal Musehane, ki pa opozarja, da so tako otrokom s sodelovanjem staršem odvzete osnovne pravice, družba pa ne izpolnjuje obvez, ki jih je sama sprejela.

B.Br.

THEODORUS DU PLESSIS

VARSTVO RASTLIN: POBUDA KMEČKE ZVEZE

Bolezenska nožna gniloba se naglo širi med bučkami

Nekateri člani so se obrnili na svetovalno službo zaradi vse pogostejših primerov fuzarijske nožne gnilobe bučnic, da bi dobili strokovna navodila o zatiranju te glivične bolezni. Skušali bomo dati odgovor na to vprašanje in dati tudi nekaj navodil za zatiranje ostalih bolezni te kulture.

Fuzarijsko nožno gnilobo bučnic jo povzroča glivica *FUSARIUM SOLANI* f. sp. *CUCURBITAE*. Vsled bolezni se pojavlja venenje starejših listov, ki začnejo rumeneti, sčasoma pa se posuši cela rastlina. Gniloba se pojavi na koreninskem vratu, najprej načne zunanje tkivo, ki potemni, nato se loti tudi notranjega, dokler ne pride do gnitja celotnega stebela. Koreninskega sistema glivica po navadi ne napade, zato se obolele bučke z lahkoto ločijo od korenin.

Zatiranje bolezni s fitofarmacevskimi sredstvi je neuspešno. Proti obolenju lahko ukrepamo le z agrotehničnimi ukrepi. Prvi ukrep je širši kolobar, po možnosti 4 let. Kolobar je najuspešnejše sredstvo za preprečevanje napadov te glivice, ki preživi v tleh 2 – 3 leta. Za časa kolobarjanja ne sadimo v tla zajeta v kolobarju nobene plodovke (paradižnik, kumare, lubenice, jajčevke, paprike). Seme, ki ga uporabljamo za razmnoževanje bučk mora biti zdravo, zato je najbolje, da ga razkužimo. Pri tem uporabljamo edino dovoljeno razkuževalno kemično sredstvo TIRAM.

Razmeroma uspešno je tudi sajenje manj občutljivih kultivarjev ter termična sterilizacija tal. Ta fizični poseg, s katerim razkužimo tla z uporabo pare in drugih ekstermičnih snovi, pa je težko izvedljiv in zato pride v poštev le v zaprtih prostorih za manjše količine zemlje.

Glede na to, da se bolezen hitro prenaša, bomo obbolele rastline takoj odstranili. Podkopavanje ovenelih rastlin je zgrešeno, ker se s tem ustvarjajo v tleh razmere za širjenje bolezni.

Uspešni so torej le agronomski ukrepi: širši kolobar in sajenje odpornejših kultivarjev ter sajenje zdravega razkuženega semena.

Poleg omenjene bolezni je na bučkah pogosta prisotnost drugih obolenj predvsem pepelovke bučnic (*ERYSIPHAEE ORONTII*, *SPHAEROTECA FUSCA*), ki prekrije liste na zgornji stra-

ni z belo, pozneje sivkasto, prevleko. Pepolovka se pojavlja predvsem v zelo toplih dneh (ob koncu julija in začetku avgusta). Ob močnejšem napadu povzroči hitro hiranje rastlin. Bolezen uspešno zatiramo z močljivim žveplom . Škropimo v jutranjih, hladnejših urah.

Nevarna je tudi uvelost bučnic, ki jo povzročajo glivice *FUSARIUM OXYSPORUM* f. sp. *CUCUMERINUM*, *VERTICILLIUM ALBOATRUM* in *VERTICILLIUM DAHLIAE*. Napadene rastline začno propadati že mlade. Pri preprežu opazimo temnejši prevodni sistem, listi venejo. Tkivo na koreninskem vratu se uleknje in začne trohniti. Proti obolenju so učinkoviti samo agrotehnični ukrepi, ki smo jih navedli za varstvo bučk proti fuzarijski nožni gnilobi.

Pogosti so tudi napadi kumarne plesni (*PSEUDOPERNOSPORA CUBENSIS*), ki povzroča okrogle pege na listju, v začetku klorotične, pozneje rdečerjave ali temne. Okuženi listi se posušijo, za zatiranje so uspešni le že omenjeni agrotehnični ukrepi.

Od škodljivcev prizadenejo bučke predvsem uši. Slednje prenašajo KUMAROV VIRUS (CMC – CUCUMBER MOSAIC VIRUS), ki povzroča izmaličenje listov in plodov ter razbarvanje listov.

Zgodnje okužbe lahko preprečimo, tako, da prekrijemo bučke z pajčevinastim vlaknom v zgodnji razvojni fazi. S škropljenimi posegi lahko poznamo in omejimo virusno obolenje, ne moremo pa ga preprečiti, ker uši lahko s pikom tudi tik pred smrtjo prenesejo okužbo v rastlino in tudi zaradi tega, ker po fitosanitarnem posegu pridejo na bučke druge okužene uši.

Vsekakor je koristno opraviti škropljenje, brž ko opazimo prve uši na rastlinah. Pri tem uporabljamo sredstvo za zatiranje teh žuželk, ki vsebuje učinkovino (aktivno snov) TIAMETOXAN – 25 (npr. ACTARA SYNGENTA) v odmerku 30 gramov na 100 litrov vode. Pri obiranju plodov spoštujemo seveda varnostno dobo (čas med škropljenjem in obiranjem) treh dni.

Svetovalna služba KZ

NASVETI KZ

Škoda po toči: ne pozabimo na nova zakonska določila o zavarovanju

Kmečka zveza je posredovala pri pristojnih oblasteh, v zvezi s hudo škodo, ki jo je povzročila toča pred kratkim na spodnjem Krasu, da bi se našel način in sredstva za pomoč oškodovanim kmetijam. Istočasno pa smatra za potrebno, da na kratko prikaže norme, ki jih ureja zakonski odlok št. 102 iz leta 2004, ki je popolnoma spremenil kriterije za določanje pomoči s strani Dežele in države, proti škodi po vremenskih nepriklah.

Pred dvema leti je Kmečka zveza sklicala srečanje na to temo, o kateri so predavali področni strokovnjaki, med katerimi predsednik tedanjega Konzorcija za varstvo kultur pred vremenskimi nepravilnostmi. O novi zakonodaji je Kmečka zveza tudi izčrpno poročala v Primorskem dnevniku (glej članek v tem glasilu z dne 16.04.2006 z naslovom: Zavarujemo svoje kulture, da ne bomo zvonili po toči).

Glavna sprememba, ki jo pri pomoči proti škodi in ostalim ujam, vnaša zgornji omenjen zakonski odlok,

je sledeči: pomoč, ki je nudila država in Dežela (solidarnostni sklad), ne zadeva več neposrednega izplačila za škodo temveč prispevek na zavarovalnini. To pa pomeni, da se mora kmetijski podjetnik zavarovati proti škodi po toči in drugih nepravilnostih ter ujamah, sicer ni deležen nobene odškodnine. Prispevek znaša do 80% višine zavarovalniške premije za omenjena zavarovanja.

Zdravstveno stanje vinogradov in oljčnikov: posegi proti boleznim in škodljivcem

Peronospora

Odsotnost dežja v zadnjih dneh in visoke temperature so ustavile napade te glivice. Vsekakor se svetuje čimprej kritje proti tej bolezni za prihodnjih 7 – 8 dni s škropljenjem na osnovi bakra.

Oidij

Tudi oidij ne povzroča v tem času večjih problemov. Svetuje se poseg z žveplom ali v prisotnosti hujših napadov s pripravkom KARATHANE STAR.

Botritis

Ko se začnejo jagode mehčati (FAZA C) je priporočljiv poseg proti sivi grozdni plesni, ki bi ob deževnem nadaljevanju poletja (avgust – september) lahko resneje napadla grozde in povzročila njihovo gnitje.

Oljka

Nadaljuje se delitev pasti za ulov muhe, ki bi morale zavarovati oljčnike pred napadi tega škodljivca, v nekaterih območjih obmorskega pasu opazna prisotnost oljčnega kaparja, ki ga uspešno zatiramo z belim oljem.

Druge oblike odškodnine ali prispevka žal niso predvidene. To smo želeli poudariti, da bodo vinogradniki in drugi kmetijski podjetniki lahko v bodoče koristili pomoč, ki jih nudi sedanja zakonodaja sicer tvegajo, da niso vsled škode po toči ali drugih ujamah deležni nobene odškodnine.

NASVETI STROKOVNJAKA

Avgusta manj dela, vendar treba je vedeti...

V avgustu je opravil nekoliko manj, pa čeprav moramo še vedno biti pozorni na škropljenje, odstranjevanje plevela in zalivanje.

VINOGRAD - Na začetku meseca opravimo zadnje škropljenje proti peronospori in oidiju. Za zadnje škropljenje uporabljamo površinske pripravke na podlagi bakra, posebno pa bordojsko brozgo, ki je med vsemi bakrovimi pripravki najbolj obstojna. Tudi proti oidiju zadnjič škropimo s površinskimi pripravki, in sicer z žveplom. Če pa so prisotni bolezenski znaki oidija, še enkrat žveplamo in skrbno zaščitimo predvsem grozde. V tem času se večina vinogradov nahaja v fazi barvanja jagod, zato če je potrebno, zadnjič škropimo proti sivi grozdni plesni. Vsekakor je bolje, da se glede botritisa posvetujemo s strokovnjaki. Pri škropljenju se je treba strogo držati karencne dobe.

Še vedno je čas, da redčimo grozde, če je to potrebno. Grozdice redčimo do trenutka ko začnejo sadeži spreminjati barvo.

Nadaljujemo z oskrbovanjem tal. V tem času so bolezenski znaki kapi vinske trte na listih dobro vidni. Včasih se pa v tem času in ob najhujši vročini bolezen pojavi z akutnimi bolezenskimi znaki. Listi precej hitro ovenijo in se sušijo, prav tako enoletni les in grozdiki. Trta kar na lepem usahne, les pa počasi. Proti tej bolezni lahko ukrepamo le preventivno. V tem času trte zaznamujemo. Bolne trte odstranimo ali obrežemo do zdravega dela rastline. Obrezane dele rastline takoj odstranimo iz vinograda in jih sežgemo. Ko bomo obrezovali, bomo rane razkužili s cepilno smolo ali škropili s fungicidi. Pred obrezovanjem škarje razkužimo. Rez temeljito opravimo in jo po možnosti odložimo na konec zime.

OLJČNI NASAD - Nadaljujemo z oskrbo tal. Posebno pod mladimi oljkami obdelamo.

V avgustu lahko nekoliko omejimo prisotnost morebitnih odraslih oljčnih muh s tem, da postavimo na oljčna drevesa rumene ploščice, na katerih je lepilo. To si lahko pripravimo tudi sami. Rumena barva privablja oljčno muho.

Zelo dobra metoda omejitve oljčne muhe je tudi škropljenje dela drevesa, po navadi je to deblo, s hidroliziranimi beljakovinskimi vabami (Buminal), kateremu pomešamo insekticid. Na ta način zastrupimo odrasle muhe preden polagajo jajčeca. To opravimo brž, ko se pojavijo prve muhe na rumenih ploščah ali feromonskih vabah. Čas preventivnega škropljenja je vsako leto različen. To škropljenje večkrat ponovimo. Klasično škropljenje pa po navadi v avgustu še ni potrebno, razen v izjemnih letinah. Posvetiti se moramo zato s strokovnjaki.

V tem mesecu je čas, da opravimo zeleno rez pri oljki, in sicer odrežemo bohotivke, ki rastejo v notranjost krošnje. Na ta način bo krošnja bolj svetla in plodovi bodo boljše dozoreli.

SADOVNJAK - Oskrbujemo tudi tla pod sadnim drevjem. Sedaj pobiramo razne sorte breskev in marelic ter zgodnje sorte hrušk in jabolk. Poletne sorte jabolk in hrušk pobiramo, ko so sadeži popolnoma zreli. Posebno pri jablanah in hruškah moramo paziti, da ne poškodujemo

manjših vejic. Ti dve vrsti namreč rodijo več let zaporedoma tudi na krajših vejicah. Od polovice avgusta naprej je čas za cepljenje na speče oko.

ZELENJADNI VRT - Še vedno odstranjujemo plevel, pa čeprav je v tem času že upočasnili svojo rast. To pa je nujno potrebno posebno v primeru mladih, komaj sajenih rastlinic. Obenem moramo v zelenjavnem vrtu biti pozorni na vsakodnevno zalivanje.

V tem času je veliko zelenjadnic, ki jih lahko sejemo ali sadimo. Sejanje v sušnem obdobju zahteva posebno pozornost. Pred setvijo moramo zemljo obilno zaliti, tudi zaradi tega, da ne bo pretopla. Tik pred setvijo zemljišče zrahljamo do globine setvene plasti. Takoj po setvi pa zalivamo pogosto in z manjšimi količinami vode. Dobro je, da sejani prostor osenčimo. Pozneje bomo rastlinice le polagoma in zelo skrbno privadili na sonce. Zemljo moramo po setvi obvezno pokriti z vrečevino ali pajčevinastim vlaknom. Tudi tik pred presajanjem moramo dobro zaliti. Rastline, ki presadimo s koreninsko grudo, so nekoliko bolj odporne vročini. V tem času sejemo solato, peteršilj in pozne sorte rdečega radiča, skrajni čas pa je, da sejemo sladki komarček in endivijo. Še presajamo kapusnice, veliko sort rdečega radiča, sladki komarček, endivijo, solato, por in pozne sorte rdečega radiča.

V tem času pobiramo veliko vrtnin. Pobiramo raje proti večeru. Skrbno jih položimo v košare ali zabojke, ki jih med pobiranjem denemo v senco. Na začetku meseca ponekod pobiramo krompir. Začenjamo s pripravljanjem zelenjadnih konzerv.

Posebno moramo v zelenjavnem vrtu biti pozorni na zalivanje. To opravimo zvečer, še bolje pa zgodaj zjutraj. Pri zalivanju pazimo, naj ne močimo listov, da se glivične bolezni ne bi širile. Glede na to, da se boleznijo širijo v prisotnosti vlage, škropila pa imajo več ali manj dolgo karencno dobo, je najbolje, da proti glivičnim boleznim poletnih vrtnin ukrepamo predvsem preventivno, brez uporabe škropil.

OKRASNI VRT - Vrtnicam odstranimo odcvetele cvetove, ker jemljejo energijo rastlini za tvorbo semen, ki nas ne zanimajo. Redno vsaki dan zalivamo, zjutraj ali zvečer. Ko zalivamo, je najbolje, da vodo natočimo v kako posodo nekaj ur prej ter pustimo na soncu, da se voda ogreje. V primeru hude vročine rastline zavarujemo in stalno pazimo, da imajo vedno dovolj vlage. Na previsoke temperature so občutljive pelargonije.

Pelargonijam v avgustu lahko narežemo podtaknjence. Z ostrim nožem odrežemo vejico enoletnih poganjkov, oz. tistih, ki še niso cveteli. To storimo tik pod členkom. Zemlja za pripravo sadik naj bo peščena. Postavimo jih v polseno, topel prostor, da se čim prej ukoreninijo.

V tem mesecu sadimo perunike. Ko sadimo, je zelo važno, da ostane zgornji del korenike iz zemlje. Razdalja med rastlinami naj bo 20-25 cm za nizke sorte, 40-50 cm pa za visoke sorte. Na koncu sajenja obilno zalijemo. Zemlja naj bo stalno rahlo vlažna v naslednjih 2-3 tednih po sajenju.

Magda Šturman

PEKING 2008 - Tekaški boji v atletiki

Jamajčani pritiskajo na »preživelega« Gaya

Doping sicer zdesetkal vrsto ZDA - Kitajci stavijo vse na Liu Xianga (110 h)

Jamajčan Usain Bolt je letos v New Yorku osupnil svet z novim rekordom na 100 m (9,72), vseskozi pa trdi, da bo njegova paradna disciplina v Pekingu tek na 200 m

ANSA

PEKING - Prireditelji OI v Pekingu bodo do zadnjega dne upali, da se bodo atleti in atletinje letošnjega največjega tekmovanja lotili čisti, torej brez dopinga. Kljub strahu pred onesnaženostjo, visoko temperaturo in vlažnostjo ter zaradi tega posledično slabših rezultatov, bodo najboljši znova naskakovali olimpijske in svetovne rekorde. Branilec naslova v sprintu na 100 m Justin Gatlin pa ne bo v družini najboljših, saj mu ni uspelo prepričati komisije, da ni užival prepovedanih poživil. Doping je letos že zasenčil največje dosežke atletov v minulih letih, potem ko je krivdo priznala tudi Američanka Marion Jones, petkratna dobitnica olimpijskega odličja, ki so jo nato zaprli in odvzeli vse kolajne.

Cassara':
»Baldiniju se blede«

PEKING - Italijanski sabljač Andrea Baldini je dan po odkritju, da so v njegovem urinu našli prepovedan diuretik, zanimal jemanje poživil, vendar je hkrati vnel tudi polemiko, saj je zatrdil, da gre za zaroto, bolj ali manj odkrito pa namignil, da mu je prepovedano snov podtaknil Andrea Cassara', to je sotekmovalec, ki bo po njegovi diskvalifikaciji prevzel njegovo mesto v pekinški ekipi v floretu. »Baldiniju se blede, « je odvrnil Cassara'

Hardyjeve ne bo

COLORADO SPRINGS- Jessica Hardy, ameriška plavalka in svetovna rekorderka na 50 metrov prsno, ne bo nastopila v Pekingu. Hardyjeva je bila pozitivna na ameriških kvalifikacijah v Nebraski, ameriška antidopinška komisija pa je v »interesu plavalne ekipe« zavrnila njeno pritožbo. V telesu 21-letne plavalke iz Long Beacha so odkrili sledi prepovedane substance clenbuterol, tako da ji grozi dveletna prepoved nastopanja na vseh plavalnih tekmovanjih.

Prepozno hiter

MINNEAPOLIS - Američan Nick Thoman je na mitingu v Minneapolisu postal drugi plavalec na svetu, ki se je na 100 metrov hrbtno spustil pod magično mejo 53 sekund. Thoman je razdaljo preplaval v času 52,92 sekunde. Navzlic lepemu dosežku pa Thoman ne bo nastopil v Pekingu, saj je bil na ameriških kvalifikacijah v Omahi šele šesti.

V tem škandalu so krivdo priznali tudi njeni rojaki Dennis Mitchell, Antonio Pettigrew in Jerome Young, ki so vsi po vrsti sprejeli predlog Jamajčana Trevorja Grahama, »dopinškega trenerja«.

Zaradi tega so Američani pred letošnjimi igrami naredili vse, kar je v njihovi moči, da v Pekingu ne bi bilo pozitivnih atletov z grbom ZDA na tekmovalni opremi. Kot je dejal predsednik olimpijskega komiteja ZDA Peter Ueberroth, so si prizadevali, da bodo na igrah sodelovali zgolj čisti športniki, saj so spomini na ljudi, ki kršijo pravila in goljufajo, še kako živi.

Na stezi bo dvakratni svetovni prvak Američan Tyson Gay še kako čuti pritisk v obliki jamajskih atletov Usaina Bolta in Asafa Powella. Bolt je vsekakor osupnil svetovno javnost, ko je postavil novo najboljšo znamko na najkrajši sprinterski razdalji v času 9,72. 21-letni sprinter je izid odtekel 31. maja v New Yorku. A že vseskozi trdi, da bo njegova paradna disciplina na Kitajskem 200 m. »Na 200 m veliko raje tečem, temu dogodku sem posvetil svoje življenje. Zelo rad bi osvojil zlato kolajno. Če bom nastopil na obeh preizkušnjah, bo odvisno od mojega trenerja. Z njim delam že štiri leta in doslej se je zmeraj dobro odločil. Verjamem, da bo to tako tudi, če bo dejal, da ne tečem na 100 m, očitno mora imeti za vse nek razlog, « je napovedal Bolt.

V zmago na 100 m pa je prepričan Powell. »Žal mi je za prijatelja Bolta, se bo pač potolažil z 200 m, je dejal Powell. Čeprav Jamajka (velika je kot Abruci) slovi po svojih sprinterjih, ni na razdalji 100 m še nikoli zmagala..

Oči gledalcev pa bodo nedvomno

uperjene v še eno veliko preizkušnjo.

Moški sprint na 110 m z ovirami. Za to bo poskrbel branilec olimpijskega naslova Kitajec Liu Xiang, ki najbrž še vedno ni prebolel Kubanca Dayrona Roblesa. Slednji je namreč kitajskemu atletu odvzel svetovni rekord, potem ko je bil stotinko hitrejši, ura pa se je ustavila pri 12,87. »Ko nekdo izboljša najboljšo znamko na svetu, je to za Liuja Xianga precejšnja skrb. Mislim, da lahko v Pekingu zmaga vsaj pet atletov, ampak Liu še vedno ostaja prvi favoriti. Za zlato bo potrebno premagati prav njega, « je dejal Robles, ki je poudaril, da bo imel Kitajec še kako veliko podporo domačega občinstva.

Za srednje razdalje se zdi, da so v domeni Etiopijcev, predvsem dveh posameznikov - Kenenise Bekeleja in Tirunesh Dibabe. Bekele, olimpijski prvak iz Aten in trikratni svetovni prvak na 10.000 m, ki je bil poleg tega še srebrn na 5000 m v Atenah, ima v obeh disciplinah svetovni rekord.

Zaenkrat se še ne ve, ali bo nastopil v obeh tekih, a eden tekmecev na 10 km bo tudi rojak Haile Gebrselassie. Nekdanji štirikratni svetovni in dvakratni olimpijski prvak na 10.000 m, ki je prav tako lastnik svetovnega rekorda v maratonu, a trpi za astmo, se je zaradi vročine in onesnaženega zraka odločil, da na najdaljši preizkušnji ne bo nastopil. Raje bo sodeloval v teku na 10.000 m. »V Pekingu, maraton nikakor. V takšnih pogojih ne tečem maratona. Zamislite si poletje, 32 ali 33 stopinj Celzija in poleg tega velika vlažnost. Bolje je, da ne tvegam, bolje je ne sodelovati, « je dejal Gebrselassie. Meseca maja je na mitingu v Hengelu odtekel drugi najhitrejši čas sezone na 10.000 m, ura se je ustavila pri 26:51,20.

PEKINŠKI DNEVNIK

Iz Trsta domov za čast družine

Olimpijsko vzdušje je že na višku. Prebivalci Pekinga odštevajo dneve, ki jih ločujejo od začetka olimpijske ceremonije. Otroci razpravljajo o tem, kateri kitajski športniki bodo po njihovem mnenju osvojili kako olimpijsko kolajno, odrasli pa opazujejo spremembe, ki so si sledile v mestu. Teh je kar na pretek. Odprli so nov podzemni vlak, ki teče po severnem delu Pekinga in od katerega se razvije direktna povezava pod olimpijskimi kompleksi. Vagoni so prostornejši in udobnejši. Pred petimi meseci, ko sem se vozila od doma na kitajsko univerzo, sem se morala prerivati in tiskati med stotimi drugi potniki. Vrste ljudi, ki so pred vhodom čakale na vlak, so se vle-

kle iz podzemlja do površja. Policisti, ki stražijo ob vsaki postaji, so v takih primerih dobesedno porivali potnike v vagon, tako da so vsi stali drug stisnjen ob drugemu in vrata so se komajda zapirala. Med temi sem večkrat bila tudi jaz.

Zdaj pa nova povezava nudi prostora na pretek in na stenah visijo ekrani, ki dnevno predvajajo poučne programe o olimpijskih igrah. Projekcija je še kar zanimiva. Najprej predstavlja izbor športnih nastopov zmagovalcev prejšnjih olimpijad, nato pa je njihov šport predstavljen v podrobnosti. Npr., koliko so dolga polja badmintona, koliko je težka pinpong žogica ipd. Dogaja se, da otroci kar ostanejo v vlaku, tako da lahko sledijo programom v celoti!

Organizatorji olimpijskih iger so tudi poskrbeli, da bi bilo mesto primer- no okrašeno. Ob cestah so vidne barvne kompozicije raznovrstnih rož, ki upodabljajo abstraktne stolpe in piramide. Z vsakega mosta visijo rdeče okrogle ki-

tajske lučke, podobne onim, ki jih vidimo pred kitajskimi trgovinami pri nas. Mesto in avtoceste zvečer osvetljujejo vsakovrstne luči.

Peking, zdaj preoblečen v olimpijsko obleko, je takšen sprejel na stotine novinarjev, ki so včeraj in danes dospeli v mesto. Italijanski novinarji so vsi nastanjeni v istem hotelu. Danes sem se tam prvič srečala z njimi. Nekatere bom spremljala med pripravami na oddaje, ki jih bodo pripravili za svoje TV gledalce. V čakalnici po glavnem vhodu v hotel sem opazila informativno desko, kjer je novinarje pričakalo več mlajših olimpijskih prostovoljcev. Pri njih se je moral zaustaviti prav vsak novinar. Ko sem se jim približala, sem slišala, da večina kitajskih prostovoljcev kar dobro obvlada italijanščino!

Pozanimala sem se, kje so se jezik naučili in odgovorili so mi, da prihajajo iz Italije. Njihovi starši so jih poslale nazaj na Kitajsko, da bi lahko sodelo-

McLaren vse bolj pred Ferrarijem

BUDIMPEŠTA - Britanec Lewis Hamilton doživlja s svojim mclarnom res pozitivno obdobje. S prvega mesta bo v formuli ena startal tudi na današnji VN Madžarske, poleg tega pa je moštveni uspeh z drugim najboljšim časom iz kvalifikacij dopolnil tudi njegov moštveni kolega Heikki Kovalainen. Za Ferrari je počasno dirkališče Hungaroring že po tradiciji neugodno, Brazilec Felipe Massa pa je vendarle ujel vsaj 3. mesto, medtem ko Fincu Kimiju Raikkoenenu ne gre in je bil spet šele šesti. Hitrejša od njega sta bila tudi Robert Kubica (BMW) in Timo Glock (Toyota). Ker je na tem dirkališču skoraj nemogoče prehiteva- ti, je McLaren pred dirko nesporen favorit za zmago.

Snaidero najel veterana Gomeza

VIDEM - Košarkarski prvoličar Snaidero je najel 36-letnega Španca Alejandra Gomeza, ki je lani igral za moštvo Solsonica iz Rietija. V Vidmu bo odigral vlogo enega prvih menja v moštvo. Visok je 204 cm, te- žek pa 98 kg, dobro pa pozna novega trenerja Videmčanov Čajo, Gomez je v preteklosti igral tudi za Roseto, Livorno, Teramo in Montecatini.

Slokar v Fortitudu

BOLOGNA - 25-letni slovenski košarkar Uroš Slokar bo kariero nadaljeval pri Fortitudu iz Bologne. V italijanski ligi je že preživel kar nekaj uspešnih sezon v Vidmu in Trevisu, ki so mu nato omogočile, da se je dve sezoni preizkušal tudi s Torontom v ligi NBA. V zadnji sezoni je bil član Triumphu iz Moskve.

Triestina boljša od Itale

RAVASCLETTO - V tekmi za treni- ng, ki jo je pogojevalo slabo vre- me, je Triestina z 2:0 (0:0) premagala Italo San Marco, ki bo letos igrala v C2-ligi. Zadetka sta dosegla Eliakwu in Graffiedi, ki sta sicer na se- znamu za odhod iz kluba.

Cuper v Gruzijo

TBILISI - Argentinski nogometni strokovnjak Hector Cuper je bil imenovan za selektorja gruzijske reprezentance, na tem mestu pa je za- menjal Nemca Klause Toppmöllerja. Dvainpetdesetletni južnoameriški strokovnjak je nazadnje deloval pri Parmu, ki je po koncu minule sezone izpadla iz elitne italijanske se- rie A. Cuper se je s špansko Valen- cio v letih 2000 in 2001 uvrstil v fi- nale evropske lige prvakov, je ob- dobju od leta 2001 do 2003 pa je bil trener Interja. V Španiji je poleg Va- lencie vodil še Mallorca in Real Be- tis.

vali na olimpijadi, saj to prinaša veliko čast družini. Dva fanta sta bila celo iz Trsta!

Medtem ko smo klepetali, oni po italijansko, jaz pa sem jim odgovarjala po kitajsko, se nam je približal kitajski gost hotela. Nekaj časa nas je poslušal, nato pa izjavil: Glej no! Zdaj Kitajci govorijo po italijansko, tujci pa po kitajsko. Vidi se, da se začenejo olimpijske igre!

Nataša Gombač

MALO POZNANI ŠPORTI - Novogoričan Primož Podobnik o svetu jadralnega padalstva

»V zraku začutim svobodo in pozabim na vse«

Jadralno padalstvo ni nevaren šport - Svetovni rekord v preletih je skoraj 500 km

Jadralno padalstvo je v širši javnosti malo poznan šport, tako da verjetno skoraj nihče ne ve, da so Slovenci v tej panogi v samem svetovnem vrhu in da so letos prvič na svetovni jakostni lestvici kar na prvem mestu. Skrivnosti jadralnega padalstva nam je razkril Primož Podobnik, 34-letni pilot društva Polet iz Nove Gorice (skupno 65 članov), ki z jadralnim padalom leti že devet let in je v tej panogi med boljšimi na svetu. Leta 2006 je v preletih v svetovnem pokalu dosegel skupno 4. mesto, leta 2007 pa je ob zmagi na etapi svetovnega pokala na Japonskem sezono končal na 6. mestu. V letošnji sezoni je trenutno v svetovnem pokalu na 4. mestu (njegov reprezentančni kolega Urban Valič pa na 2. mestu). Leta 2005 je bil državni prvak, leta 2007 pa podprvak. Več informacij o našem sogovorniku in o jadralnem padalstvu lahko dobite na spletnih straneh www.primozpodobnik.com, www.polet-ng.si in www.slo-paragliding.com.

Kaj je jadralno padalstvo?

Jadralno padalstvo marsikdo zamenjuje s skoki s padalom iz letala, pri katerih je glavni del prosto padanje, pri katerem se sprošča adrenalin, padalo pa se uporablja samo za varen pristanelek. Pri jadralnem padalstvu prostega pada sploh ni, padalo je namreč odprto že od vsega začetka. Pilot padalo razprostre na tleh in ga s potegom vrvic dvigne v zrak in vzleti. »Neverjetno je, ko se odlepiš od tal. Ko sem v zraku, začutim svobodo in pozabim na vse, kar se dogaja na zemlji. Uživam v letenju in se popolnoma sprostim,« je občutek, ki ga navdajajo med letenjem opisal naš sogovornik. »Lepo je tudi leteti med pticami, ki pri nas sploh niso napačne. Večkrat letim na primer v družbi jastrebov, tako da jih lahko opazujem prav od blizu. Sem pa slišal, da so v Avstraliji orli napadli nekega pilota.« Pilot za letenje tako kot ptice izkorišča termične vzgornike, leti pa lahko samo pet minut ali pa tudi ure in ure. »Svetovni rekord v preletih je na primer skoraj 500 kilometrov,« je povedal Primož. Marsikoga skrbi predvsem pristanelek, ki pa je ponavadi izredno nežen. »Če je pilot primerno usposobljen, je tako, kot če bi stopil s stopnice. Z zaviranjem se namreč hitrost močno zmanjša,« zagotavlja Primož. Za letenje je potrebno sončno vreme, napisano pravilo pa pravi, da veter ne sme biti močnejši od 25 km/h. Veter ne sme pihati padalcu v hrbet, še posebno na startu in pri pristanku. Za start in za pristanelek mora imeti pilot na razpolago dovolj veliko travnato površino, na kateri ne sme biti kamenja, grmovja, dreves in drugih morebitnih ovir.

Potrebna oprema in cene

Pri jadralnem padalstvu je potrebna športna obutev, nekoliko toplejša oblačila (na primer vetrovka), glavni pripomoček pa je seveda jadralno padalo. Padala so ponavadi velika od 20 do 30 kvadratnih metrov in niso pretirano draga. »Dovolj dobro rabljeno opremo se lahko dobi že za približno 1000 evrov, tandemski polet z usposobljenim pilotom pa stane le od 60 do 100 evrov, tako da je jadralno padalstvo res vsem dostopno,« je povedal novogoriški pilot.

Varnost

»Nepoznavalci so prepričani, da je to eden izmed najbolj nevarnih in ekstremnih športov, v resnici pa jadralno padalstvo v bistvu sploh ni nevaren šport. Nesreč je zelo malo, ponavadi pa do njih pride samo zaradi neodgovornosti posameznikov, ki se odločijo za letenje v neprimernih razmerah (na primer premočen veter), ne poznajo dovolj dobro okolice ali precenjujejo svoje sposobnosti. Nevaren je torej neodgovoren pilot, ne pa padalo. Tudi proizvajalci padal se vedno bolj zavzemajo zato, da bi bilo letenje čim bolj varno, saj je padalo edina letalna naprava brez trdne konstrukcije. Nekoč je bilo nesreč več, zdaj pa jih lahko letno preštejemo na prstih dveh rok,« pravi Primož.

Piloti imajo v sedežu tudi rezervno

Na Primorskem so najbolj znana vzletišča Lijak pri Novi Gorici, Kovk pri Ajdovščini, v Tolminu in Kobaridu, na Tržaškem pa Socerb. Lepo vzletišče je v naši deželi v okolici Humina. Tudi veliko tujcev prihaja letet na Primorsko, ker je tu čudovita narava, predvsem pa nastajajo tu dobri termični vzgorniki, tako da je letenje pri nas zelo prijetno. Zgoraj Primož Podobnik

padalo, ki jim omogoča varen pristanelek, če bi se jadralno padalo iz kateregakoli razloga zaprlo in ga pilot ne bi mogel več upravljati. Z rezervnim padalom pa se samo spuščas, leteti z njim ne moreš.

Tečaji letenja in tandemski poleti

Kdor bi se rad začel ukvarjati z jadralnim padalstvom, ima dve možnosti: če hoče sam leteti, mora najprej pridobiti licenco za samostojno letenje. Da jo dobi, mora obiskovati tečaj jadralnega padalstva. Nanj se lahko vpišejo vsi, ki so že dopolnili 16 let, zgornje starostne omejitve pa ni. »Poznam tudi 75-letnike, ki še vedno letijo. Če je kondicija dobra, tudi ko si starejši, ni večjih težav, približno tako kot pri vožnji z avtomobilom,« nam je povedal slovenski pilot. »Na tečaju se bodoči piloti najprej učijo napihovati padalo na ravnih tleh, nato letijo približno 5 do 10 metrov nad tlemi, šele nato se lahko spustijo s hriba, seveda vedno v spremstvu inštruktorja.« Tandemski poleti z izkušenim pilotom pa so najhitrejša pot do poleta z jadralnim padalom, saj za to ni potrebno nobeno predznanje. Padalo upravlja na-

mreč pilot z licenco. S tandemskim poletom lahko človek takoj ugotovi, če ga je višine strah ali ne. »Če je komu zaradi višine slabo, skušamo seveda čim prej pristati. Med letenjem pa se mora pilot s tandemskim partnerjem stalno pogovarjati, da ga odvrne od neprijetnih misli. Če je partner dolgo časa tiho, je to ponavadi znak, da v letenju ne uživa,« je povedal Primož, ki je tudi izkušen tandemski pilot.

Tekmovalno jadralno padalstvo

Obstajajo tri vrste tekmovanja: preleti, natančno pristajanje in akrobatsko letenje. Zadnji tip tekmovanja je razmeroma nov, saj so z njim začeli šele pred petimi leti. Tekmovalci morajo v zraku izvajati določene figure. Kdor nastopa na takih tekmovaljih, trenira ponavadi nad kakim jezerom ali morjem, ker je pri padcu v vodo po ponesrečenju figuri manj možnosti, da bi se padalec poškodoval. Pri natančnem pristajanju morajo piloti opraviti določeno število skokov in pri tem skušajo pristati čim bližje določeni točki. Pri preletih pa potekajo tekmovanja cel teden. Piloti vsak dan opravijo po en prelet. Tekmovalci (ponavadi jih je od 100 do 150)

imajo uro časa za start s hriba, pravi start pa je nato z neke virtualne točke na določeni višini. »Toliko pilotov ne more istočasno startati s hriba, saj vzletišča niso tako velika,« nam je povedal Primož. Organizator določi štiri navidezne točke (to so lahko cerkve, vrh hriba itd.), ki jih morajo tekmovalci obleteti (pri tem si pomagajo z GPS napravo), nato pa prileteti do cilja. Zmaga seveda najhitrejši, če se pa zaradi vremenskih razmer tekmovanje prekine, zmaga kdor je obletel največ točk oziroma kdor je preletel najdaljšo razdaljo. Ženske in moški tekmujejo istočasno, lestvici pa sta ločeni. Tekmovanja so na državni, evropski in svetovni ravni, najpomembnejše tekmovanje pa je svetovni pokal, ki ga sestavlja pet etap. V Evropi so tekmovanja na sporedu od marca do septembra, na južni polobli pa kdaj pa kdaj tudi pozimi. »Največ tekmovalcev je vsekakor v Evropi, saj so najboljši piloti v glavnem iz alpskih držav. V petek smo na primer odpotovali v Bolgarijo, zadnja etapa svetovnega pokala pa bo konec septembra v Braziliji. Državno prvenstvo pa bo od 23. do 30. avgusta na pobočju Kobariškega stola, kjer bomo med posameznim preleti gledalcev nudili tudi tandemske polete,« je povedal Primož, ki upa, da bo v Kobaridu čim več gledalcev iz naših krajev.

Tekmovalci

Žensk je približno 5%, tekmovalci pa so v povprečju stari 40 let. Za uspeh so potrebni vztrajnost, talent, potrpežljivost in izkušnje. »Sam sem najprej pet let tekmoval samo na državni ravni, preboj v svetovni vrh pa mi je uspel šele, ko sem bil bolj izkušen. Treba je vedno ohraniti mirno kri, tudi takrat, ko na primer na start zaradi neugodnih vremenskih razmer čakaš ure in ure. Uspehi so zato odvisni 30% od »telesa«, 70% pa od »glave«, najboljši trening pa je nastopanje na tekmovaljih, kjer nabiraš koristne izkušnje. Če hočeš napredovati, se moraš vedno primerjati z ostalimi piloti,« je še povedal uspešni slovenski pilot, ki sicer med tednom tudi veliko hodi in teče in s tem nabira potrebno kondicijo. Najboljše pilote na svetu plačujejo proizvajalci padal, za uspešne nastope pa so predvidene tudi določene nagrade. Osebnih sponzorjev so redki, na leto pa prispevajo največ 5000 evrov. »Mediji na žalost malokrat poročajo o jadralnem padalstvu, to pa še posebno velja za televizijo, tako da za večje pokrovitelje nismo zanimivi,« je povedal Primož. »Zato se piloti v glavnem preživljamo s poučevanjem na tečajih letenja ali s tandemskimi poleti. Nekateri pa kot testni piloti sodelujejo tudi s proizvajalci padal.«

Tjaša Gruden

ODBOJKA - Sloga

F. Drasič spet na čelu ženske ekipe

Slogine odbojkarice, ki bodo že drugo leto zapored nastopale v C ligi in so trenutno naša najvišje postavljena ženska ekipa, bo v novi sezoni vodil Franko Drasič, ki je imel v petek tudi prvi sestanek z igralkami. Ekipa bi morala biti tudi v novi sezoni praktično nespremenjena, po potrebi pa jo bodo dopolnjevale mlajše igralkice. Irena Pertot in Barbara Gregori sta potrdili, da sta ekipi pripravljene tudi letos pomagati, po vsej verjetnosti pa bo na Opčinah še vedno igrala tudi Chiara Fazarinc, ki je po koncu prvenstva razmišljala o selitvi v Krmin. »Na sestanku je povedala, da dokončne odločitve še ni sprejela, a da bo verjetno še naprej igrala pri nas,« nam je povedal Drasič, ki je Slogino prvo ekipo zadnjič vodil v sezoni 2005/2006 (takrat je bila v D ligi). Slogina podajalka Daniela Ciocchi, ki si je med poletnimi treningi poškodovala palec, pa še ne ve, če bo še igrala. Na prvem zdravniškem pregledu je zgledalo, da si je Ciocchijska pretrgala vezi v palcu in da bo za nadaljnje igranje odbojke verjetno potrebna operacija (v tem primeru Slogina podajalka ne bi več igrala), na zadnjem pregledu pa ortoped ni več govoril o pretrganih vezeh.

KOŠARKA

Sandi Zeriali se vrača k Bregu

Naš košarkarski D-ligaš Breg bo, kot kaže, v naslednji sezoni v prvenstvu nastopal z močno okrepljeno ekipo. Novopečeni trener Tomo Kraševac bo imel namreč od lanskih igralcev na razpolago tudi domačega košarkarja Sandija Zerialija, ki je v zadnjih letih igral z Borom v C1 ligi, vrača pa se tudi Borut Klabjan. Kot nam je povedal načelnik košarkarske sekcije, Boris Salvi, se društvo dogovarja tudi z Vasilijem Cociancichem in Markom Cvetanovičem, ki bi se lahko prav tako pridružila Bregovi članski ekipi. Poleg tega pa upajo, da se bo Pavel Križman, ki bi moral naslednje leto igrati v promocijski ligi s Sokolom, premislil in da bo lahko Kraševac računal tudi nanj. Če bi vsi omenjeni košarkarji res igrali za Breg, bi ekipo lahko kvečjemu okreplili še z enim zunanjim igralcem (pozicija 3), naskakovanje napredovanja v C2 ligo pa bi bil v tem primeru povsem realen cilj.

BALINANJE

Razveseljiv teden za Gajo

Tabor balinarjev Gaje sta v preteklih dneh razveselili kar dve vesti. Iz balinarske zveze so jim sporočili, da so bili ponovno vključeni v deželno B-ligo, iz katere so nesrečno izpadli, po novem pa bo to v prenovljenem sistemu deželna C-liga. Nanjo se bodo primerno pripravili in kot je poudaril športni vodja Milan Calzi, iz imajo spisek igralcev, ki bi jim moral zanesljivo omogočiti, da odigrajo v novi ligi primerno pomembno vlogo.

V tem pogledu je bil zelo spodbuden nastop četverke na zelo močnem deželnem turnirju v Ronkah za Memorial Civelli. V konkurenci 32 četverk so gajevci Dario Calzi, Vlado Milkovič, Andrea Kramar in Karlo Gabrielli namreč prepričljivo zmagali. Na tridnevem turnirju na neposreden izpad so prvi dan najprej s 13:5 izločili moštvo Alpino Manzanese, nato z enakim idiom še Fiumicellese. Naslednji dan so po času z 9:3 premagali Portuale, v polfinalu pa so s 13:6 izločili Romans. Zelo napet je bil finale proti domačemu Ronchiju. Ta je vodil že s 6:0, ko so gajevci ustrezno reagirali. Pri izidu 8:6 za Gajo je Milkovič dvakrat zapored izbil z razdalje 15 metrov in pripravil teren za končno zmago s 13:6, skupaj z drugim bližalcem Kramarjem pa je tudi sicer pokazal na prestižnem turnirju zelo dobro igro.

Na tržaški univerzi je pred kratkim uspešno zaključil študij iz ekonomskih ved

Alexander Kante

Iskreno mu čestita FC Primorje

Obvestila

AŠD SOKOL organizira v sodelovanju z ZŠSDI poletni športni kamp (motorika, košarka, odbojka) letnik 1996-2003. Prvi teden od 18. avgusta do 22. avgusta, drugi teden od 25. avgusta do 29. avgusta. Urnik: prihod od 7.30 do 9.00, odhod od 16.00 do 16.30 v nabrežinski občinski telovadnici. Informacije A. Vremec tel. 338-5889958 ali C. Kralj tel. 335-5313253.

ŠZ MLADOST vabi na Coerverjevo nogometno šolo, ki bo v Doberdobo od 25. do 29. avgusta. Poletni kamp je namenjen izpopolnjevanju nogometnih veščin mladih igralcev od 6. do 15. leta starosti. Vodil bo strokovnjak Dario Frandolič. Ob zadostni udeležbi otrok iz različno oddaljenih krajev bomo skušali organizirati prevoz. Predpis in informacije: tel. +39-3356041844 ali info@juren.it.

Po 20 letih

Bivše Borove odbojkarice in Valovi odbojkarji so na skupni večerji praznovali dvajseto obletnico svojega nastopa na državnem finalu v superminivolleyu v Sondriu, kjer so se tudi spoznali. Na sliki so (stoje z leve) Sandro Corva, ki je zastopal pokojnega Giorgia Corvo, ki je v Sondriu spremljal valovce, Breda Čok, Saška Ažman, Borova trenerka Betty Nacinovi, Paola Gregori, Irina Vitez, spremljevalec Bora Igor Može, (kleče z leve) Robert Paoletti, Gvido Kovac in Igor Florenin. V Sondriu so nastopali še Sabina Legovich, Deana Neubauer, Simon Černic in Aljoša Devetak, ki pa jih na večerji ni bilo. Med omenjenimi odbojkarji in odbojkaricami so v lanski sezoni nastopali le Simon Černic, Aljoša Devetak in Igor Florenin, ostali pa so že pred časom obesili copate na klin. Nekateri med njimi zdaj zaradi delovnih obveznosti celo živijo v tujini.

SLOVENSKI PROGRAM

Za Trst: na kanalu 40 (Ferlugi) in 64 (Milje)

Za Gorico: na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela)

Teletekst: str. 316 - 342 - 343

20.25 Drobec iz Mikserja: Judovsko pokopališče v Rožni dolini

20.30 Deželni TV dnevnik

20.50 Kratki film: Beautiful kreplje (r. Dario Frandolič)

23.00 Čezmejna TV: Dnevnik Slovenija 1

6.30 Nan.: Incantesimo

7.00 Aktualno: Sabato & Domenica Estate

9.20 Aktualno: Speciale Easy Driver

10.00 Aktualno: Linea verde orizzonti Estate

10.30 Aktualno: A Sua immagine

10.55 Sveta maša, sledi Angelus

12.20 Aktualno: Linea verde Estate

13.30 Dnevnik

14.00 Avtomobilizem: VN na Madžarski

16.40 Aktualno: Aspettando Miss Italia 2008

17.30 Film: Finche’ dura siamo a galla (kom., ZDA, ’92, r. T. Eberhardt, i. K. Russel)

18.20 Nan.: Il commissario Rex

20.00 Dnevnik, vremenska napoved in športne vesti

20.40 Variete: Supervarieta’

21.30 Nan.: Provaci ancora Prof 2 (r. R. Izzo, i. V. Pivetti, E. Decaro)

23.25 Nočni dnevnik, sledi Speciale Tg1

0.30 Aktualno: Oltremoda - Reloaded

6.15 Aktualno: Nella profondità di Psiche

7.00 Nan.: Girlfriends

8.00 9.00 Jutranji dnevnik

8.20 Nan.: Joey

9.05 Variete: Random

10.30 Dnevnik, vremenska napoved, prometne vesti, sledi šport - Numero Uno

11.30 Aktualno: Nati in Italia

13.00 Dnevnik - Motori - Eat Parade

14.00 Film: Paradiso rubato (kom., ZDA, ’05, r. S. Bartmann, i. S. Anbeh)

17.05 Nan.: Due uomini e mezzo

17.30 Šport: Numero uno

18.00 Dnevnik, sledi Tg2 Dossier

18.50 Nan.: Friends

19.40 Risanke

20.30 Dnevnik

21.05 Nan.: Numb3rs (i. R. Morrow)

22.40 Nan.: The Dead Zone (i. A. M. Hall, D. Bruno)

23.30 Šport: La domenica sportiva estate

6.00 Aktualno: Fuori orario

7.00 14.30 Variete: E’ domenica papa’

8.45 Risanke

8.55 Variete: Screensaver

9.20 Film: Perdono (kom., It., ’66, r. E. M. Fizzarotti, i. C. Caselli)

11.10 Film: Premio Nobel (kom., It., ’66, r. D. D’Anza, i. Toto’)

12.00 Dnevnik, šport in vremenska napoved

12.15 Aktualno: Telecamere

12.50 Aktualno: Okkupati

13.20 Aktualno: Passepartout

14.00 Dnevnik - Deželne vesti in vremenska napoved

14.30 Film: Al bar dello sport (kom., It., ’83, i. L. Banfi)

16.10 Film: Mi vedrai tornare (kom., It., ’66, i. G. Morandi)

18.00 Nan.: Arsenio Lupin

18.55 Dnevnik, deželne vesti, vremenska napoved

20.00 Šport: Speciale Tour de France

20.05 Variete: Blob

20.20 Aktualno: Pronto Elisir

21.00 Aktualno: Alle falde del Kiliman-giario

23.10 Deželni dnevnik

23.30 Film: Private (dram., It., ’04, r. S. Costanzo, i. M. Bakri)

6.50 Dnevnik: Pregled tiska

7.20 Aktualno: Sei forte maestro

9.00 Dok.: Appuntamento con la storia

9.35 Dokumentarec

10.00 Sveta maša

11.00 Aktualno: Pianeta mare

11.30 Dnevnik, prometne informacije

12.10 Aktualno: Melaverde

13.30 Dnevnik in vremenska napoved

14.00 Nan.: Le comiche di Stanlio e Olio

14.25 Film: Una sera c’incontrammo (kom., It., ’75, r. P. Schivazappa, i. J. Dorelli)

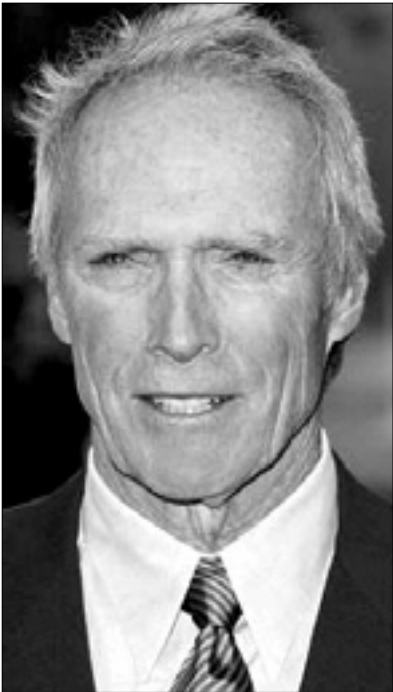
16.40 Film: Fuga dal pianeta scimmie (fant., ZDA, ’71, r. D. Taylor, i. K. Hunter)

18.55 Dnevnik in vremenska napoved

19.35 Nan.: Il Commissario Cordier (i. P. Mondy)

21.30 Nan.: Maigre e il falso amico (i. B. Cremer, T. Levaret)

23.30 Film: Scommessa con la morte (pol., ZDA, ’88, i. C. Eastwood)

6.00 Dnevnik - Prima pagina

7.55 Dnevnik, prometne informacije, vremenska napoved

8.00 Jutranji dnevnik

8.50 Dok.: La terra dei panda

9.30 Nan.: Circle of Life

10.30 Film: Sua maesta’ viene da Las Vegas (kom., ZDA, ’90, i. J. Goodman)

13.00 Dnevnik, vremenska napoved, Okusi

13.35 Aktualno: Giffoni Film Festival

13.35 Nan.: Everwood

14.35 Nan.: Questa e’ la mi terra - Vent’anni dopo (It., ’07, i. K. Smutniak, R. Farnesi)

16.35 Nan.: Nati ieri (S. Somma, V. Belvedere)

17.35 Film: Una donna in carriera (kom., ZDA, ’88, i. M. Griffith)

20.00 Dnevnik, vremenska napoved

20.40 Variete: Veline

21.15 Film: Swarmed - Lo sciame della paura (srh., ZDA, ’05, r. P. Ziller, i. J. Malen)

23.30 Film: Intrigo a Barcellona (srh., ZDA, i. E. Pompeo)

1.20 Nočni dnevnik

7.00 Nan.: Le nuove avventure di Flipper

7.45 Risanke

11.20 Nan.: Willy, il principe di Bel Air

11.50 Šport: Grand Prix

12.25 Dnevnik in vremenska napoved

13.00 Resničnostni šov: RTV - La tv della realta’

14.00 Film: Nemiche (dram., ZDA., ’05, r. T. Mcloughlin, i. A. Vega)

16.00 Film: Il sogno di Holly (kom., ZDA, ’04, i. V. Madsen)

17.40 Nan.: Friends

18.30 Dnevnik in vremenska napoved

19.05 Nan.: Settimo cielo

20.00 Nan.: Il mammo

20.30 Nan.: I Cesaroni (i. C. Amendola, E. S. Ricci)

22.45 Nan.: Ugly Betty

23.35 Dnevnik in vremenska napoved

0.40 Dnevnik - Studio sport

6.45 17.30 Risanke

8.00 Aktualno: Buongiorno con telegiornale, svetnik dneva, horoskop, pregovor dneva

8.05 Dokumentarec o naravi

9.45 Glasba: Le sinfonie di Mozart

11.35 Aktualno: A casa dell’autore

12.00 Sveta maša

12.25 Eventi in Provincia

12.55 Aktualno: Mosaico

13.20 Aktualno: Occhio a quei due

13.45 Le perle dell’Istria

14.05 Camper magazine

14.30 Inf. odd.: Campagna amica

14.55 Film: Ricco e strano (r. A. Hitchcock, i. H. Kendall)

16.30 Aktualno: Panta rei

19.40 Nan.: Detective per amore

20.30 Sport Estate

20.50 Inf. odd.: Incontri al caffè de la Versiliana

22.40 Info. program: L’ape regina

23.15 Nan.: Police Rescue

0.55 Koncert: Voci dal Ghetto

8.20 Nan.: The Practice - Professione avvocati

9.20 Aktualno: La settimana

10.35 Film: Genitori in blue jeans (kom., It., ’60)

12.30 Dnevnik

13.00 Šport: Motociklizem: Superbike

14.00 Film: Assassinio sul palcoscenico (krim., ZDA, ’63)

16.20 Šport: Motociklizem: Superbike

17.35 Film: Appuntamento sotto il letto (kom., ZDA, ’68)

20.00 Dnevnik in športne vesti

20.30 Dok.: Austin Stevens

21.30 Film: I magnifici sette cavalcano ancora (western, ZDA, ’72, i. L. Van Cleef)

7.00 Ris. Nan.: Živ Žav

9.55 Nedeljska maša, prenos iz Svečine

11.00 Opus (pon.)

11.35 Obzorja (pon.)

12.00 Ljudje in zemlja

13.00 Poročila, vremenska napoved in športne vesti

13.15 Glasb. oddaja: Slovenija med zvezdami

14.15 Film: Velika dežela

17.00 Poročila, športne vesti in vremenska napoved

18.25 Žrebanje Lota

18.40 Risanke

18.55 Dnevnik, vremenska napoved, zrcalo tedna in športne vesti

19.55 Avsenikov zlati abonma

21.15 Intervju: Peter Božič

22.10 Dnevnik, vremenska napoved in športne vesti

22.30 Film: Bili smo vojaki

0.25 50 let televizije (pon.)

1.10 Dnevnik (pon.)

6.30 1.15 Zabavni infokanal

9.40 Skozi čas

9.50 50 let televizije

10.10 Poletna potepanja (pon.)

10.40 28. tekmovanje slovenskih godb

11.10 Poljudoznan. serija: Svet vodnih živali

11.40 Med valovi (pon.)

12.10 Podobe iz srednje Evrope (pon.)

12.40 Slovenci po svetu (pon.)

13.40 Tv priredba predstave SNG Drama Ljubljana

17.30 Nad.: Skrivnostni zaklad Troje

19.00 Dok. portret: Poklic: Arne

21.00 Lit. nad.: Lilije

22.30 Literarna nad.: Lilije

23.00 Peking 2008 - Vzhod se odpira svetu

22.50 Nad.: Številke

23.30 Na utrip srca

0.00 Piranski glasbeni večeri

0.15 Lutkovna predstava: Zbogom princ

13.45 Dnevni program

14.00 Čezmejna TV - TG R FJK - Deželne vesti

14.20 Euronews, sledi Odmev

15.00 Športna oddaja

16.10 Mediteran Festival Urna

17.15 Srečanje z...

18.00 Prijatelji, ostanimo prijatelji (Program v slovenskem jeziku)

18.45 Števerjan

19.00 22.00, 23.50 Vsedanes - TV dnevnik

19.20 Šport

19.25 Biker Explorer

19.50 Vesolje je...

20.20 Istra in...

20.50 Srečanja v skupnostih Italijanov

21.30 City Folk

22.15 Alpe Jadran

22.45 Glasb. odd.: Fuori servizio

23.15 Koncert: Resna glasba

0.05 Čezmejna TV - TV dnevnik v slovenskem jeziku

12.00 23.25 Videostrani

18.00 Duhovna misel (pon.)

18.15 Rally magazin (pon.)

18.45 Miš Maš (pon.)

19.30 Settimana Friuli (pon.)

20.00 Razgledovanja (pon.)

20.30 Spoznajmo jih

21.30 Primorski Pili, 2. del (pon.)(pon.)

22.25 Fens Festival (pon.)

RADIO TRST A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz Rojana; 9.45 Pregled slov. tiska; 10.00 Nedeljski mix; 10.30 Za smeh; 10.55 Poletne melodije; 11.15 Nabožna glasba (pripr. Ivan Florjanc); 11.40 Vera in naš čas; 12.00 Vsaka vas ima svoj glas; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček, sledi glasba za vsakogar; 15.00 Z naših prireditev; 17.00 Kratka poročila; 17.30 Obzornik, sledi Nedeljski oddih; 19.20 Napovednik, sledi Večerni list; 19.35 Zaključek oddaj.

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM)

7.45 Kmetijska oddaja; 8.10 Gremo plesat; 8.31 Jutranjik, osmrtnice; 9.30 Naša mladost; 10.00 Olimpijsko odštevanje; 11.00 Primorski kraji in ljudje; 12.00 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du jes; 14.30-19.00 Nedelja na športnih igriščih; 20.00 Večer večnozelenih; 22.30 Easy come... easy go...

RADIO KOPER (ITALIJANSKI PROGRAM)

7.15, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 8.30, 12.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.45 Drobci zgodovine; 7.40 Proza; 8.05 Horoskop; 10.00 Moje mnenje; 10.40 New entry; 11.00 7 dni; 13.00 Radio z vami; 14.00 Plesoči arhitekt; 14-30-18.00 Nedeljsko popoldne; 15.00-17.30 Ferry sport; 18.00 Album charts; 19.00 Atlantično pristanišče; 20.00 Večerni pr. RK; 20.45 Pesem tedna; 21.00 Moje mnenje; 21.15 Extra extra extra; 22.00 Dosje; 22.45 Sigla single; 23.00 Hot hits, 0.00 Prenos RS.

SLOVENIJA 1

5.00, 6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00, 0.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Igra za otroke; 8.45 Glasba za otroke; 9.30 Labirinti sveta; 10.10 Sledi časa; 10.40 Zborovska glasba; 11.05 Pozdravi in čestitke; 12.05 Na današnji dan; 13.10 Osmrtnice in obvestila; 13.35 Slovenski zvoki; 14.10 Za kmetovalce; 15.30 DIO; 16.30 Reportaža; 17.05 Veseli tobogan; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Nedeljski poletni večer; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Informativna odd.; 22.40 Minute z ansamblom...; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Za prijeten konec dneva.

SLOVENIJA 2

5.00, 6.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.00, 14.30, 17.30, 0.00 Poročila; 7.00 Kronika; 8.15 Dobro jutro; 8.20 Vremenska napoved; 8.45 Koledar prireditev; 8.50 Napoved sporeda; 9.15 Šport; 9.35 Popevki tedna; 10.00 Nedeljski izlet; 10.45 Gost; 12.00 Centrifuga; 13.10 Pregled novice; 14.35 Športnik izbira glasbo; 15.30 DIO; 16.05 Popevki tedna; 18.00 Morda

niste vedeli; 18.35 Pregled športnih dogodkov; 18.55 Odpoved oddaje; 19.00 Dnevnik; 19.30 Valodrom; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Glasba za prave moške; 22.55 Drugi val.

SLOVENIJA 3

11.00, 13.00, 14.00, 22.00, 0.00 Poročila; 7.00 Kronika; 7.22 Dobro jutro; 8.00 Lirični utrinek; 10.00 Prenos maše; 11.05 Evroradijski koncert; 13.05 Arsove spominčice; 14.05 Humoreske; 14.35 Operno popoldne; 15.30 DIO; 16.05 Glasba naša ljubezen; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 18.25 Serenade; 18.40 Sedmi dan; 19.00 Obiski kraljice; 20.00 Glasbeni portret; 22.00 Poročila; 22.05 Literarni portret; 23.30 Slovenski koncert.

RADIO KOROŠKA

6.00-9.00 Dobro jutro - Guten Morgen; 9.00-10.00 Zajtrk s profilom; 12.00-13.00 Čestitke in pozdravi; 15.00-18.00 Vikend, vmes Studio ob 17-ih; - Radio Agora: dnevno 13.00-15.00 Agora - Divan; 18.00-6.00 svobodni radio; -Radio Dva: 10.00-12.00 Sedmi dan.

HOROSKOP

OVEN 21.3.-20.4.: Obeta se vam nepozaben teden. Tako razigrani in sproščeni niste bili že lep čas. Pravi užitek bo lenarjenje na ležalniku z dobro knjigo. Sonce vas bo napolnilo s pozitivno energijo.

BIK 21.4.-20.5.: V tem tednu vam bo uspelo prebuditi otroka v sebi. Počitniški namig: najboljšo osvežitev boste našli ob reki. Vzemite s seboj žogo in z dobrotami napolnjeno košarico za piknik.

DVOJČKA 21.5.-21.6.: Ste v odlični psihični in fizični formi. Kljub poletnemu zatišju boste ohranili svoj običajni dnevni ritem. Morda boste res manj obremenjeni z delovnimi obremenitvami.

RAK 22.6.-22.7.: Načrtov, kako porabiti svoj denar in čas, vam zlepa ne bo zmanjkalo. Imeli boste tudi odlične ideje pri urejanju svojega domka. Do ljudi ste zadnje čase nekoliko nezaupljivi.

LEV 23.7.-23.8.: Po vašem ozvezdju se zdaj premikajo kar trije planeti. Vsak od njih vam bo v prihodnjih dneh prinesel pošiljal veliko pozitivne energije. Počutili se boste mladostno in vitalno.

DEVICA 24.8.-22.9.: Pri svojih odločitvah ste pogosto popustljivi, še posebej če vas k temu sili okolica. Namesto da imate zaradi tega slabo vest, se naučite sklepanja kompromisov. Denar: dobro.

TEHTNICA 23.9.-22.10.: V prihodnjem tednu vam ne bo manjkalo družbe. Stiki s prijatelji vam bodo veliko pomenili, zato boste poskrbeli za redno druženje. Malo smeha v družbi vedno prav pride!

ŠKORPION 23.10.-22.11.: Na delovnem mestu imate pred seboj kar nekaj izzivov, zato tudi v prostem času težko pozabite na službo. Prepustite se dnevu. Živite za danes, jutrišnje težave boste takrat reševali.

STRELEC 23.11.-21.12.: Izkoristite sproščeno ozračje. Pojdite na izlet v naravo in uživajte v šelestenju, petju ptic, vonju po travi, opazovanju različnih odtenkov zelene...Prebudite vsa čutila!

KOZOROG 22.12.-20.1.: Mikala vas bodo potovanja, spoznavanje tujih krajev in kultur. Nikar se ne izgovarjajte na drage hotelske cene...Pravi popotnik najde način, kako raziskovati svet brez prebite pare.

VODNAR 21.1.-19.2.: S partnerjem bosta krasen par. Uživala boste v istih stvareh. Vajino druženje bo marsikoga navdihnilo, saj sta kljub že prehojeni poti v svojem odnosu še vedno sveža drug drugemu.

RIBI 20.2.-20.3.: Na delovnem mestu bodite pripravljeni na nove projekte. Z delom ne odlašajte, da ne boste imeli potem zmede na pisalni mizi in v svoji glavi. Ljubezen: dobro!

SLOVENSKI PROGRAM

Za Trst: na kanalu 40 (Ferlugi) in 64 (Milje)

Za Gorico: na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela)

Teletekst: str. 316 - 342 - 343

18.40 Čezmejna Tv: Primorska kronika

20.25 Videofleš

20.30 Deželni TV dnevnik

23.00 Čezmejna TV: Dnevnik Slovenija 1

6.10 Nad.: Incantesimo

6.30 Dnevnik, Cciss

6.45 Aktualno: Unomattina Estate

10.05 Film: Una famiglia spezzata (dram., ZDA, '01, i. M. Colin)

11.30 Vremenska napoved in dnevnik

11.40 Nan.: La signora in giallo

13.30 Dnevnik - Gospodarstvo

14.10 Nan.: Julia

14.55 Nan.: Don Matteo 3

16.50 Aktualno: Parlament, dnevnik, vremenska napoved

17.10 Nad.: Cotti e mangati

17.15 Nan.: Le sorelle McLeod

18.00 Nan.: Il commissario Rex

18.50 Kviz: Reazione a catena

20.00 Dnevnik

20.30 Varità: La Botola

21.20 Film: Amore senza pietà (dram., It., '05, r. M. T. Giordana, i. A. Boni)

23.05 Dnevnik

23.10 Dok.: Porta a porta Estate - Amori del secolo

6.15 Variete: Videocomic

6.30 Alla scoperta della Terra del Fuoco

7.00 Variete: Random

10.00 Nan.: 8 semplici regole

10.35 Dnevnik in rubrike

11.20 Film: Eloise al plaza (kom., ZDA '03, i. J. Andrews)

13.00 Dnevnik - Costume e società, sle-di Zdravje

14.00 Nan.: Wolf - Un poliziotto a Berlino

14.50 Nan.: Squadra Speciale Lipsia

15.40 Nan.: The District

17.15 Nan.: La complicata vita di Christine

17.35 Nan.: Due uomini e mezzo

18.10 Dnevnik - kratke vesti vremenska napoved in Športne vesti

19.00 Nan.: Squadra speciale Cobra 11

19.50 Nan.: Friends

20.20 Risanke

20.30 Dnevnik

21.05 Nan.: Squadra speciale Cobra 11

22.50 Nočni dnevnik

23.05 Nan.: Supernatural

0.40 Film: Il clown - Il film (akc., Nem., '05, igra **Sven Martinek**)

6.00 Dnevnik - Rai News 24 vmes Il caffè di Corradino Mineo, Italia, istruzioni per l'uso

8.05 Aktualno: La storia siamo noi

9.05 Film: Le amiche (dram., It., '55, r. M. Antonioni, i. E. Rossi)

10.30 13.00, 14.45 Aktualno: Cominciamo bene estate

12.00 Dnevnik, vremenska napoved in športne cesti

13.05 Nad.: Terranostra

14.00 Deželne vesti, vremenska napoved in rubrike

15.00 Variete: Trebisonda

16.30 Šport: Pomeriggio sportivo

17.15 Nan.: Squadra Speciale Vienna
18.00 Aktualno: Geo magazin 2008
19.00 Deželne vesti, vremenska napoved in športne vesti
20.10 Variete: Blob
20.30 Nan.: Un posto al sole
21.05 Film: Poveri ma belli (kom., It., '56, igra **Marisa Allasio**)

23.05 Dnevnik - krajevne in glavne vesti ter Primo Piano
23.25 Dok.: La stagione dei Blitz
0.40 Aktualno: S.O.S. tenibilita'

6.15 Nan.: Chips

7.40 Nan.: Bella e' la vita

8.15 Nan.: T.J. Hooker

9.30 Nan.: Miami Vice

10.30 Nan.: Bianca

11.30 Dnevnik, prometne vesti

11.40 Nad.: Febbre d'amore

12.20 Nan.: Kojak

13.30 Dnevnik, vremenska napoved

14.00 Aktualno: Sessione pomeridiana: Il tribunale di Forum

15.00 Nan.: Balko

16.00 Nad.: Sentieri

16.35 Film: Come sposare un milionario (kom., ZDA, '53, r. J. Negulesco, i. M. Monroe)

18.55 22.40 Dnevnik in vremenska napoved

19.35 Variete: Ieri e oggi in tv

19.50 Nad.: Tempesta d'amore

20.20 Nan.: Renegade

21.10 Nan.: Il giudice Mastrangelo 2

23.30 Dok.: Gentes

0.30 Film: Quelle strane occasioni (kom., It., '76, i. N. Manfredi)

6.00 Dnevnik - Prima pagina

7.55 Dnevnik - Prometne vesti, vremenska napoved, borza in denar

8.00 Dnevnik

8.50 Nan: Tutti amano Raymond

9.20 Film: Una famiglia ritrovata (dram., ZDA, '00, i. M. Ruehl)

10.05 Dnevnik in vremenska napoved

11.00 Aktualno: Forum

13.00 Dnevnik, okus, vremenska napoved

13.40 Nad.: My life

15.55 Nan.: Una mamma per amica

17.00 Nan.: Insieme appassionatamente

18.50 Nan.: Everwood

20.00 Dnevnik, vremenska napoved

20.30 Variete: Veline

21.10 Film: Spanglish - Quando in famiglia sono in troppi a parlare (kom., ZDA '04, i. A. Sandler)

23.45 Film: Sliding Doors (kom., ZDA, '98, r. P. Howitt, i. G. Paltrow)

1.20 Nočni dnevnik, vremenska napoved

7.50 13.40, 17.15 Risanke

9.55 Nan.: Sabrina, vita da strega

10.30 Nan.: Buffy

11.30 Nan.: Smallville

12.25 Dnevnik: Studio aperto, vremenska napoved, Studio sport

14.30 Risanke: Lupin III

15.00 Nan.: Paso adelante

15.55 Nan.: Summer Dreams

16.25 Nan.: Summer Crush

16.50 Nan.: Un genio sul divano

18.30 Dnevnik, vremenska napoved

19.05 Nan.: Friends

20.05 Nan.: Camera Cafe' Celebrity Edition

20.45 Nan.: La vita secondi Jim

21.10 Kviz: Canta e vinci

23.35 Aktualno: Tutto in una notte

1.15 Studio Sport

7.00 8.35, 12.00, 13.10, 16.40, 19.30, 23.02, 1.32 Dnevnik

7.15 17.00 Risanke

8.10 Storie tra le righe

10.35 23.35 Nan.: Detective per amore

11.30 Camper magazine

12.45 Aktualno: Viva le vacanze!

13.30 Inf. odd.: Animali amici miei

14.15 Dok.: Kenya

14.55 Aktualno: A.Com - Automobilissimi

15.55 Dokumentarec o naravi

19.05 Sport Estate

20.05 Aktualno: A casa dell'autore

20.30 Deželni dnevnik

20.55 Stoa' Estate

22.50 Proza: L'Inferno

0.25 Aktualno: Panta Rei - Decenni che scorrono

7.00 Aktualno: Omnibus

9.15 Aktualno: Due minuti un libro

9.30 Aktualno: Le vite degli altri

10.30 Nan: Mai dire si'

11.30 Nan.: Matlock

12.30 20.00, 23.05 Dnevnik

13.00 Nan.: Alla conquista del West

14.00 Film: Bravissimo! (kom, It, '55, i. A. Sordi)

16.05 Nan.: Il ritorno di missione impossibile

17.05 Nan.: Streghe

19.00 Nan.: Murder Call

20.30 Aktualno: La valigia dei sogni

21.10 Film: Il giovedì (kom., It., '63, i. W. Chiari)

23.05 Film: Via Paradiso (kom., It, '88, r. L. Odorisio, i. M. Placido)

7.15 Utrip (pon.)

7.25 Zrcalo tedna (pon.)

8.00 Na zdravje!

9.15 Oddaja o športu: Šport Špas

9.45 Risana nan.: Simon v deželi risb s kredo

10.10 Iz popotne torbe (pon.)

10.30 Nad.: Maks (pon.)

11.00 Serija: Mogočni stroji

12.00 Ljudje in zemlja

13.00 Poročila, vremenska napoved in športne vesti

13.15 Polnočni klub (pon.)

14.25 Slovenci po svetu

15.10 Dober dan, Koroška

15.45 Risana nan.: Nils Holgerson

16.10 Martina in ptiče strašilo

16.20 Lutk. nan.: Bisergora

16.35 Igrana nan.: Podstrešje

17.00 Novice, slovenska kronika, športne vesti, vremenska napoved

17.35 1.00 Poljudnozn. oddaja: Portreti Afrike

18.25 Žrebanje 3x3

18.40 Risanke

18.55 Vremenska napoved, dnevnik in športne vesti

19.55 Nad.: **Kugy**

21.00 Nad.: Bridkosti tropskega otoka
22.00 Odmevi, kultura, šport, vremenska napoved
23.00 Umetnost igre (pon.)
23.25 Glasbeni večer: vzhod - zahod
1.15 50let televizije

6.30 9.30, 0.50 Zabavni Infokanal

7.00 Infokanal

8.00 Otroški infokanal

11.55 Sobotno popoldne (pon.)

14.45 Slovenski utrinki (pon.)

15.15 Poletna potepanja (pon.)

15.35 Peking 2008 - Vzhod se odpira svetu

16.30 22.45 50 let televizije

16.50 Osmi dan (pon.)

17.30 Podobe iz srednje Evrope

18.00 Slovenija danes - Regionalni programi
18.25 Kronika osrednje Slovenije
18.35 Primorska kronika
19.00 Nan.: Dr. Who
20.00 Posnetek 1. dejanja opere iz milanske Skale
21.00 Studio city
22.00 Knjiga mene briga - Majda Hrzenjak: Nevidno delo
22.25 Dok. odd.: Parabole življenja
23.30 Film: Dober umor (pon.)

13.45 Dnevni program

14.00 0.00 Čezmejna TV - TG R FJK - Deželne vesti

14.20 Euronews

14.30 Biker Explorer

15.00 Koncert

15.40 City Folk

16.00 Vesolje je...

16.30 Istra in...

17.10 Srečanja v skupnostih Italijanov

18.00 Športna mreža (program v slovenskem jeziku)

18.35 Vremenska napoved

18.40 Primorska kronika

19.00 22.05 Vsedanes - TV Dnevnik, vremenska napoved, športne vesti

19.25 Mladinska oddaja: Fanzine

19.55 Potopis

20.25 Kulturni magazin: Artevisione

20.55 Sredozemlje

21.25 Pogovorimo se o...

22.30 Primorska kronika (program v slovenskem jeziku)

22.50 Športna mreža

23.20 Športel

23.55 Čezmejna TV (dnevnik v slovenskem jeziku)

12.00 23.30 Videostrani

18.00 Kultura (pon.)

18.30 Epp

18.40 Noč v Ankaranu (pon.)

20.00 23.00 Dnevnik, vremenska napoved

20.20 Kultura

20.30 Športni ponedeljek

21.30 Nogomet: Primorski klubi v sezoni 2007/08

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 7.30 Prva izmena; 8.00 Poročila in krajevna kronika; 8.10 Prva imena - 1. del; 10.00 Poročila; 10.10 Prva izmena - 2. del; 11.15 Studio D, sledi Napovednik; 13.30 Kmetijski tednik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Morski val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mavrica; 18.00 Utripajoči meh; 18.40 Vera in naš čas; 19.20 Napovednik, sledi Večerni list, nato Zaključek oddaj.

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM)

6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 6.00-9.00 Jutro na RK, kronika, OKC obveščajo; 7.00 Jutranjik; 9.00-12.30 Poletni dopoldan in pol; 10.00 Olimpijsko odštevanje; 12.30 Opoldnevnik; 14.00 Oddaja o morju in pomorščakih; 16.20 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Pregled prireditev; 20.00 Glasbena razglednica; 20.30 Sotočja; 22.30 Radio Kažin.

RADIO KOPER (ITALIJANSKI PROGRAM)

6.15, 7.15, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.25 Drobci zgodovine; 8.05 Horoskop; 8.25 Pregovor; 8.33 Pesem tedna; 8.40 Govorimo o...; 9.00 Leto šole; 9.33 Zgodbe dvoonožcev; 10.33 Ameriška duša; 11.00 Odprti prostor; 12.15 Sigla single; 12.30 Vreme, promet, novice, šport; 13.00 Chiachieradio; 14.00 Proza; 14.45 Reggae in pillole; 16.00 Ob 16-ih; 18.00 In orbita; 19.00 Glasbena lestvica; 20.00 Giulianine note; 21.00 Odprti prostor; 22.00 Zgodbe dvonožcev in ne; 22.30 Leto šole; 23.00 The magic bus; 0.00 RS

SLOVENIJA 1
5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00, 0.00 Poročila; 7.00 Kronika; 8.05 Svetovalni servis; 9.10 Ali že veste?; 9.30 Junaki našega časa; 10.10 Med štirimi stenami; 11.45 Pregled tuje tiska; 12.10 Ura slov. glasbe; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.00 Danes do 13.ih; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 14.30 Eppur si muove; 15.00 Radio danes, jutri; 15.30 DIO; 16.15 Obvestila; 17.00 Studio ob 17-ih; 19.00 Dnevnik; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Sotočja; 21.05 Naše poti; 22.00 Zrcalo dneva; 22.40 Etnofonija; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Za prijeten konec dneva.

SLOVENIJA 2
5.00, 6.00, 6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 17.30, 0.00 Poročila; 7.00 Kronika; 8.15 Dobro jutro; 8.45 Koledar prireditev; 9.15 Na val na šport; 9.35 Popevki tedna; 9.50 Avtomobilsko prometne minute; 10.10 Teren; 11.00 Ime tedna; 11.35 Obvestila; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Kulturne zanimivosti; 14.20 Obvestila; 15.10 RS napoveduje; 15.30 DIO; 16.05 Popevki tedna; 16.30 Telstar; 17.45 Šport; 18.10 Hip hop; 18.50 Sporedi; 19.00 Dnevnik; 19.30 Ne zamudite; 20.00 Top albumov; 21.00 Poslanci; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 V soju žarometov.

SLOVENIJA 3
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 22.00, 0.00 Poročila; 7.00 Kronika; 7.25 Glasbena jutranjica; 8.00 Lirični utrineki; 10.05 Iz sveta kulture; 10.20 Skladatelj tedna; 11.05 Mojstri samospesva; 11.30 Intermezzo; 12.05 Arsove spominčice; 13.05 Pogledi na sodobno znanost; 13.30 Intermezzo; 14.05 Ars humana; 15.00 Divertimento; 15.30 DIO; 16.15 Kulturni dnevnik; 16.30 S knjižnega trga; 17.00 Slovenski koncert; 18.00 Kulturni globus; 18.20 Nove glasbene generacije; 19.00 Dnevnik; 19.30 Mali koncert; 20.00 Koncert Evroradia; 22.05 Igra; 23.00 Jazz avenija.

RADIO KOROŠKA
6.00-10.00 Dobro jutro; 12.00-13.00 Studio ob 12-ih; 15.00-17.00 Lepa ura; 17.00-17.30 Studio ob 17-ih; 17.30-18.00 Naša pesem; -Radio Agora: 13.00-15.00 Agora-Di-van; 18.00.00 Svobodni radio; -Radio Dva 10.00-12.00 Sedmi dan. (105,5 MHz)

Lastnik:
Zadruga Primorski dnevnik d.z. - Trst

Izdajatelj:
Družba za založniške pobude
DZP doo z enim družabnikom
PRAE srl con unico socio
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786380, fax 040 7786381

Tisk: EDIGRAF srl, Trst

Odgovorni urednik: DUŠAN UDOVIČ

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786300, fax 040 772418
email: trst@primorski.it
Gorica, Ul. Garibaldi 9, tel. 0481 533382, fax 0481 532958
email: gorica@primorski.it

Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432 731190, fax 0432 730462
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463 318510, fax 0463 318506

Internet: <http://www.primorski.it/>

Naročniško - prodajna služba
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786300, fax 040 772418
Gorica, Ul. Garibaldi 9, tel. 0481 535723 fax 0481 532958

Cena: 1,00 €
Naročnina za Italijo 280,00 €
Poštni t.r. PRAE DZP št. 11943347
Cena za Slovenijo: 0,80 € (191,71 SIT)
Letna naročnina za Slovenijo 170 €
plačljiva preko DISTRIEST doo, Partizanska 75, Sežana, tel. 05-7342147, fax. 05-7300480
transakcijski račun pri banki SKB D.D. v Sežani, št. 03179-1009112643
Primorski dnevnik prejema neposredne državne prispevke po zakonu 250 z dne 9. avgusta 1990

OGLAŠEVANJE
Oglaševalska agencija Tmedia s.r.l.
www.tmedia.it
GORICA, ul. Malta 6
TRST, ul. Montecchi 6

KOMERCIALNI OGLASI
advertising@tmedia.it
Brezplačna tel. št. 800129452
Iz tujine +39.0481.32879
Fax +39.0481.32844
Cene oglasov: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 29,2 mm) 35,00 €, finančni in legalni 92,00 €, ob praznikih povišek 20%

NEKOMERCIALNI OGLASI
oglasit@tmedia.it
Brezplačna tel.št. 800912775
Fax +39.0481.32844
Cene oglasov: mali oglasi 20,00 € + 0,50 € na besedo; nekomercialni oglasi po formatu, osmrtnice, sožalja, čestitke in zahvale na besedo. DDV - IVA 20%

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Primorski dnevnik je včlanjen v Evropsko zvezo manjšinskih dnevnikov MIDAS

Izdajanje Primorskega dnevnika podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Tekstov, fotografij in drugega gradiva, ki je bilo v kakršnikoli obliki poslano uredništvu, ne vračamo. Dostavljeno gradivo ne obvezuje uredništva oziroma založnika za objavo ali drugačno uporabo; za objavo člankov, ki jih posredujejo uredništvu, imajo avtorji pravico do morebitnega honorarja samo po predhodnem dogovoru z založnikom.

BRUSELJ - Izjava podpredsednika Jacquesa Barrota

Evropska unija proučuje zadnje ukrepe italijanske vlade o Romih

V Bruslju ugodno ocenjujejo pripravljenost Rima za sodelovanje - Italija tarča kritik poljskih in nemških Romov

BRUSELJ - Evropska komisija je potrdila prejem poročila italijanske vlade o sprejetih ukrepih v romskih naseljih v Italiji. »Dokumente bomo skrbno preučili, da bi preverili skladnost sprejetih ukrepov italijanskih oblasti z evropsko zakonodajo,« je povedal podpredsednik Evropske komisije Jacques Barrot. Po besedah Barrota, ki je v Evropski komisiji pristojen za pravosodje, svobodo in varnost, gre za poročilo o sprejetih ukrepih v deželah Kampanija, Lazio in Lombardija za izboljšanje položaja v tamkajšnjih romskih naseljih.

Italijanska vlada se je za oddajo poročila Bruslju odločila v petek, ko je Evropski komisiji poslala tudi besedila treh zakonskih predlogov, ki se nanašajo na status beguncev, ponovno združevanje družin priseljencev in prost pretok oseb v EU. Ta naj bi predloge preučila in podala "neuradno" mnenje o njih, še preden bodo ti dokončno sprejeti. Barrot je potrdil prejem tudi teh treh dokumentov. »Ta korak je očitno izraz pripravljenosti na spoštovanje evropske zakonodaje, kar mi zelo spoštujemo,« je dejal komisar.

Italija je zaradi ukrepov desnosredinske vlade premiera Silvia Berlusconija proti nezakonitim priseljencem v zadnjem času tarča ostrih kritik Evropske komisije in Evropskega parlamenta. Najbolj sporna je obsežna reforma italijanske zakonodaje o priseljencih, ki med drugim predvideva odvzem prstnih odtisov otrokom in odraslim Romom.

Predstavniki romskih združenj na Poljskem in v Nemčiji so medtem včeraj ob 64. obletnici nacističnega poboja več tisoč Romov v nekdanjem koncentracijskem taborišču Auschwitz ostro kritizirali politiko vlade Silvia Berlusconija do Romov. Italijanske oblasti so obtožili zatiranja in diskriminacije. »V zadnjem letu dni smo bili v Italiji priča dogodkom, ki jim v zgodovini povojne Evrope ni primere,« je na slovesnosti v Auschwitzu dejal predsednik Združenja Romov na Poljskem Roman Kwiatkowski. »Prvič po koncu druge svetovne vojne državne oblasti aktivno sodelujejo v politiki zatiranja in diskriminacije etnične ali narodne manjšine, v tem primeru Romov,« je poudaril.

Vodja nemških Romov in Sintov Romani Rose je prav tako izrazil »veliko zaskrbljenost« nad dogajanjem v

Italiji ter ob tem pozval Evropsko unijo, da posreduje in bolje zaščiti Rome v Evropi. »EU bi morala končno začeti obravnavati Rome kot partnerje s polnimi pravicami,« je zatrdil Rose.

Italija je zaradi ukrepov desnosredinske vlade proti nezakonitim priseljencem v zadnjem času tarča ostrih kritik italijanske opozicije, Evropske unije in mednarodnih človekoljubnih organizacij. Najbolj sporna je obsežna reforma italijanske zakonodaje o priseljencih, ki med drugim predvideva odvzem prstnih odtisov otrokom in odraslim Romom. Vlada obtožbe zanika in vztraja, da so ti ukrepi nujni za izboljšanje varnosti v državi, zmanjšanje uličnega kriminala in izboljšanje položaja romskih otrok.

V nekdanjem koncentracijskem taborišču na jugu Poljske se je včeraj zbralo okoli 300 ljudi, med njimi preživeli v holokavstu in predstavniki vlad Poljske, Slovaške in Madžarske. (STA)

V Bruslju zelo pozorno spremljajo ukrepe Berlusconijeve vlade o Romih

ANSA

ITALIJA - 28 let po atentatu na železniški postaji

Bologna se je spomnila žrtev pokola Žvižgi za Cofferatija in Rotondija

Spomin na žrtve atentata je še vedno zelo živ

ANSA

BOLOGNA - 28 let po atentatu je spomin na pokol na bolonjski železniški postaji, kjer je umrlo 85 ljudi, še vedno zelo živ. Ne samo med sorodniki nedolžnih žrtev, temveč tudi v mestni skupnosti, ki se ob obletnici pokola vsako leto zbere na trgu pred postajo.

To se je zgodilo tudi včeraj in tudi tokrat ni manjkalo polemik. Pravosodni minister Angelino Alfano se je iz strahu pred kontestacijami odpovedal spominski prireditvi, vlada pa je namesto njega poslala v Bologno ministra Gianfranca Rotondija. Tudi on ni bil po godu nekaterim predstavnikom krajevne občinske uprave, tako da je prireditev potekala v precej napetem vzdušju. Ko je Rotondi stopil na govorniški oder so ga nekateri udeleženci glasno izžvižgali, nekateri pa so iz protesta zapustili trg. Nekaj kontestacij in žvižgov je bilo slišati tudi na račun župana Sergia Cofferatija, ki se je na koncu vsekakor rokoval z ministrom Rotondijem.

Pač pa je glavnina udeležencev s ploskanjem pozdravila sporočilo, ki ga je sorodnikom žrtev pokola poslal predsednik republike Giorgio Napolitano. Obljubil je, da država ne bo pozabila njihovih najdražjih, ki so umrli v tem v marsičem še nepojasnjem atentatu. Zaradi nje ga so bili obsojeni nekateri fašistični teroristi, v ozadju pa so ostali tisti, ki so atentat naročili ali pa niso naredili nič, da bi ga preprečili.

Haider se vrača na čelo BZÖ

CELOVEC - Avstrijski populistični politik in deželni glavar avstrijske Koroške Jörg Haider se bo pred predčasnimi parlamentarnimi volitvami v Avstriji vrnil na čelo Zavezništva za prihodnost Avstrije (BZÖ), ki ga je tudi sam ustanovil. Na položaju bo zamenjal Petra Westenthalerja, ki je bil obsojen na devet mesecev pogojne kazni zaradi krivega pričanja.

Westenthaler je včeraj Haiderja tudi pozval, naj vodi strankarsko listo na volitvah 28. septembra. "Kdorkoli drug bi BZÖ samo škodoval," je dejal. Ni še gotovo, ali bo Haider to pobudo tudi sprejel, saj je že dal vedeti, da bi v vsakem primeru rad obdržal položaj koroškega deželnega glavarja. Haider je dolga leta vodil desničarsko svobodnjaško stranko (FPÖ), ki je leta 2000 sestavljala vladno koalicijo skupaj s krščanskimi demokrati Wolfganga Schüssla. To je v Evropi sprožilo plaz kritik, saj je bil moral Haider umakniti. Leta 2005 je ustanovil novo stranko, BZÖ, medtem ko je bil iz FPÖ izključen. Maja 2006 je vodstvo BZÖ predal nekdanjemu osebnemu tajniku Westenthalerju.

Nove napetosti med Hamasom in Fatahom

RAMALA - V mestu Gaza je včeraj prišlo do novih spopadov med palestinskima gibanjema Fatah in Hamas, pri tem pa so umrle najmanj tri osebe, še 40 je bilo ranjenih.

Nov val napetosti med Hamasom in Fatahom je sprožil niz bombnih napadov v Gazi 25. julija, pri čemer je bilo ubitih sedem ljudi, med njimi pet članov Hamasa in deklica. Hamas, ki od junija lani nadzoruje območje Gaze, je odgovornost za napad pripisal Fatahu.

Včerašnji spopadi so izbruhnili, ko so varnostne sile gibanja Hamas poskušale aretirati osumljene za omenjeni napad v Gazi. Osumljeni - vsi člani družine blizu gibanja Fatah - so se aretaciji uprli, v streljanju, ki je sledilo, pa sta bila ubita dva člana varnostnih sil Hamasa in še ena druga oseba, 40 ljudi je bilo ranjenih, poroča francoska tiskovna agencija AFP.

Privrženci oboroženega krila palestinskega gibanja Fatah, Brigade mučnikov al Akse, so včeraj na Zahodnem bregu zajeli za talca visokega predstavnika gibanja Hamas, Mohameda Gazala. Ob tem so zagrozili, da bodo talca ubili, če ne bodo sile Hamasa v nekaj urah prenehale s spopadi na območju Gaze. Po nekaj urah so talca izpustili. (STA)

PAKISTAN - Po poročanju CBS

Al Zawahiri težje ranjen ali celo mrtev

ISLAMABAD - Drugi mož mednarodne teroristične organizacije Al Kaida, Ajman al Zawahiri, je huje ranjen ali celo mrtev, je včeraj poročala ameriška televizija CBS. Ameriške tajne službe in pakistanska vojska tega niso mogli potrditi, talibanska stran pa je vest odločno zanikala.

57-letni namestnik Osama bin Ladena je po poročanju CBS v hudi stiski, mučile naj bi ga "hude bolečine" in "vnete poškodbe". Televizija se pri tem sklicuje na prestreženo pismo, ki nujno zahteva zdravnika za al Zawahirija, ki naj bi se skrival v odročnih predelih Pakistana. V pismu je al Zawahiri omenjen s celotnim imenom, napisal pa naj bi ga lokalni talibanski voditelj Bajtula Mehsud. Besedilo je opremljeno s talibanskim logotipom in žigom, ki so ga strokovnjaki po navedbah CBS potrdili kot verodostojna.

Pismo nosi datum 29. julij, kar je dan potem, ko je ameriška vojska izvedla napad v pakistanskem južnem

Vaziristanu in pri tem ubila glavnega strokovnjaka za kemično in biološko orožje Al Kaide, Abuja Kababa al Masrija. CBS domneva, da je bil v napadu ranjen tudi al Zawahiri, vendar ameriške oblasti tega niso potrdile.

Pakistanska vojska je včeraj po navedbah francoske tiskovne agencije AFP sporočila, da nima nobenih podatkov, da bi bil al Zawahiri ranjen ali mrtev. "Ni nobenega dokaza ali informacije o tem," so pojasnili.

Dokazov nimajo niti ameriške tajne službe. Neimenovani visoki predstavnik teh služb je v pogovoru za ameriško televizijo CNN podvomil v resničnost poročanja CBS. "To je povsem nepotrjeno, zato na tej točki ni razloga, da bi verjeli, da je bil al Zawahiri ranjen ali ubit," je dejal.

Talibani so vest odločno zanikali. "Takšne domneve so absurde in niti malo resnične," je povedal tiskovni predstavnik pakistanskih talibanov Malvi Omar. (STA)

ŠPANIJA Iz zapora izpuščen terorist Ete

MADRID - V Španiji so včeraj izpustili iz zapora Joseja Ignacia de Juano Chaosa, ki velja za enega najkrivornejših članov baskovske teroristične organizacije Eta. 52-letnika, ki je bil zaradi umorov 25 ljudi obsojen na 3000 let zapora, so iz ječe izpustili po 18 letih. Špansko združenje žrtev terorizma je že napovedalo vrsto protestov po vsej Španiji.

Nekdanji policist de Juana Chaos je bil leta 1989 obsojen zaradi sodelovanja v enajstih terorističnih napadih, v katerih je bilo ubitih skupno 25 ljudi. V skladu s špansko zakonodajo je posameznik lahko v zaporu največ 30 let, vendar so de Juano Chaosu kazni morali zmanjšati zaradi zakonsko predpisanih olajšav. Španski premier Jose Luis Rodriguez Zapatero je dejal, da de Juano Chaosa prezira, da pa je zakonodaja treba spoštovati.

Oblasti so de Juano Chaosu izpustile natanko 40 let po prvem napadu, za katerega je prevzela odgovornost organizacija Eta, uboj španskega policista 2. avgusta 1968. Odtelej je bilo v napadih Ete ubitih že več kot 820 ljudi. (STA)

SRBIJA Borisu Tadiću grozijo s smrtjo tudi iz Avstrije

DUNAJ - Srbskemu predsedniku Borisu Tadiću, ki je po aretaciji nekdanjega političnega voditelja bosanskih Srbov Radovana Karadžića postal tarča številnih groženj, grozijo s smrtjo tudi iz Avstrije. Podpisani "Pravični Srb" v pismu, ki ga je v petek poslal z Dunaja na uredništvo časnika Vesti, grozi Tadiću s samomorilskim napadom, ker lovi "srbske idole". "Dobil sem nalogo, da postanem drugi Gavrilo Princip, in to mi je v čast. Postal bom prvi Srb, ki vas bo opasan z razstrelivom pognal v zrak," piše v pismu v srbskem jeziku, ki ga je prejelo dunajsko uredništvo časnika Vesti, ki ga v Nemčiji izdaja srbska diaspora. "Čas že teče: Tik, tak, tik, bum!" Anonimnež je časniku naložil, da pismo objavi, drugače bo razstrelil tudi njegovo dunajsko uredništvo. Časnik je pismo objavil v včerajšnji izdaji, njegov original pa predal policiji.

Grožnje Tadiću so začele prihajati 22. julija, dan po aretaciji Karadžića, in prihajajo predvsem na elektronski naslov srbskega predsednika oziroma njegovega tiskovnega urada. (STA)

GLEDALIŠČE

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

KRIŽ (TRST)

■ Festival morja 2008

Srenjski borjač pri Očarjevih

Danes, 3. avgusta ob 21.00 / »Operni koncert«, kjer nastopajo udeleženci tečajev Mednarodne akademije za petje v Križu in basist Alessandro Svab.

Jutri, 4. in v torek, 5. avgusta ob 19.30

/ Mozartova opera: »Figarova svatba«, ki jo bodo izvajali udeleženci tečajev Mednarodne akademije za petje v Križu, ki jih vodi basist Alessandro Svab.

Od 10. do 17. avgusta ob 21.00 / Komedia: »Zakonske zdrahe: štorja ljubljezni j'nu ruàgou ...«. Igrajo: Miranda Caharija, Livij Bogatec - Koča in Andrej Rismondo v režiji Maria Uršiča.

SLOVENIJA

PLISKOVICA

Pod Latnikom

evropskega prijateljstva

V nedeljo, 10. avgusta ob 18.00 / Veseloigra dramske skupine Prosvetnega društva Štandrež.

GLASBA

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

TRST

■ Serestate - Trst

Vse predstave se pričnejo ob 21.00

Veliki trg

Danes, 3. avgusta / Festival rock - koncert skupine Ray Wilson (ex Genesis), Osanna + David Jackson.

5. avgusta / Koncert - Pinkover, a tribute to Pink Floyd.

6. avgusta / 100 učiteljev - Ritem! Prvi kabaretni festival mesta Trst.

7. avgusta / 100 učiteljev - Ritem! Prvi kabaretni festival mesta Trst.

12. avgusta / The Original Klezmer Ensemble, koncert.

13. avgusta / Koncert ansambla Dik Dik, posvečen Luciju Battistiju.

15. avgusta / Koncert: Nuova Orchestra da camera Ferruccio Busoni.

Trg Verdi

Jutri, 4. avgusta / Camerata strumentale italiana - odkritje Amerik, koncert.

8. avgusta / Tržaški mladinski oder - Resnična zgodba Blus Bradersov, glasbena komedija.

9. avgusta / Twins Club - pripovedni večer, nato koncert skupine Bogie Nites ter akademski športni plesi

10. avgusta / Gledališka skupina San Giovanni, »Canta canta che te darò el pignol«.

Trg Hortis

Danes, 3. avgusta / Krožek Jacques Maritain - »La sera del dì di festa«, gledališka predstava.

8. avgusta / Poezija in glasba, nastopa Nuova Compagnia di prosa.

9. avgusta / L'Argante - zgodovina Trsta, gledališka predstava.

15. avgusta / Quartetto di sassofoni Accademia, koncert.

SLOVENIJA

PIRAN

Križni hodnik

Minoritskega samostana

■ XXX. piranski glasbeni večeri

V torek, 5. avgusta ob 20.00 / Koncert Etno Histria. Organizatorja: Lutkovni studio Koper in ZKD Karol Pahor Piran.

V četrtek, 7. avgusta ob 21.00 / Alja Velkaverh - flavta in Lukas Kuen - klavir.

V petek, 15. avgusta ob 21.00 / Peter Milič - klavir.

Punta v Piranu

V četrtek, 7. avgusta ob 21.00 / Piranski poletni utrip: Koncert, Leon Matek s spremljevalno skupino.

Tartinijev trg

V soboto, 9. avgusta ob 20.00 / Poletni poulični festival - Puf 2008. Organizatorja: Lutkovni studio Koper in ZKD Karol Pahor Piran.

Portoroška plaža

V petek, 15. avgusta ob 21.00 / Koncert na plaži: Matija Bazar.

PORTOROŽ

V petek, 15. in v soboto, 16. avgusta ob 20.00 / Poletni poulični festival - Puf 2008. Organizatorja: Lutkovni studio Koper in ZKD Karol Pahor Piran.

V soboto, 16. avgusta ob 20.00 / Glasbeni lungomare.

Avditorij

V petek, 8. avgusta ob 21.00 / Koncert:

PASSARIANO - Pod vodstvom tržaškega dirigenta Igorja Kureta

Mladinski orkester SEP jutri nastopi v Vili Manin

S tem bo sklenil poletno turnejo za proslavitev 10-letnice svojega delovanja

PASSARIANO - V ponedeljek, 4. avgusta, se bo s koncertom pod vodstvom dirigenta Igorja Kureta v vili Manin v Passarianu zaključila poletna turneja Mladinskega orkestra Srednje evropske pobude, ki slavi letos desetletnico svojega obstoja. Koncert se bo začel ob 19.30. Koncert organizirajo kulturno združenje Scuola per Giovani Musicisti, deželna ustanova Villa Manin in deželno letališče Furlanije juljske krajine.

Orkester je nastal na pobudo prof. Igorja Kureta leta 1998 z imenom Young Musicians Intenational Symphony Orchestra (YMISO) z namenom, da nudi mladim glasbenikom med 11. in 18. letom starosti, ki prihajajo iz različnih evropskih držav, možnost doživljanja pomembne glasbene in osebne izkušnje.

Leta 2004 je bil orkester preimenoval v CEI Youth Orchestra s sklepom predsednikov vlad SEP-a, ki so odločili, da prevzamejo pokroviteljstvo nad orkestrom, ki ga sestavlja 80 mladih deklet in fantov iz 18 držav: Albanije, Avstrije, Belorusije, Bolgarije, Bosne in Hercegovine, Češke, Črne gore, Hrvaške, Italije, Madžarske, Makedonije, Moldavije, Poljske, Romunije, Slovaške, Slovenije, Srbije in Ukrajine.

Leta 2005 je prišlo za orkester prvo priznanje evropskih institucij. Projekt CEI Youth Orchestra je bil namreč deležen prispevka Direkcije za kulturo in izobraževanje Evropske komisije. Letos novo priznanje. Maja je evropski komisar za kulturo Jan Figel podelil orkestru svoje pokroviteljstvo ob priliki treh koncertov, ki jih je imel CEI-YO v Bruslju v sodelovanju s podpred-

Mladinski orkester SEP 12. novembra lani v Rossettijevem gledališču v Trstu

ARHIV PD

sedstvom Evropskega parlamenta, uradom dežele FJK in Italijanskim konzulatom v Bruslju. Orkester je bil tudi sprejet v Palači Berlaumont, ki je sedež Evropske komisije.

2. junija se je orkester v Evropskem parlamentu (v njegovem delu, ki je posvečen Yehudyju Menuhinu) v živo predstavil najvišjim evropskim organom in požel veliko odobravanje. Komisar Figel je v svojem nagovoru prisotnim v Evropskem par-

lamentu naglasil pomen človeške in umetniške vsebine, ki povsem sovpadajo s politiko EU zlasti v letošnjem letu, posvečenem medkulturnemu dialogu, in jo orkester prenaša na mlade.

Praznovanja desetletnice se bodo nadaljevala še celo letošnje leto, koncert v Vili Manin 4. avgusta pa uvaja v podpis protokola »Insieme in Europa – Skupaj v Evropi« med deželnim odborštvom za evropske zadeve in orkestrom SEP-a.

Orkester bo izvajal Verdijevo Uverturo iz Nabucca, Respighijevo Le Fontane di Roma in Betovnovno Sinfonijo št. 6, za katero je letos že 200. leto od prve izvedbe (21. december 1808). Za ljubitelje klasične glasbe je to gotovo priložnost, ki jo velja izkoristiti, saj je Mladinski orkester SEP-a v svojih več kot 200 koncertih v prestižnih dvorinah širom po Evropi od leta 1998 do danes vedno požel laskava priznanja publike in kritike.

RAZSTAVE

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

TRST

Narodna in študijska knjižnica (Ul. sv. Franciška 20), do konca avgusta so na ogled fotografije Robija Jakomina.

Palača Gopčević: do 7. septembra - »Maria Callas, trideset let potem«. Odprto vsak dan od 9.00 do 19.00. Vstop prost.

Muzej Revoltella, galerija sodobne umetnosti: »1953: L'Italia era già qui«, je naslov razstave o sodobnem italijanskem slikarstvu v Trstu. Urnik: do 30. oktobra od 10.00 do 18.00, ob torkih zaprto.

Zimski vrt vile Revoltella: do 10. avgusta so na ogled instalacije Giuliane Balbi iz Trsta, Ande Klančič iz Kopra, Elene Silvio Sperandio iz Trevisa in Cristine Treppo iz Vidma pod naslovom »Duša in telo«. Ogled je možen od torka do nedelje od 16.30 do 19.00, ob ponedeljkih je zaprto.

Muzej na gradu sv. Justa: do 25. januarja 2009 je na ogled razstava »Srednji vek v Trstu«. Odprto vsak dan od 9.00 do 19.00; od 1. novembra do 25. januarja od 9.00 do 17.00.

ŠKEDENJ

Etnografski muzej (Ulica pane bianco 52): Muzej je odprt vsak torek in petek od 15.00 do 17.00, za šole in skupine za ogled izven urnika klicati na tel. št. (00-39) 040-830-792.

REPEN

Muzej Kraška hiša je odprt ob nedeljah in praznikih, do konca oktobra. Urnik: od 11.00 do 12.30 in od 15.00 do 17.00. Za večje skupine je možen ogled v drugačnih terminih s predhodno najavo na tel. št. 040-327240 ali po elektronski pošti na naslovu: info@kraskahisa.com.

Muzej Kraška hiša: do 7. septembra razstavlja fotografije Renata Deganello z naslovom Mirovo Žganje. Odprto ob nedeljah in praznikih od 11.00 do 12.30 in od 15.00 do 17.00.

NABREŽINA

Kavarna Gruden: do 10. avgusta so na ogled akvareli Tanje Kralj in Flavie Laurenti, ob sredah zaprto.

SESLJAN

Razstavna dvorana Turističnega informativnega Centra (IAT): do 10. avgusta je na ogled razstava »Izložba umetnikov« na kateri sodelujejo: Paolo Pascutto (slike), Claudia Raza (slike), Franca Kovačič (slike) in Bogomila Doljak (kamen in les). Razstava je odprta vsak dan od 9.00 do 13.00 in od 14.00 do 19.00. Do 12. oktobra bodo na isti razstavi po skupinah predstavili svoja dela še Tomaž Caharija (kamniti izdelki), Piero Marcucci (skulpture in slike), Pino Zorzi (slike in fotografije), Miloš Ciuk (kamniti izdelki), Mileva Martelanc (glineni izdelki), Mafalda Di Brazzano (slike), Vittorio Porro (kamniti skulpture), Andrej Mervic (kamniti izdelki), Luisa Pomelli (slike), Anita Nemarini (slike), Bencich Nadia (slike), Luca Monet (kamen).

GORICA

V Pokrajinskih muzejih v goriškem grajskem naselju je na ogled fotografska razstava z naslovom »Italijanski ujetniki v prvi svetovni vojni. Fotografski dnevnik Petra Nagliča«; na ogled bo do 31. avgusta vsak dan razen ponedeljka med 9. in 19. uro.

Palača Attems-Petzenstein / do 30. avgusta bo na ogled razstava »Josef Maria Auchentaller (1865-1949) - Un secessionista ai confini dell'Impero«. Urnik: od 9. do 19. ure, zaprto ob ponedeljkih.

V dvorani deželnih stanov goriškega gradu je na ogled razstava dragocenih tiskovin 18. stoletja z naslovom Gorica in Furlanija med Benetkami in Dunajem; do 31. avgusta med 9.30 in 13.00 ter med 15.00 in 19.30, razen ponedeljka.

Na sedežu Fundacija Goriške hranilnice v Ul. Carducci 2 je na ogled razstava z naslovom Lepote Benetk - Slike iz osemnajstega stoletja iz zasebnih zbirk; do 31. avgusta od torka do nedelje med 10. in 19. uro, ob ponedeljkih zaprto; informacije na tel. 422-410886.

Galerija Kulturnega doma: do 25. avgusta je na ogled razstava »Sonce miru 2008 - Utrinki s srečanj«.

V bivših konjušnicah vile Coronini

Cronberg na Drevoredu 20. septembra, bo v torek, 5. avgusta, ob 18. uri odprte razstave Roberta Cape z naslovom »Fotografie da Israele 1948-1950«; na ogled bo do 7. septembra od torka do sobote med 10. in 13. ter med 14. in 19. uro, ob nedeljah med 10. in 13. ter med 15. in 20. uro.

CODROIPO (VIDEM)

V Vili Manin bo do 28. septembra na ogled razstava: »Good & Goods - Spiritualità e confusione di Massa«. Urnik: od torka do petka od 9. do 18. ure, ob sobotah in nedeljah od 10. do 20. ure.

SLOVENIJA

POSTOJNA

Predjamski grad: do 31. avgusta bo na ogled razstava, ki jo je pripravila Branka Sulčič »Enej Silvij Piccolomini - poznejši papež Pij II«. Ogled razstave in gradu je možen vsak dan od 9.00 do 19.00.

LOKEV

Vojaški muzej Tabor: stalna razstava orožja in opreme. Ogled je možen od srede do nedelje od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 18.00, zaprto ob ponedeljkih in torkih, za najavljene skupine tudi izven urnika. Informacije: Srečko Rože, 05/7670581, 041/516586.

TOMAJ

Kosovelova domačija in soba Srečka Kosovela: ogled je možen vsako nedeljo med 14. in 16. uro ali po predhodnem dogovoru. Informacije: Dragica Sosič (05/7346425).

ŠTANJEL

V Galeriji Lojzeta Spacala bo, ob 20-letnici galerije, do 2. novembra na ogled razstava »Trije pogledi na kraške kraje: Zoran Mušič, Silvester Komel in Aleksij Kobal«.

Stolp na vratih: do 14. septembra bo na ogled razstava fotografij skupine članov Foto kluba Nova Gorica.

DOL PRI VOGLJAH

Gostilna Ruji: do 1. septembra bo na ogled fotografska razstava »Schengenska meja«. Razstavljata Bogdan Macarol in Boris Princič.

NOVA GORICA

Muzejske zbirke Goriškega muzeja: Grad Kromberk od ponedeljka do petka od 8. do 19. ure, ob sobotah zaprta, ob nedeljah in praznikih pa od 13. do 19. ure; Sv. gora ob sobotah, nedeljah in praznikih od 10. do 18. ure; Grad

Dobrovo v ponedeljek zaprta, od torka do petka od 8. do 16. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 13. do 17. ure; Kolodvor od ponedeljka do petka po urniku Turistične agencije Laštovka, ob sobotah od 12. do 19. ure, ob nedeljah pa od 10. do 19. ure. Najavljene skupine si lahko zbirke ogledajo tudi izven urnika (tel. 003865-3359811).

Paviljon Poslovnega centra HIT, (Delpinova 7a) do 30. septembra je na ogled razstava botaničnih ilustracij Vladimirja Segalle; na ogled bo vsak dan med 10. in 19. uro.

KANAL

V Melinkih na št. 5 je na ogled stalna razstava etnološko-rezbarske zbirke Franca Jerončiča.

Mestni muzej: odprto vsak dan od 9.00 do 18.00.

KOBARID

Kobariški muzej: na ogled je stalna muzejska zbirka »Soška fronta 1915-1918«. Urnik: vsak dan od 9.00 do 18.00.

TRENTA

Trentarski muzej: razstava o Triglavskem narodnem parku in etnološka zbirka, stalni razstavi. Urnik: vsak dan od 10.00 do 18.00.

TOLMIN

Tolminska muzejska zbirka: od ponedeljka do petka od 9.00 do 15.00, ob sobotah, nedeljah in praznikih od 13.00 do 17.00.

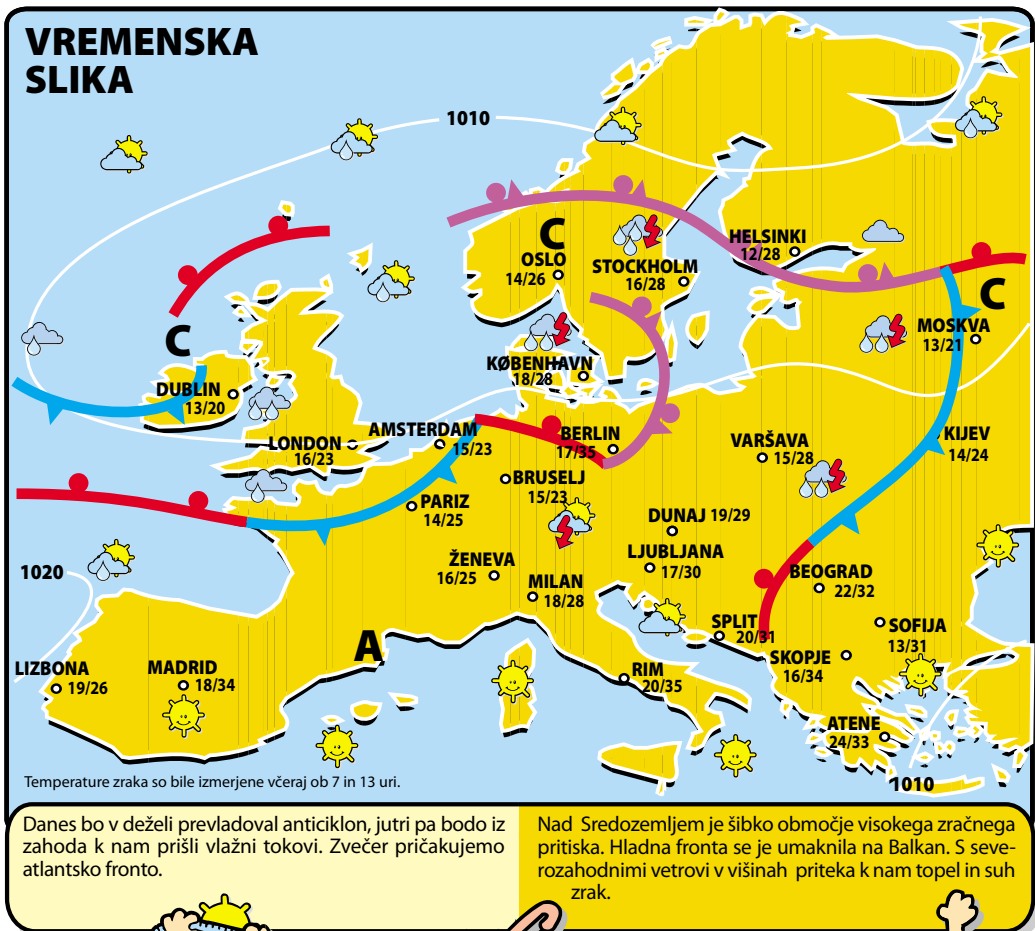
VOJSKO

Partizanska tiskarna Slovenija: ob obisku vam oskrbnik natisne spominski letak na starem tiskarskem stroju. Možen ogled do 15. oktobra vsak dan od 9.00 do 16.00.

NAŠA SLIKOVNA KRIŽANKA

REŠITEV (2. 8. 2008)

Vodoravno: Tamara Press, P.M., Eratostenes, rak, La Rosa, novo leto, Emile, sij, Agir, Mia, nit, ksenon, Jasna, zapeljivec, Mor, Ondina, A.A., oje, amaterka, Todorov, arak, Godard, Nkomo, Api-an, Alaska, teneramente, A.R., dim, Union, namera, loka, Ital, krnica, Ate, Piran, revelacija, pretendent, Vava, imam, koran, ih-ta; na sliki: Jasna Merkù.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzhaja ob 5.51 in zahaja ob 20.30
Dolžina dneva 14.39

LUNINE MENE
Luna vzhaja ob 8.09 in zahaja ob 21.26

PLIMOVANJE
Danes: ob 5.50 najnižje -67 cm, ob 12.38 najvišje 49 cm, ob 18.29 najnižje -22 cm, ob 23.51 najvišje 34 cm.
Jutri: ob 6.15 najnižje -57 cm, ob 13.08 najvišje 48 cm, ob 19.11 najnižje -21 cm, ob 0.22 najvišje 22 cm.

BIOPROGNOZA
Danes bo vremenski vpliv sprva ugoden, nato se bodo pri občutljivih začele pojavljati z vremenom povezane težave. Priporočamo večjo previdnost.

MORJE
Morje mirno, temperatura morja 27,8 stopinj C.

TEMPERATURE V GORAH °C			
500 m	26	2000 m	12
1000 m	21	2500 m	9
1500 m	16	2864 m	7

UV INDEKS
Ob jasnem vremenu bo UV indeks sredi dneva v gorah dosegel 10, po nižinah 8 in pol. Ob oblačnem vremenu pa bo nižji.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

Večinoma sončno bo, zjutraj bo ponekod na vzhodu kakšna ploha ali nevihta, popoldne pa bodo vročinske nevihte predvsem v hribovitom svetu severne in zahodne Slovenije. Najnižje jutranje temperature bodo od 13 do 19, najvišje dnevne temperature bodo od 26 do 32 stopinj C.

Jutri bo večji del dneva še sončno, proti večeru in v noči na torek pa spremenljivo oblačno s plohami in nevihtami. Pihal bo jugozahodni veter.

DOPIS IZ PARIZA - Razstava v muzeju Maillot

China Gold: Kitajska v vzponu

Olimpijske igre so pred vrati: kako se bo izteklo? Kitajska vlada je izjavila, da bo katerikoli motenje poteka strogo kaznovala. V zadnjih mesecih je bilo veliko polemik, češ da Kitajska ni primerna za tovrstno manifestacijo. Najbolj so javnost razburili nemiri v Tibetu, dalje so bili (in so) na zatožni klopi cenzura, smrtna kazen in raznorazne kršitve človekovih pravic. Kaj je danes ta Kitajska, ki smo jo poznali kot tisočletno civilizacijo, ki s svojimi izdelki osvaja Zahod, a ki velja tudi za kršiteljico človekovih pravic? V evropskih velenjih smo pričali prireditvam, ki nam pomagajo k razumevanju te oddaljene kulture. V Parizu v muzeju Maillot je razstava o sodobni kitajski umetnosti: China Gold.

Sodobna kitajska umetnost je raznolika, od devetdesetih let dalje so se razvili različni tokovi, karakterizira pa jo predvsem prepletanje vzhodne in zahodne tradicije, preteklosti in sedanjosti. Ko je prišlo do kulturne revolucije (1966-1979), se je v umetnosti uveljavil

po sovjetskem zgledu socializem. Prvi znaki upora proti »uradni umetnosti« so se pojavili po Maovi smrti leta 1979. Iz tega obdobja sta najbolj poznana skupina Zvezde in njen predstavnik Wang Ke Ping, ki je upodobil Maa kot Budo in s tem kritiziral malikovanje diktatorja.

Konec osemdesetih se je Kitajska začela odpirati svetu, Zahod je pljusnil vanjo in kot vsaka novost privlačeval;

šarmiral je tudi v umetnosti, toda v tem prvem stiku je prišlo le do imitacij. Prve znake izvirnega razvoja so prinesle devetdeseta leta: umetniki niso več sanjali o oddaljenem Zahodu, ampak so pogledali v realnost, v vsakdan Kitajske, ki se je vrtoglavo hitro spreminjala, ki je uvedla prosti trg, ki je hrepnela po materialnih dobrinah in po modernizaciji; modernizacija je pravzaprav pomenila prevzem zahodnega modela.

Stvaritev Yue Minjuna; zgoraj levo slika Zhang Huana, zgoraj desno pa delo Feng Zheng Jiea

Čeprav so bile spremembe na gospodarski ravni velike, je kitajska vlada obdržala popolno kontrolo na vseh področjih; že res, da je na področju umetnosti popustila glede socialrealističnih klišejev, še zdaleč pa ni dovolila svobode izražanja. Proti temu zatiranju se je razvil Political Pop, ki se je zgledoval po Pop Artu in kitajski ikonografiji. Ta tok je bil le eden izmed mnogoterih, saj se je umetnost hitro razvijala in dobila različne oblike, bolj ali manj alternativne, bolj ali manj uradne. Danes je kitajska umetnost izredno živa, umetniki uporabljajo različna sredstva in svoje kreacije predstavljajo na različne načine (video, luči, spletni svet itd.). V Pekingu in Šangaju, na primer, se ustanovljajo četrti umetnikov, ki niso le za izbrance, ampak odprte širši publiki; njihov namen je prav privabiti čimveč ljudi. Tu se pojavljajo razstave, concept-stores (trgovine s tematskim okoljem), restavracije, knjižarne. Te četrti postajajo srce mest; za kreacije in za prodajo.

Razstava China Gold predstavi 35 umetnikov različnih tokov; nekateri so mednarodno znani, drugi se šele uveljavljajo. Med najbolj slavnimi so Yue Minjun, Feng Zheng Jie, Zhang Huan. Slikar Yue Minjun je zaslovel z obrazi s prisiljenim nasmehom, za fotografa Zhang Huana je značilna igra luči in senc, Feng Zheng Jie je začetnik t. i. Gaudi Art («kitajski kič»), ki ga karakterizirajo čiste linije in močne barve. Ženske se v umetnosti šele uveljavljajo; najbolj poznana je Xiu Xiu Wen. Vsi umetniki razstave China Gold so uporabili zlato barvo oziroma zlata barva je rdeča nit postavitve. Zakaj? V kitajski tradiciji je ta barva simbol sreče in bogastva. Je to slika sedanjosti ali želja po boljši bodočnosti?

Umetnost nam lahko pojasni marsikaj, pokaže nam pozitivne in negativne plati družbe. Glede oddaljenih kultur bi potrebovali več tovrstnih razstav, saj je večkrat naše poznavanje omejeno na njihovo zgodovino ali kar nam mediji posredujejo. China Gold: umetnost kot zrcalo družbe.

Jana Radovič

GOSPODARSTVO Nemčija v vrhu proizvajalk sončne energije

LONDON - Nemčija ostaja v vrhu proizvajalk sončne energije. Po napovedih strokovnjakov bi lahko država v prihodnosti s sončno energijo zadovoljevala kar 30 odstotkov svojih potreb po energiji, danes pa se ta količina giblje okoli enega odstotka.

Zaradi naraščajočih cen nafte se je v Nemčiji povečalo povpraševanje po opremi za pridobivanje sončne energije, posebej v gospodinjstvih, kjer energijo sonca uporabljajo za gretje vode.

Nemška vlada je za pospeševanje uporabe energije iz tega obnovljivega vira namenila številne spodbude, sprva napovedano 30-odstotno znižanje subvencij do leta 2011 pa se je na koncu zaustavilo pri devet do 10 odstotkih. V Nemčiji je vgrajenih več kot 50 odstotkov vseh svetovnih sistemov za pridobivanje sončne energije.

Kot je v ponedeljek poročal časnik Financial Times, v Nemčiji industrija opreme za pridobivanje sončne energije zaposluje približno 60.000 ljudi. Do leta 2010 bi se prihodki v tej veji po oceni Financial Timesa povečali na 13 milijard evrov, medtem ko so lani znašali 7,1 milijarde evrov. Država je s približno petinskim tržnim deležem tretja največja proizvajalka sončnih celic na svetu, za Kitajsko in Japonsko.

Mestne oblasti v Marburgu v osrednji Nemčiji so ta mesec prebivalce pozvale, naj med gradnjo ali obnovo hiš vgradijo opremo za pridobivanje sončne energije. V primeru zavrnitve jih čaka 1000 evrov kazni.

Pričakovati je, da se bodo nemškemu zgledu v kratkem pridružile druge države, zlasti tiste, ki razpolagajo z večjo količino sončne svetlobe, saj nafta postaja za vse predrag energetski vir, ki povrh onesnažuje okolje.